

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
תצוה
ט' – ט"ו אדר א' תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

וּבָאוּ עֵדִים אַקַּמַּיְיתָא וְהוֹדָה אַבַּתְרַיְיתָא מַאי מָמוֹן הַמְּחַיַּיבְתּוֹ כֵּפֶל פּוֹטְרוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ וְהָא אִיחַיַּיב לֵיהּ עִילָוֵיהּ כְּפֵילָא אוֹ דִּלְמָא שְׁבוּעָה הַמְחַיַּיבְתּוֹ כֵּפֶל פּוֹטַרְתּוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ וְהָא שְׁבוּעָה בַּתְרַיְיתָא הוֹאִיל דְּלָא קָא מְחַיְּיבָא לֵיהּ כְּפֵילָא תְּחַיְּיבֵיהּ חוּמְשָׁא אָמַר רָבָא ת"ש אָמַר לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק הֵיכָן שׁוֹרִי שֶׁגָּנַבְתָּ וְהוּא אוֹמֵר לֹא גָּנַבְתִּי מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי וְאָמַר אָמֵן וְהָעֵדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁגְּנָבוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל וְאִם הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְהָא הָכָא עֵדִים הוּא דִּמְחַיְּיבֵי לֵיהּ כְּפֵילָא הוֹדָה מֵעַצְמוֹ אִין אֲבָל הוֹדָה אַחַר עֵדִים לֹא וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁבוּעָה הַמְחַיַּיבְתּוֹ כֵּפֶל פּוֹטַרְתּוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ אַמַּאי הוֹדָה אַחַר עֵדִים לֹא מִכְּדֵי הָא שְׁבוּעָה לֹא קָא מִיחַיְּיבָא לֵיהּ כְּפֵילָא תְּחַיְּיבֵיהּ חוּמְשָׁא אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּהּ מָמוֹן הַמְחַיְּיבוֹ כֵּפֶל פּוֹטַרְתּוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ ש"מ בָּעֵי רָבִינָא חוֹמֶשׁ וּכְפֵילָא בִּתְרֵי גַּבְרֵי מַאי הֵיכִי דָּמֵי כְּגוֹן שֶׁמָּסַר שׁוֹרוֹ לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם וְטָעֲנוּ בּוֹ טַעֲנַת גַּנָּב חַד נִשְׁבַּע וְהוֹדָה וְחַד נִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים מַאי מִי אַמְרִינַן בְּחַד גַּבְרָא קָפִיד רַחְמָנָא דְּלָא מְשַׁלֵּם חוּמְשָׁא וּכְפֵילָא הַאי נְשַׁלֵּם כְּפֵילָא וְהַאי נְשַׁלֵּם חוּמְשָׁא אוֹ דִּלְמָא עִילָוֵיהּ חַד מָמוֹנָא קָפִיד רַחְמָנָא דְּלָא נְשַׁלֵּם עֲלֵהּ חוּמְשָׁא וּכְפֵילָא וְהָכָא נַמִּי חַד מָמוֹנָא הוּא תֵּיקוּ: בָּעֵי רַב פָּפָּא תְּרֵי חוּמְשֵׁי אוֹ תְּרֵי כְּפֵילֵי בְּחַד גַּבְרָא מַאי הֵיכִי דָּמֵי שֶׁטָּעַן טַעֲנַת אָבַד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וְחָזַר וְטָעַן טַעֲנַת אָבַד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה אִי נַמִּי כְּגוֹן שֶׁטָּעַן טַעֲנַת גַּנָּב וְנִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים וְחָזַר וְטָעַן טַעֲנַת גַּנָּב וְנִשְׁבַּע וּבָאוּ עֵדִים מַאי מִי אַמְרִינַן תְּרֵי גַּוְונֵי מָמוֹנָא קָאָמַר רַחְמָנָא דְּלָא נִשְׁתַּלְּמוּ עִילָוֵי חַד מָמוֹנָא וְהָכָא חַד גַּוְונָא הוּא אוֹ דִּלְמָא תְּרֵי מָמוֹנָא אָמַר רַחְמָנָא דְּלָא לִשְׁתַּלְּמוּ עִילָוֵי חַד מָמוֹנָא וְהָכָא נַמִּי תְּרֵי מָמוֹנָא נִינְהוּ תָּא שְׁמַע דְּאָמַר רָבָא וַחֲמִישִׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו הַתּוֹרָה רִיבְּתָה חֲמִישִׁיּוֹת הַרְבֵּה לְקֶרֶן אַחַת שְׁמַע מִינָּהּ: תְּבָעוּהוּ בְּעָלִים לְשׁוֹמֵר וְנִשְׁבַּע וְשִׁילֵּם וְהוּכַּר הַגַּנָּב כֵּפֶל לְמִי אַבַּיֵּי אָמַר לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן רָבָא אָמַר לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ אַבַּיֵּי אָמַר לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן כֵּיוָן דְּאַטְרְחֵיהּ בִּשְׁבוּעָה לֹא מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא רָבָא אָמַר לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ כֵּיוָן דְּשִׁילֵּם מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא וְקָא מִיפַּלְגֵי בְּדִיּוּקָא דְּמַתְנִיתִין דִּתְנַן הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵירוֹ בְּהֵמָה אוֹ כֵּלִים וְנִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לִישָּׁבַע שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע וְיוֹצֵא נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לְמִי הוּא מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם וְנִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לְמִי הוּא מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן אַבַּיֵּי דַּיֵּיק מֵרֵישָׁא רָבָא דַּיֵּיק מִסֵּיפָא אַבַּיֵּי דַּיֵּיק מֵרֵישָׁא דְּקָתָנֵי שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לִישָּׁבַע טַעְמָא דְּלֹא רָצָה לִישָּׁבַע

הא

רש"י

וּבָאוּ עֵדִים. דִּכְשֶׁנִּשְׁבַּע הָיְתָה אֶצְלוֹ לְחַיֵּיב כֵּפֶל וְהָדַר הוֹדָה אִיהוּ אַבַּתְרַיְיתָא: **מַאי.** מִיחַיֵּיב חוֹמֶשׁ אַהַךְ שְׁבוּעָה בַּתְרַיְיתָא אוֹ לֹא: **וְהָא אִיחַיֵּיב לֵיהּ כְּפֵילָא.** עֲלֵיהּ דְּהַאי מָמוֹן: **אוֹ דִּלְמָא שְׁבוּעָה הַמְחַיַּיבְתּוֹ כֵּפֶל פּוֹטַרְתּוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ.** כְּגוֹן אִי הֲוָה מוֹדֶה הַשְׁתָּא אַקַּמַּיְיתָא אַחַר הָעֲדָאַת עֵדִים הֲוָה מִיפְּטַר מֵחוֹמֶשׁ אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאַבַּתְרַיְיתָא אוֹדֵי וְהַךְ שְׁבוּעָה לֹא חַיַּיבְתֵּיהּ כְּפֵילָא תְּחַיְּיבֵיהּ חוּמְשָׁא וְהָכָא לֵיכָּא לְמֵימַר יָצָא יְדֵי בְּעָלִים בִּשְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה דְּכִי אַמְרִינַן לֵיהּ הֵיכָא דְּאָתוּ סַהֲדֵי אַשְּׁבוּעָה שְׁנִיָּה דְּאַמְרִינַן אַשְּׁבוּעַת חִנָּם לֹא מְחַיְּיבֵי כְּפֵילָא אֲבָל הֵיכָא דְּאוֹדֵי עֲלָהּ קַיְימָא לָן לְעֵיל (דף קו.) הִשְׁבִּיעַ עָלָיו חֲמִשָּׁה פְּעָמִים כו' דִּלְעִנְיַן חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם לֹא שָׁנֵי לֵיהּ בֵּין שְׁבוּעַת עַצְמוֹ לִשְׁבוּעַת דַּיָּינִין וּבִלְבַד שֶׁיִּכְפּוֹר מָמוֹן: **אָמַר לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק.** שֶׁאֵין שׁוֹמֵר עַל שׁוֹרוֹ: **מַשְׁבִּיעֲךָ אֲנִי.** מִשּׁוּם הוֹדָה מֵעַצְמוֹ דְּסֵיפָא נָקַט אֲבָל מִשּׁוּם כֵּפֶל בְּלָאו שְׁבוּעָה נַמִּי מִיחַיֵּיב: **תְּרֵי חוּמְשֵׁי אוֹ תְּרֵי כְּפֵילֵי בְּחַד גַּבְרָא** מַאי הָכִי גָּרְסִינַן: **לְקֶרֶן אַחַת.** אִם כָּפַר וְחָזַר וְכָפַר וְה"ה לִתְרֵין כְּפֵילֵי: **תְּבָעוּהוּ בְּעָלִים** לְשׁוֹמֵר חִנָּם **וְנִשְׁבַּע.** שֶׁנִּגְנְבָה וְנִפְטַר וְאח"כ שִׁילֵּם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין: **כֵּיוָן דְּאַטְרְחֵיהּ.** שׁוֹמֵר לַבְּעָלִים עַד שֶׁהֱבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וְנִשְׁבַּע אע"ג דְּהָדַר שִׁילֵּם לֹא מַקְנוּ לֵיהּ בְּעָלִים לְשׁוֹמֵר כְּפֵילָא בִּשְׁעַת תַּשְׁלוּמִים: **שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ וְכוּ'.** וְיָכוֹל הָיָה לִיפָּטֵר בִּשְׁבוּעָה:

הא

תוספות

וּבָאוּ עֵדִים אַקַּמַּיְיתָא. תֵּימַהּ דְּע"כ כְּשֶׁבָּאוּ עֵדִים אַקַּמַּיְיתָא וְאוֹמְרִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה רְאִינוּהוּ בִּרְשׁוּתוֹ וְנִמְצָא שֶׁמַּכְחִישִׁין גַּם שְׁבוּעָה שְׁנִיָּה שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁאָבַד וּכְשֶׁהוֹדָה אַחַר עֵדִים אַמַּאי מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ הָא קָתָנֵי לְעֵיל בִּבְרַיְיתָא דְּהֵיכָן פִּקְדוֹנִי כו' הוֹדָה מֵעַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ מַשְׁמַע דַּוְקָא הוֹדָה מֵעַצְמוֹ אֲבָל אַחַר עֵדִים לֹא וְיֵשׁ לוֹמַר דִּלְעוֹלָם בְּטַעֲנַת אָבַד הוֹדָה לְאַחַר עֵדִים נַמִּי מְשַׁלֵּם חוֹמֶשׁ כִּדְמַשְׁמַע בְּסָמוּךְ דְּקָאָמַר מִכְּדֵי הַאי שְׁבוּעָה לֹא מְחַיְּיבָא לֵיהּ כֵּפֶל תְּחַיְּיבֵיהּ חוֹמֶשׁ אֶלָּא שְׁמַע מִינָּהּ מָמוֹן הַמְחַיְּיבוֹ כֵּפֶל פּוֹטְרוֹ מִן הַחוֹמֶשׁ מַשְׁמַע הָא הֵיכָא דְּלֵיכָּא כֵּפֶל בְּהַעֲדָאַת עֵדִים כְּמוֹ בְּטַעֲנַת אָבַד דְּמִתְחַיֵּיב חוֹמֶשׁ בְּהוֹדָה אַחַר עֵדִים וּלְעֵיל לַאו דַּוְקָא נָקַט מֵעַצְמוֹ אֶלָּא הוּא הַדִּין אַחַר עֵדִים וְאַיְּידֵי דְּתָנָא בְּסֵיפָא הוֹדָה מֵעַצְמוֹ גַּבֵּי טוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב תָּנָא נַמִּי בְּרֵישָׁא:

חַד [נִשְׁבַּע] וְהוֹדָה וְחַד [נִשְׁבַּע] וּבָאוּ עֵדִים. נִרְאֶה דַּוְקָא נָקַט מִתְּחִילָּה הוֹדָה דְּאִי מִתְּחִילָּה כָּפַר חַד וּבָאוּ עֵדִים וְאח"כ הוֹדָה חַד הֲווּ עֵדִים קוֹדְמִין לְהוֹדָאָה וּמְחַיְּיבִין תַּרְוַיְיהוּ כְּפֵילָא דְּעֵדִים כְּשֶׁבָּאוּ לְהָעִיד עַל שְׁנֵיהֶם הֵעִידוּ אֲבָל כְּשֶׁהוֹדָה חַד קוֹדֶם אע"פ שֶׁאח"כ בָּאוּ עֵדִים יֵשׁ לוֹמַר דְּפָטוּר וְהָכֵי מַשְׁמַע בְּכוּלָּהּ הַךְ שְׁמַעְתָּא דְּמוֹדֶה בִּקְנָס וְאח"כ בָּאוּ עֵדִים דְּפָטוּר:

טָעַן טַעֲנַת אָבַד וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וְחָזַר וְטָעַן טַעֲנַת אָבַד. נִרְאֶה דְּל"ג וְהוֹדָה דְּאִם הוֹדָה מִיָּד הַוְיָא בִּרְשׁוּתוֹ לְהִתְחַיֵּיב בְּאוֹנְסִים מִשָּׁעָה שֶׁנִּשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר וּמַה שֶּׁיַּחֲזוֹר וְיִטְעוֹן שׁוּב אָבַד אֵין כּוֹפֵר כְּלוּם וַאֲפִי' אָמַר לְאַחַר שְׁבוּעָה אָבַד אֶלָּא נִרְאֶה דְּלֹא הוֹדָה אֶלָּא לְאַחַר שְׁבוּעָה שְׁנִיָּה וּמִיהוּ תֵּימָא מַאי קָמִבַּעְיָא לֵיהּ לְרַב פָּפָּא הָא מַתְנִיתִין הִיא דְּמַיְיתֵי לְעֵיל (דף קו.) הִשְׁבִּיעַ עָלָיו ה' פְּעָמִים בֵּין בִּפְנֵי ב"ד בֵּין שֶׁלֹּא בִּפְנֵי ב"ד וְכָפַר עָלָיו חַיָּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

וְחָזַר וְטָעַן טַעֲנַת גַּנָּב וְנִשְׁבַּע. תֵּימַהּ הֵיאַךְ הִשְׁבִּיעוּהוּ בֵּית דִּין כֵּיוָן שֶׁנִּפְטַר בְּבֵית דִּין בִּשְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה וַאֲפִילוּ חָזַר וְטָעַן שֶׁלְּאַחַר שְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה נִגְנַב מ"מ לָמָּה הִשְׁבִּיעוּהוּ וַהֲלֹא מִשְּׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר חַיָּיב בְּאוֹנְסִים נִמְצָא שֶׁלֹּא כָּפַר כְּלוּם בְּמַה שֶּׁטָּעַן שֶׁנִּגְנַב אַחַר שְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה וְאֵין לוֹמַר שֶׁבָּאוּ לִפְנֵי בֵּית דִּין אַחֵר שֶׁלֹּא יָדְעוּ שֶׁכְּבָר נִפְטַר וְהִשְׁבִּיעוּהוּ וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׁבַּע עַל פִּי בֵּית דִּין (אע"ג) שֶׁלֹּא יָדְעוּ מִיחַיֵּיב כֵּפֶל וְהָא דְּאַמְרִינַן לְעֵיל שֶׁכְּבָר יָצָא בִּשְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה הַיְינוּ שֶׁאוֹתוֹ בֵּית דִּין עַצְמוֹ הִשְׁבִּיעוּהוּ וְטָעוּ דְּאֵין סְבָרָא לְחַלֵּק כְּלָל וְנִרְאֶה דְּמַיְירֵי דְּאָמַר לֵיהּ בַּעַל הַפִּקָּדוֹן שׁוּב לְאַחַר שֶׁנִּמְצָא שַׁקְרָן בִּשְׁבוּעָה רִאשׁוֹנָה רְצוֹנִי שֶׁתְּהֵא עָלָיו שׁוֹמֵר חִנָּם כְּבַתְּחִילָּה וְחָזַר וְטָעַן לְאַחַר שֶׁעֲשִׂיתַנִי שׁוֹמֵר חִנָּם נִגְנַב וּפוֹטֵר עַצְמוֹ שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְחַיֵּיב בְּאוֹנָסִין בְּמַה שֶּׁעֲשָׂאוֹ בְּפֵירוּשׁ ש"ח אֲבָל תֵּימַהּ דְּא"כ לֹא הֲוֵי חַד מָמוֹנָא דְּהַשְׁתָּא הִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה וּמַה לִּי לְקָחוֹ בְּיָדוֹ וְנָתַן לוֹ וּמ"ל שֶׁלֹּא לְקָחוֹ אֶלָּא אָמַר לֵיהּ בְּעוֹדוֹ בְּיָדוֹ תְּהֵא עָלָיו שׁוֹמֵר חִנָּם:

וּתְרֵי כְּפֵילֵי. מֵחֲמַת שֶׁנַּעֲשָׂה פָּסוּל בִּשְׁבוּעָה שְׁנִיָּה מִשָּׁעָה שֶׁנִּמְצָא שַׁקְרָן בָּרִאשׁוֹנָה אֵין לְפוֹטְרוֹ מִשּׁוּם דְּחָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה מִדְּרַבָּנָן הוּא דְּמִיפְּסַל כִּדְמוּכָח בִּשְׁבוּעוֹת (דף מה.) דְּקָתָנֵי וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה וּמַשְׁמַע הָתָם דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא וְכֵיוָן דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא שְׁבוּעָתוֹ שְׁבוּעָה מְחַיֵּיב כֵּפֶל:

רָבָא אָמַר לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ. וְא"ת דְּהָכָא סָבַר רָבָא דְּאע"ג דְּאַטְרְחֵיהּ לְבֵי דִּינָא מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא וּבְפֶרֶק הַמַּפְקִיד (ב"מ דף לה.) גַּבֵּי הַהוּא גַּבְרָא דְּאַפְקִיד כֵּיפֵי גַּבֵּי חַבְרֵיהּ קָאָמַר רָבָא שַׁפִּיר עָבַד דְּלֹא אַהֲדַר לֵיהּ הָכָא אַטְרְחֵיהּ לְבֵי דִּינָא הָתָם לֹא אַטְרְחֵיהּ לְבֵי דִּינָא וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם שָׁאנֵי דְּאַטְרְחֵיהּ לְבֵי דִּינָא וְלֹא פָּרַע לֵיהּ מִידֵּי אֶלָּא רַב נַחְמָן אַגְבְּיֵיהּ לְאַפַּדְנָא מִינֵּיהּ אֲבָל הָכָא אע"ג דְּאַטְרְחֵיהּ לְבֵי דִּינָא קְצָת שֶׁנִּשְׁבַּע לוֹ תְּחִילָּה מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי שִׁילֵּם לוֹ לְבַסּוֹף וְלֹא אַטְרַח בֵּי דִּינָא הִלְכָּךְ מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא:

תבעו

תָּבְעוּ שומר והודה בטענה בעלים והביא עדים. משמע דהודה לאחר שאין בעל הדבר דילא הויא הודאה ותימה אמאי לא בעי לענין קרן גופיה בשלא באו עדים אי הויא הודאה אי לאו ואמאי נקט והביא עדים משמע דילא מצטריא אלא לענין כפל ר"ל דמשום דאקרקע לא חזי מצי למימסיפ"ט דשקיש אם בשקר נשבע לא נפטר הנגב כו': **וְלֹא** הניחוהו

הָא נִשְׁבַּע אע"פ שֶׁשִּׁילֵּם. כיון דאטרחיה בשבועה למי משלם נגב כפל לבעל הפקדון כטעמיה דאביי דלעיל: **מי נִפְטַר הַנָּגֵב.** מן הכפל כשאר מודה בקנס: **בְּהוֹדָאָה.** שהודה ולשומר: **אוֹ לֹא נִפְטַר.** דכיון דנשבע שומר תחילה נסתלק ושוב אינה בשמירתו ולא הויא הודאה: **אִם בָּאֳמֶת נִשְׁבַּע.** השומר שטענן נגנבה באונס ונמצא כן: **נִפְטַר הַנָּגֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר.** דכיון דבאמת הוא אנן סהדי דאי הוה משתבחה בהמתה ניתא ליה למריה דתדייה בדייה דהאיך הלכך על שומר זה לחזור אחריה ותביעתו תביעה דהודאת גנב הודאה: **וְאִם נִשְׁבַּע לְשַׁקֵּר.** שטוען מת או נשבר או נשבה או נגנבה באונס ובא ומצא שאינו כן דכיון דמגלא מילתא דשקרן הוה אנן סהדי דלא ניתא ליה למריה דלימא תו שומר עליה ותביעתו אינה תביעה: **וְלֹא הֻנִּיחוּהוּ מֵאי.** מדלא נשבע נאמן הוא עדיין לבעלים או דלמא כיון דעמד לישבע תו לא מהימני ליה בעלים: **נִשְׁבַּע לְשַׁקֵּר מַהוּ.** מי אמרינן אכתי עליה רמיא דכיון דלשקר נשבע סופו להתחרט ולשלם הלכך תביעתו תביעה או לא: **אִית דָּנִין** אם באמת נשבע דלא פשע לא נפטר הגנב דכיון דבאמת נשבע אפטר ליה שומר ותו לא רמיא עליה למתבעיה לגנב ואם לשקר נשבע כגון שפשע נפטר הגנב בהודאת שומר דאבתי עליה רמיא דהדבא איכא לאקשויי א"כ מאי בעי רבא עמד לישבע לשקר ולא הניחוהו מהו השתא משבע ממש דאסתלק ליה מבי דיניה דתו לא רמיא עליה שבועה ולא פרעון עד שיבאו עדים שפשע אמרינן דנפטר הגנב דאבתי אשומר רמיא למתבעיה כל שכן היכא דלא נשבע עליה רמיא לשלומי: **אִתְּ עַרְבְתְּ לָן מילתא.** טובה ששימתמ לפנים משורת הדין הלכך על דידן נמי רמיא למיעבד מילתא דטיבותא לאהדודי בתר גנבא ולמתבעיה ותביעתן תביעה: **נִגְנְבָה בְּאוֹנֹס.** בלסטים מוזיף דשומר שכר פטור בו ואס"ד הוכר הגנב ויכול לכופו ולהוציא מידו: **רָצָה נִשְׁבַּע.** תכבלים יפרעו מן הגנב: **עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין.** משלם לבעלים והוא יפרע מן הגנב: **וְאִם שׁוֹמֵר שָׂכָר הוּא.** אע"ג דפטור בלסטים מוזיף הכא הואיל והוכר הגנב ולא יפסיד כלום עליו לטרוח אחריה לפיכך הוא ישלם לבעלים ויחזור ויפרע מן הגנב: **עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין.** ישלם דמצוה עליו לחזר אחר האבידה: **לֵימָא פְּלִיגָא.** דרבא אדרב הונא בר אבין: **בְּגוֹן שֶׁהוּחְזַק הַגָּנֵב.**

מתני' **הָא רָצָה נִשְׁבַּע אע"פ שֶׁשִּׁילֵּם לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן** רָבָא אָמַר מְסִיפָא נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם מַעֲמָא דְּלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם הָא שִׁילֵּם אע"פ שֶׁנִּשְׁבַּע לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֲצָלוֹ לְאַבַּיֵי קַשְׁיָא סֵיפָא אָמַר לָךְ אַבַּיֵי הָכִי קָתָנֵי נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם קוֹדֶם הַשְׁבוּעָה אֶלָּא לְאַחַר הַשְׁבוּעָה לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן לְרָבָא קַשְׁיָא רֵישָׁא אָמַר לָךְ רָבָא הָכִי קָתָנֵי שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לַעֲמוֹד בִּשְׁבוּעָתוֹ אֶלָּא שִׁילֵּם לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֲצָלוֹ תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים לִשּׁוֹמֵר וְנִשְׁבַּע וְהוּכַר הַגָּנֵב תְּבָעוּ שׁוֹמֵר וְהוֹדָה תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים וְכָפַר וְהֵבִיאוּ עֵדִים מִי נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אוֹ לֹא נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אָמַר רָבָא אִם בָּאֳמֶת נִשְׁבַּע נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אוֹ לֹא בְּשֶׁכָּךְ נִשְׁבַּע לְשַׁקֵּר מַהוּ תֵּיקוּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר הָכִי תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים לִשּׁוֹמֵר וְשִׁילֵּם וְהוּכַר הַגָּנֵב תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים וְהוֹדָה תְּבָעוּ שׁוֹמֵר וְכָפַר וְהֵבִיא עֵדִים מִי נִפְטַר גַּנָּב בְּהוֹדָאַת בָּעֲלִים אוֹ לֹא מִי אָמְרִינַן מִצִּי אָמַר לַיֵּהּ שׁוֹמֵר לַבַּעֲלִים אִתּוּן לְשַׁקְלֵיתוּ לְכוּ דָּמַי אִסְתַּלֵּקְתּוּ לְכוּ מֵהָכָא אוֹ דִּלְמָא מְצִי אָמְרֵי לַיֵּהּ כִּי הֵיכִי דְּאִתְּ עַרְבְתְּ לָן מֵילְתָא אֲנַן נַמִּי עַרְבִינַן לָךְ תַּרְוַיְיהוּ בְּתַר גַּנְבָא שָׁקְלָא אֲנַן נַמִּי תַּרְוַיְיהוּ נְשְׁקוֹל אַתְּ דִּידָךְ תֵּיקוּ אִתְּמַר נִגְנְבָה בְּאוֹנֹס וְהוּכַר הַגָּנֵב אָמַר אַבַּיֵי אִם שׁוֹמֵר חִנָּם הוּא רָצָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין רָצָה נִשְׁבַּע אִם שׁוֹמֵר שָׂכָר הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין וְאִינוֹ נִשְׁבַּע רָבָא אָמַר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין וְאִינוֹ נִשְׁבַּע לֵימָא פְּלִיגָא אַדְּרַב הוּנָא בַּר אָבִין דְּאָמַר רַב הוּנָא בַּר אָבִין בְּגוֹן שֶׁהוּחְזַק הַגָּנֵב

מתני' הֵיכָן מְשַׁלֵּם מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכַל מְשֻׁלָּם קֶרֶן [הוֹדָה מֵעֲצְמוֹ] מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם] הֵיכָן מְפַקְּדוֹנוֹ אָמַר לוֹ גְּנֹב מִשְׁבְּעֵךָ אֲנִי וְאָמַר אֲמֵן מְעִידִים אוֹתוֹ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם אוֹתוֹ שֶׁגָּנַבְתָּ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם הַגּוֹזֵל אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת חַיָּיב זֶה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם לְבָנָיו אוֹ לְאָחִיו וְאִם אֵינוֹ רוֹצֶה אוֹ שֶׁאֵין לוֹ לוֹה וּבַעֲלֵי חוֹב בָּאִין וְנִפְרָעִים הָאוֹמֵר לִבְנוֹ קוֹנָם אִי אַתָּה נֶהֱנֶה מְשֻׁלֵּי אִם מֵת יִרָּשֶׁנּוּ

בחיין

הָא נִשְׁבַּע אע"פ שֶׁשִּׁילֵּם לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן רָבָא אָמַר מְסִיפָא נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם מַעֲמָא דְּלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם הָא שִׁילֵּם אע"פ שֶׁנִּשְׁבַּע לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֲצָלוֹ לְאַבַּיֵי קַשְׁיָא סֵיפָא אָמַר לָךְ אַבַּיֵי הָכִי קָתָנֵי נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם קוֹדֶם הַשְׁבוּעָה אֶלָּא לְאַחַר הַשְׁבוּעָה לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּקָּדוֹן לְרָבָא קַשְׁיָא רֵישָׁא אָמַר לָךְ רָבָא הָכִי קָתָנֵי שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לַעֲמוֹד בִּשְׁבוּעָתוֹ אֶלָּא שִׁילֵּם לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֲצָלוֹ תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים לִשּׁוֹמֵר וְנִשְׁבַּע וְהוּכַר הַגָּנֵב תְּבָעוּ שׁוֹמֵר וְהוֹדָה תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים וְכָפַר וְהֵבִיאוּ עֵדִים מִי נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אוֹ לֹא נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אָמַר רָבָא אִם בָּאֳמֶת נִשְׁבַּע נִפְטַר הַגָּנֵב בְּהוֹדָאַת שׁוֹמֵר אוֹ לֹא בְּשֶׁכָּךְ נִשְׁבַּע לְשַׁקֵּר מַהוּ תֵּיקוּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר הָכִי תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים לִשּׁוֹמֵר וְשִׁילֵּם וְהוּכַר הַגָּנֵב תְּבָעוּהוּ בָּעֲלִים וְהוֹדָה תְּבָעוּ שׁוֹמֵר וְכָפַר וְהֵבִיא עֵדִים מִי נִפְטַר גַּנָּב בְּהוֹדָאַת בָּעֲלִים אוֹ לֹא מִי אָמְרִינַן מִצִּי אָמַר לַיֵּהּ שׁוֹמֵר לַבַּעֲלִים אִתּוּן לְשַׁקְלֵיתוּ לְכוּ דָּמַי אִסְתַּלֵּקְתּוּ לְכוּ מֵהָכָא אוֹ דִּלְמָא מְצִי אָמְרֵי לַיֵּהּ כִּי הֵיכִי דְּאִתְּ עַרְבְתְּ לָן מֵילְתָא אֲנַן נַמִּי עַרְבִינַן לָךְ תַּרְוַיְיהוּ בְּתַר גַּנְבָא שָׁקְלָא אֲנַן נַמִּי תַּרְוַיְיהוּ נְשְׁקוֹל אַתְּ דִּידָךְ תֵּיקוּ אִתְּמַר נִגְנְבָה בְּאוֹנֹס וְהוּכַר הַגָּנֵב אָמַר אַבַּיֵי אִם שׁוֹמֵר חִנָּם הוּא רָצָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין רָצָה נִשְׁבַּע אִם שׁוֹמֵר שָׂכָר הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין וְאִינוֹ נִשְׁבַּע רָבָא אָמַר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין וְאִינוֹ נִשְׁבַּע לֵימָא פְּלִיגָא אַדְּרַב הוּנָא בַּר אָבִין דְּאָמַר רַב הוּנָא בַּר אָבִין בְּגוֹן שֶׁהוּחְזַק הַגָּנֵב

מתני' הֵיכָן מְשַׁלֵּם מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכַל מְשֻׁלָּם קֶרֶן [הוֹדָה מֵעֲצְמוֹ] מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם] הֵיכָן מְפַקְּדוֹנוֹ אָמַר לוֹ גְּנֹב מִשְׁבְּעֵךָ אֲנִי וְאָמַר אֲמֵן מְעִידִים אוֹתוֹ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם אוֹתוֹ שֶׁגָּנַבְתָּ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם הַגּוֹזֵל אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת חַיָּיב זֶה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם לְבָנָיו אוֹ לְאָחִיו וְאִם אֵינוֹ רוֹצֶה אוֹ שֶׁאֵין לוֹ לוֹה וּבַעֲלֵי חוֹב בָּאִין וְנִפְרָעִים הָאוֹמֵר לִבְנוֹ קוֹנָם אִי אַתָּה נֶהֱנֶה מְשֻׁלֵּי אִם מֵת יִרָּשֶׁנּוּ

בחיין

הוּא רָצָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין רָצָה נִשְׁבַּע וְאִם שׁוֹמֵר שָׂכָר הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין וְאִינוֹ נִשְׁבַּע אָמַר לָךְ רָבָא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּגוֹן שֶׁקָּדַם וְנִשְׁבַּע וְהָא רָצָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין רָצָה נִשְׁבַּע קָאָמַר הָכִי קָאָמַר רָצָה שׁוֹמֵר חִנָּם עוֹמֵד בִּשְׁבוּעָתוֹ רָצָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ דִּין רָבָה זוּטִי בְּעֵי לֵיהּ הָכִי גְּנֵבָה בְּאוֹנֹס וְהֶחֱזִיר גַּנָּב בְּבֵית שׁוֹמֵר וּמֵתָה בְּפִשִּׁיעָה מַהוּ מִי אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּנִגְנְבָה בְּאוֹנֹס כְּלָיָא לֵיהּ שְׁמִירָתוֹ אוֹ דִּילְמָא כֵּיוָן דְּהַדְרָה הֲדְרָה לִשְׁמִירָתוֹ תֵּיקוּ: **מתני' הֵיכָן מְפַקְּדוֹנוֹ אָמַר לוֹ אָבֹד תְּאַבֵּד מֵעִידִים אוֹתוֹ שֶׁאָכַל מְשֻׁלָּם קֶרֶן [הוֹדָה מֵעֲצְמוֹ] מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם] הֵיכָן מְפַקְּדוֹנוֹ אָמַר לוֹ גְּנֹב מִשְׁבְּעֵךָ אֲנִי וְאָמַר אֲמֵן מְעִידִים אוֹתוֹ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם אוֹתוֹ שֶׁגָּנַבְתָּ מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם הַגּוֹזֵל אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת חַיָּיב זֶה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשָׁם לְבָנָיו אוֹ לְאָחִיו וְאִם אֵינוֹ רוֹצֶה אוֹ שֶׁאֵין לוֹ לוֹה וּבַעֲלֵי חוֹב בָּאִין וְנִפְרָעִים הָאוֹמֵר לִבְנוֹ קוֹנָם אִי אַתָּה נֶהֱנֶה מְשֻׁלֵּי אִם מֵת יִרָּשֶׁנּוּ

בחיין

בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ אִם מֵת לֹא יִרָשֶׁנּוּ וְיַחֲזִיר לְבָנָיו אוֹ לְאֶחָיו וְאִם אֵין לוֹ לֹוֶה וּבַעֲלֵי חוֹב בָּאִים וְנִפְרָעִים: **גמ'** אָמַר רַב יוֹסֵף אֲפִילּוּ לְאַרְנְקֵי שֶׁל צְדָקָה אָמַר רַב פָּפָּא וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר זֶה גֶּזֶל אָבִי אַמַּאי נִמְחֲלֵיהּ לְנַפְשֵׁיהּ מִי לֹא תְּנַן מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן וְלֹא מָחַל לוֹ עַל הַחוֹמֶשׁ אַלְמָא בַּר מְחִילָה הוּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא קַשְׁיָא הָא רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הָא רַבִּי עֲקִיבָא דְּתַנְיָא וְאִם אֵין לָאִישׁ גּוֹאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם וְכִי יֵשׁ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לוֹ גּוֹאֲלִים אֶלָּא בְּגֶזֶל הַגֵּר הַכָּתוּב מְדַבֵּר הֲרֵי שֶׁגָּזַל הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ וְשָׁמַע שֶׁמֵּת הַגֵּר וְהָיָה מַעֲלֶה כַּסְפּוֹ וַאֲשָׁמוֹ לִירוּשָׁלַיִם וּפָגַע בְּאוֹתוֹ הַגֵּר וְזָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה וּמֵת זָכָה הַלָּה בְּמַה שֶּׁבְּיָדוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי ר' עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לוֹ תַּקָּנָה עַד שֶׁיּוֹצִיא גְּזֵילוֹ מִתַּחַת יָדוֹ לְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי לֹא שְׁנָא לְנַפְשֵׁיהּ ל"ש לַאֲחֵרִים מָצֵי מָחֵיל וּלְרַבִּי עֲקִיבָא ל"ש לַאֲחֵרִים וְלֹא שְׁנָא לְנַפְשֵׁיהּ לֹא מָצֵי מָחֵיל וּלְר' יוֹסֵי הוּא הַדִּין דַּאֲפִי' לֹא זָקְפוֹ בְּמִלְוֶה וְהַאי דְּקָתָנֵי זָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי עֲקִיבָא דַּאֲפִילּוּ זְקָפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה אֵין לוֹ תַּקָּנָה עַד שֶׁיּוֹצִיא גְּזֵילָה מִתַּחַת יָדוֹ מַתְקִיף לָהּ רַב שֵׁשֶׁת אִי הָכִי לְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי לַשְׁמְעִינַן לְנַפְשֵׁיהּ וְכָל שֶׁכֵּן לַאֲחֵרִים לְרַבִּי עֲקִיבָא לַשְׁמְעִינַן לַאֲחֵרִים דְּלֹא מָצֵי מָחֵיל וְכ"ש לְנַפְשֵׁיהּ דְּלֹא מָצֵי מָחֵיל אֶלָּא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת הָא וְהָא רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי כִּי קָאָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דְּמָצֵי מָחֵיל לַאֲחֵרִים אֲבָל לְנַפְשֵׁיהּ לֹא מָצֵי מָחֵיל אֶלָּא אַמַּאי זָכָה הַלָּה בְּמַה שֶּׁבְּיָדוֹ מִשּׁוּם דִּזְקָפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה רָבָא אָמַר הָא וְהָא רַבִּי עֲקִיבָא כִּי אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דְּלֹא מָצֵי מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ אֲבָל לַאֲחֵרִים מָצֵי מָחֵיל

מכלל

רש"י

בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ אִם מֵת לֹא יִרָשֶׁנּוּ: וְאִם אֵין לוֹ. מַה יֹּאכַל לֹוֶה וְאוֹכֵל וּבַעֲלֵי חוֹב בָּאִין וְנִפְרָעִין מִן הַיְרוּשָּׁה אֶת חֶלְקוֹ: **גמ' וַאֲפִי' לְאַרְנְקֵי שֶׁל צְדָקָה.** אִם אֵינוֹ מוֹצֵא יוֹרֵשׁ לְאָבִיו לְמִי יָשִׁיב יִתֵּן אוֹתָהּ לְאַרְנְקֵי שֶׁל צְדָקָה וְלֹא יַעַכְבֶנּוּ בְּיָדוֹ: **וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר.** כְּשֶׁהוּא מֵשִׁיב לְאַרְנְקֵי שֶׁל צְדָקָה זֶה גֶּזֶל אַבָּא: **וְנִמְחֲלֵיהּ לְנַפְשֵׁיהּ.** הֵיכָא דְּאֵין יוֹרֵשׁ אֶלָּא הוּא וְכוּלָּהּ שֶׁלּוֹ: **מִי לֹא תְּנַן מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן.** וְלֹא מְקַיְּימָא מִצְוַת הֲשָׁבָה אַלְמָא לְמֵיפַּק יְדֵי גְּזֵילָה בְּעִינַן וְהָא נַפְקָא לֵיהּ בִּמְחִילָה הָכָא נַמִּי כֵּיוָן דִּירוּשָּׁה קַמֵּיהּ נָפְלָה נָפַק לֵיהּ מִידֵי גְּזֵילָה: **לְהָשִׁיב הָאָשָׁם.** זֶה קֶרֶן שֶׁל גְּזֵילָה כִּדְתַנְיָא לְקַמָּן בְּפִרְקִין (דף קי.): **גּוֹאֵל.** יוֹרֵשׁ: **וְכִי יֵשׁ לְךָ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לוֹ גּוֹאֲלִים.** אִם אֵין לוֹ בֵּן אוֹ בַּת אוֹ אָח יֵשׁ לוֹ קָרוֹב עַד יַעֲקֹב אָבִינוּ הַקָּרוֹב קָרוֹב יוֹרֵשׁ: **אֶלָּא בְּגֶזֶל הַגֵּר.** וְנִשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר דִּכְתִיב לִמְעוֹל מַעַל בַּה': **וְהָיָה מַעֲלֶה כַּסְפּוֹ וַאֲשָׁמוֹ לִירוּשָׁלַיִם.** לַכֹּהֲנִים כִּדְכְתִיב הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַה' לַכֹּהֵן וְאַמְרִינַן לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין אָשָׁם זֶה קֶרֶן: **וְזָקְפוֹ עָלָיו.** גֵּר בְּמִלְוֶה נָפַק לֵיהּ מִתּוֹרַת גְּזֵילָה וּלְכִי מָיֵית גֵּר הָוֵה לֵיהּ הַאי מוּחְזָק וְזָכָה מִן הַהֶפְקֵר: **לֹא שְׁנָא לְנַפְשֵׁיהּ.** כְּגוֹן הָכָא דְּמָחֵיל לֵיהּ הַאי גַּבְרָא גֶּזֶל הַגֵּר לְנַפְשֵׁיהּ וְה"ה גּוֹזֵל אֶת אָבִיו וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת אָבִיו דְּמָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ: **וְל"ש לַאֲחֵרִים.** נִגְזָל לְגוֹזֵל מָצֵי מָחֵיל וּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הִיא וְאַשְׁמְעִינַן לַאֲחֵרִים וְה"ה לְנַפְשֵׁיהּ הֵיכָא דְּנָפַק מִידֵי גְּזֵילָה כְּגוֹן יוֹרֵשׁ אוֹ גֶּזֶל הַגֵּר וְקס"ד הַאי זָקְפוֹ לַאו דַּוְקָא כִּדְמְפָרֵשׁ וְאָזִיל: **לְר' עֲקִיבָא לֹא שְׁנָא כו'.** וּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ לְבָנָיו אוֹ לְאֶחָיו ר' עֲקִיבָא הִיא וּלְאַשְׁמוּעִינַן לְנַפְשֵׁיהּ דְּלָא מָצֵי מָחֵיל וְה"ה לַאֲחֵרִים דַּאֲפִילּוּ מָחֵיל לֵיהּ נִגְזָל גּוּפֵיהּ לַאו מְחִילָה הִיא: **ה"ה אֲפִי' לֹא זְקָפָן.** הִלְכָּךְ יוֹרֵשׁ אֶת אָבִיו נַמִּי אע"ג דְּלָא זָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה וְלֹא יָצָא מִתּוֹרַת גְּזֵילָה בְּחַיֵּי אָבִיו כֵּיוָן דְּמֵת אָבִיו וְנָפְלוּ נְכָסִים לְפָנָיו מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ וּלְקַמָּן (ע"ב) פָּרִיךְ א"כ גֶּזֶל הַגֵּר דְּנָפִיק לַכֹּהֲנִים הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ: **א"ה.** דִּבְלָא זָקְפוֹ נַמִּי קָאָמַר ר' יוֹסֵי לְנַפְשֵׁיהּ מָצֵי מָחֵיל מַתְנִי' דְּמָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן דְּאַמְרְתְּ ר' יוֹסֵי הִיא כֵּיוָן דְּאָמַר לְנַפְשֵׁיהּ מָצֵי מָחֵיל לַשְׁמְעִי' בְּיוֹרֵשׁ אֶת אָבִיו דְּמָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ וְלִיתְנֵי פָּטוּר וְלוֹקְמָהּ כְּר' יוֹסֵי וְכ"ש דְּנִגְזָל גּוּפֵיהּ לְגַזְלָן מָצֵי מָחֵיל וְגַבֵּי מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן דְּאוֹקְמֵיהּ כְּר' יוֹסֵי לִיתְנֵי אֵינָהּ מְחִילָה וְלוֹקְמָהּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּלַשְׁמְעִינַן מַתְנִי' לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּלַאֲחֵרִים לֹא מָצֵי מָחֵיל וּמֵהָתָם שַׁמְעִינַן שַׁפִּיר דְּכָל שֶׁכֵּן לְנַפְשֵׁיהּ דְּזָקְפוֹ בְּמִלְוֶה הַיְינוּ אֲחֵרִים וְקָאָמַר ר' עֲקִיבָא דְּלָא מָצֵי מָחֵיל אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאַשְׁמוּעִינַן לַאֲחֵרִים הַוְיָא מְחִילָה וּלְנַפְשֵׁיהּ לֹא הַוְיָא מְחִילָה אִיכָּא לְמֵימַר דְּדַוְקָא קָתָנֵי וְחַד תַּנָּא הוּא רֵישָׁא דְּמַתְנִי' וְסֵיפָא: **הָא וְהָא ר' יוֹסֵי.** הָא דְּאָמַר בְּזָקְפוֹ בְּמִלְוֶה דְּכֵיוָן דְּאַפְקָהּ גֵּר גּוּפֵיהּ דַּהֲוָה נִגְזָל מִתּוֹרַת גְּזֵילָה דַּהֲוֵי כְּמוֹחֵל לַאֲחֵרִים הֲוֵי מְחִילָה וּלְכִי מָיֵית קַנְיֵיהּ הַאי הִלְכָּךְ מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן דְּמַתְנִי' ר' יוֹסֵי הִיא דְּאִי לְרַבִּי עֲקִיבָא בָּעֵי הֲשָׁבָה מִשֶּׁלּוֹ כִּדְקָתָנֵי אֵין לוֹ תַּקָּנָה עַד שֶׁיּוֹצִיא גְּזֵילָה וְסֵיפָא נַמִּי רַבִּי יוֹסֵי הִיא דְּמוֹדֵי רַבִּי יוֹסֵי לְנַפְשֵׁיהּ דְּלָא מָצֵי מָחֵיל כֵּיוָן דְּלָא אַפְקֵיהּ נִגְזָל מִתּוֹרַת גְּזֵילָה: **רָבָא אָמַר הָא וְהָא רַבִּי עֲקִיבָא.** דִּלְרַבִּי יוֹסֵי לְנַפְשֵׁיהּ נַמִּי מָצֵי מָחֵיל דְּזָקְפוֹ לַאו דַּוְקָא וְכִי אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דְּלָא מָצֵי מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ הוּא דְּקָאָמַר דְּאע"ג דְּגֵר זָקְפוֹ כֵּיוָן דְּלָא מָחֵיל מְחִילָה גְּמוּרָה לֹא נַפְקָא לֵיהּ מִתּוֹרַת גְּזֵילָה אֲבָל נִגְזָל לְגַזְלָן מוֹדֶה ר' עֲקִיבָא דְּמָחֵיל:

מכלל

תוספות

לְבָנָיו אוֹ לְאֶחָיו וְיַחֲזוֹר וְיִטְרְפֶנָּה מֵהֶם ב"ח אע"ג דְּאַמְרִינַן לְעֵיל (דף יא:) עָשָׂה שׁוֹרוֹ אַפּוֹתֵיקִי וּמְכָרוֹ אֵין ב"ח גּוֹבֶה הֵימֶנּוּ הַיְינוּ דַּוְקָא מְכָרוֹ דְּכֵיוָן דְּלֵיכָּא קָלָא לֹא אַפְסְדִינָא לְלָקוֹחוֹת אֲבָל נְתָנוֹ בְּמַתָּנָה דְּלֹא שַׁיָּיךְ פְּסֵידָא דִּלְקוּחוֹת ב"ח גּוֹבֶה הֵימֶנּוּ דְּאֵין יָכוֹל לִיתֵּן מַה שֶּׁמְּשׁוּעְבָּד לַאֲחֵרִים אֲבָל לֹא עָשָׂאוֹ אַפּוֹתֵיקִי לֹא הָיָה ב"ח חוֹזֵר וְטוֹרֵף מֵהֶם דְּכִי הֵיכִי דְּמִטַּלְטְלֵי דְּיַתְמֵי לֹא מִשְׁתַּעְבְּדֵי לְב"ח ה"נ לֹא מִשְׁתַּעְבְּדֵי מִטַּלְטְלֵי דִּמְקַבֵּל מַתָּנָה לְבַעַל חוֹב וַהֲוֵי כְּאִילּוּ נוֹתֵן לָהֶם בְּמַתָּנָה כֵּיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר וְלִטְרוֹף מֵהֶן וּמִיהוּ נִרְאֶה דְּלֹא חָשִׁיב הָכָא מַה שֶּׁמַּחֲזִיר לָהֶן כְּאִילּוּ נָתַן לָהֶם דְּאֵינוֹ נוֹתֵן לָהֶם לְשֵׁם מַתָּנָה אֶלָּא סְתָמָא בִּשְׁתִיקָה מַחֲזִיר לָהֶם וְאֵין דַּעְתּוֹ אֶלָּא לְקַיֵּים מִצְוַת הֲשָׁבָה בְּעָלְמָא הִלְכָּךְ לֹא הַוְיָא מַתָּנָה וְיָכוֹל ב"ח לִטְרוֹף מֵהֶם וְהוּא וַדַּאי אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר וְלִיקַּח מֵהֶן דְּאָז לֹא הָיְתָה מִתְקַיֵּים הֲשָׁבָה כְּלָל אִם הָיָה לוֹקֵחַ בְּעַצְמוֹ מַה שֶּׁנָּתַן אֲבָל מַה שֶּׁב"ח נוֹטֵל מִתְקַיְּימָא שַׁפִּיר מִצְוַת הֲשָׁבָה כֵּיוָן שֶׁבְּעַצְמוֹ אֵין נוֹטֵל וּמַיְירֵי אֲפִי' בְּלֹא אַפּוֹתֵיקִי:

ב"ח בָּאִין וְנִפְרָעִין. אַחַר מִיתָה וַאֲפִילּוּ בְּחַיָּיו הֲוֵי שָׁרֵי בְּכִה"ג כִּדְאַמְרִינַן (נדרים דף מג.) הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵירוֹ וְאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל יֵלֵךְ אֵצֶל חֶנְוָנִי הָרָגִיל אֶצְלוֹ וְיֹאמַר לוֹ אִישׁ פְּלוֹנִי מוּדָּר הֲנָאָה מִמֶּנִּי וְאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה לוֹ נוֹתֵן לוֹ וּבָא וְנוֹטֵל מִזֶּה אֶלָּא לְפִי שֶׁזֶּה אֵין רוֹצֶה שֶׁיֵּהָנֶה מִמֶּנּוּ כְּלָל בְּחַיָּיו וְאֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת תַּקָּנָה אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ וְהָא דְּלֹא תָּנֵי הָכָא וְאִם אֵין רוֹצֶה כִּדְקָתָנֵי רֵישָׁא מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי וַדַּאי [אֵינוֹ] רוֹצֶה אוֹ שֶׁמָּא דַּוְקָא אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל שָׁרֵי כִּדְקָתָנֵי גַּבֵּי הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵירוֹ אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ מַה יֹּאכַל אֲפִי' [אֵינוֹ] רוֹצֶה אֵין לוֹ תַּקָּנָה בְּכָךְ וְא"ת וְהֵיאַךְ נִפְרָע מִמֶּנּוּ וְהָא תְּנַן בְּפֶרֶק אֵין בֵּין הַמּוּדָּר (שם דף לג.) הַמּוּדָּר הֲנָאָה מֵחֲבֵירוֹ שׁוֹקֵל לוֹ שִׁקְלוֹ וּפוֹרֵעַ לוֹ חוֹבוֹ וּפר"ת דְּדַוְקָא בִּמְזוֹנוֹת אִשְׁתּוֹ אֲבָל שְׁאָר חוֹבוֹת אָסוּר לִפְרוֹעַ דְּוַדַּאי קָא מִשְׁתַּרְשֵׁי לֵיהּ וְאָסוּר וְה"נ מִשְׁתַּרְשֵׁי לֵיהּ וְי"ל דְּלֹא דָּמֵי דְּהָתָם כֵּיוָן שֶׁמִּתְחַיֵּיב לְמִי שֶׁפָּרַע בַּעֲבוּרוֹ אִם יִפְרַע בְּחִנָּם בַּעֲבוּרוֹ א"כ מְהַנֵּהוּ וְאָסוּר אֲבָל הָכָא מַה שֶּׁבָּאִים ב"ח וְנִפְרָעִין מִן הַנְּכָסִים אֵין זֶה נֶהֱנֶה מִן הַנְּכָסִים וְהַהִיא דְּהוֹלֵךְ אֵצֶל חֶנְוָנִי לֹא תִּקְשֶׁה דְּהָתָם דֶּרֶךְ מַתָּנָה מַיְירֵי שֶׁהַחֶנְוָנִי נוֹתֵן לְזֶה פֵּירוֹת בְּמַתָּנָה וְחוֹזֵר וּמְקַבֵּל מִזֶּה מָעוֹת דֶּרֶךְ מַתָּנָה אֲבָל הָא דְּאָמַר בְּפֶרֶק הַשּׁוּתְפִין (שם דף מז:) קוֹנָם אִשְׁתִּי שֶׁאֲנִי נֶהֱנֵית לְךָ כו' לֹוֶה וּב"ח בָּאִין וְנִפְרָעִין מִבַּעַל בִּשְׁלָמָא קוֹנָם שֶׁאֲנִי נֶהֱנֶה לְאִשְׁתִּי אִיכָּא לְמֵימַר בִּמְזוֹנוֹת אִשְׁתּוֹ וְאַלִּיבָּא דִּתְנַן אֶלָּא קוֹנָם שֶׁאֲנִי נֶהֱנֶה לָךְ מַשְׁמַע שֶׁאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ נִמְצָא שֶׁהוּא פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ וְיֵשׁ לוֹמַר כְּגוֹן שֶׁלָּוָה הֵימֶנּוּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לִפְרוֹעַ דְּהַשְׁתָּא אֵין נֶהֱנֶה כְּלוּם בְּמַה שֶׁפּוֹרֵעַ חוֹבוֹ וְא"ת וְכִי בְּשׁוֹפְטָנֵי עַסְקִינַן שֶׁיִּלְוֶה ע"מ שֶׁלֹּא לִפְרוֹעַ וְי"ל שֶׁהוּא אוֹהֲבוֹ שֶׁלֹּא יַנִּיחַ מִלִּפְרוֹעַ בַּעֲבוּרוֹ: **אֶלָּא** אָמַר רַב שֵׁשֶׁת הָא וְהָא ר' יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וְא"ת וְאַמַּאי לֹא מוֹקֵי מַתְנִי' כְּר' עֲקִיבָא וּמוֹדֶה דִּלַאֲחֵרִים מָצֵי מָחֵיל וּלְנַפְשֵׁיהּ לֹא מָצֵי מָחֵיל וּבְזָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה הוּא דִּפְלִיג עָלָיו רַבִּי עֲקִיבָא אַרַבִּי יוֹסֵי דְּלֹא חָשִׁיב לֵיהּ זְקִיפָה כְּמוֹ מְחִילָה דְּאַחֲרִינֵי וְי"ל דְּרַב שֵׁשֶׁת סָבַר כֵּיוָן דִּמְחִילָה דְּאַחֲרִינֵי מוֹעֶלֶת זָקְפוֹ נַמִּי מוֹעִיל לְכ"ע וְכֵיוָן דְּאָמַר ר' עֲקִיבָא דְּזָקְפוֹ בְּמִלְוֶה אֵינוֹ מוֹעִיל א"כ וַדַּאי ס"ל דִּמְחִילַת אֲחֵרִים נַמִּי אֵינוֹ מוֹעִיל הִלְכָּךְ לֹא מִתּוֹקְמָא מַתְנִי' כְּר' עֲקִיבָא דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִיתִין מָחַל לוֹ אֶת הַקֶּרֶן מַשְׁמַע דִּמְחִילַת אַחֲרִינֵי מוֹעֶלֶת וְרָבָא דְּמוֹקֵי לָהּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר דְּזָקְפוֹ בְּמִלְוֶה אֵינוֹ מוֹעִיל כְּלוּם לְכ"ע אִי לֹא מָצֵי מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ הִלְכָּךְ רַבִּי יוֹסֵי דְּקָאָמַר זָכָה הַלָּה בְּמַה שֶּׁבְּיָדוֹ ע"כ מִשּׁוּם דְּסָבַר דְּמָצֵי מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ הִלְכָּךְ מַתְנִי' לֹא מִיתּוֹקְמָא כַּוָּותֵיהּ אֶלָּא כְּרַבִּי עֲקִיבָא וּמוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָא דִּלְאַחֲרִינֵי מָצֵי מָחֵיל וְהַשְׁתָּא הָא דְּנָקַט זָקְפוֹ בְּמִלְוֶה לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי עֲקִיבָא דַּאֲפִי' זָקְפוֹ בְּמִלְוֶה לֹא מָצֵי מָחֵיל לְנַפְשֵׁיהּ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא מְחִילָה דְּאַחֲרִינֵי:

אלא

אלא גזל הגר דקאמר היכי משכחת לה. ה"ה דה"מ למפרך בתחילת סוגיא כי קאמר ר' יוסי הגלילי לא שנא לנפשיה ולא שנא לאחריני מצי מחיל אלא משום דהוו ליה פירכי אחריני לא חש למפרך: **קטן** אי אתה צריך לחזור עליו. וא"ת גזל גרף קטן היכי משכחת לה והא אין זכיה לקטן כדאמרינן בפ"ק דב"מ (דף יב.) דגזל קטן מדברים ולא מדאורייתא ובירושלמי ליכא למימר דגר אין יורש אביו דבר תורה וי"ל דדוקא מציאה דאין דעת אחרת מקנה אותו לא הוה אלא מדברים אבל כשדעת אחרת מקנה אותו קני מדאורייתא ובקטן שנתגייר עם אביו מיירי דליכ"ע מטבילין אותו אבל בלא אביו פליגי והיא בפרק קמא דכתובות (דף יא.) אם מטבילים אותו על דעת בית דין; ועי' תוס' סנהדרין סה: ד"ה קטן)

לכהן שבאותו משמר. אין נראה לפרש דבשעת הודאה בשמתחייב אלא למשמר שהיה בשעת הבאה שהרי בכל הקרבנות חטאות ואשמות נדרים ונדבות אין אנו הולכים אחר שעת החיוב ליתנו לאותו משמר שהיה באותה שעה שנדר או נדב או חטא שהוא מתחייב בה אלא אחר הבאה אנו הולכים וכמו כן בקמץ:

מנין שלא יאמר. תימה דקיחיה דאי לישנא ביון דלא מקרא מיירי לה אלא מדינא:

ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיקבע לרשותו. כגון תרומה וחלה דראשית הגז שפובעת הבאה לבעלים ליתן לאיזה כהן שירצה משנכנס לרשותו אין אחר יכול לחזיא ממידו בשעת שיתחלק לבני משמר דאין מתחלק לאנשי משמר אלא מתנות:

לא אם אמרת בדבר שאין בו. לקשון ראשון נמי להקשות דיו הוא בשל אחרים אני זוכה יכול ואחרים אני זוכה בשל עצמו אלא כפי חלקו כמו בשל אחרים:

אחוזתו מה ת"ל. תימה לקרשב"א למ"ל אחוזתו לומר שיוציאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים ידיהי הכהנים ידיהי הוה אמינא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש הא הכא שייך נמי למפרך כמו לעיל דיו לבא בו ויש לומר דאיצטריך אחוזתו משום דה"א כיון שהיא תחת ידו תהא שלו דהוה ילפינן כהן כהן מגזל הגר הא"א הגר דהוי שלו דקאמר ואיש את קדשיו לו יהיו משום דכתיב אחוזתו: **מנין** ליוצאה לכהנים כו'. בריייתא היא בערכין בפרק אין מקדישין (דף כה:):

דכי

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מצי מחיל לנפשיה. אפי' לא זקפו לקרבן פרכינן: **קנאו חשם.** הקב"ה כדכתיב המושב לה'. לכהנים. אבל הודה בחיי הגר נעשה אצלו במלוה וכי מיית גר מיחל לנפשיה: **גזל חניורת.** שגזל אותה ונשבע והודה לאחר מיתה: **מהו.** מי נפיק לכהנים או זכה בה אידוה: **איש אשר יחטא.** אם אין לאיש גואל: **חרי באן שנים.** תרי השבות כתיב להשיב המושב לשינא אחרינא תרי אשמות כתיב להשיב האשם האשם המושב: **צריכי** לחזור אחריו. ולשאול אם יש לו בנים קודם שתתגדנה לכהן: **קנו.** שאין איש ביודע שאין לו בנים יתננה לכהנים ומהכא נפקא לן דקטן לאו בר אולודי הוא בסנהדרין בבן סורר ומורה (דף סט.): **לבהן שבאותו משמר.** שהוא בא להתכפר בו: **בשהוא אומר מלבד איל הכפורים.** משמע למי שזה ניתן זה ניתן ואיל הכפורים אין יכול להקריב אלא בהן שבאותו משמר כדכתיב (דברים יח) לבד ממכריו על האבות אני בשבתי ואתה בשבתף: **חברי שדרה בהן גוזל.** את הגר ובשהגיע משמר שלו בא והודה לאחר מיתת הגזי: **בשל אחרים.** אם היה ישראל מביא גזל הגר במשמר זה דריסי נוטל חלקו עם אחיי הכהנים בני המשמר: **בשל עצמי לא כ"ש.** שאטול את הכל: **מה דבר שאין לו חלק בו.** בגון בהן שהתגדב קרבן דאמרינן לקמן בשמעתין כהן בא ומקריב קרבנותיו בכל שעה שירצה ובשהגיע תורה שלו דכתיב ואיש את קדשיו לו יהיו נמצא שאין לבני משמר חלק בו: **משנכנס לרשותו** אין אחר יכול בו. שאם נתנה לכהן אחר של אותו משמר שוב אין יכול להוציאו מידו שנאמר ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה: **דבר שיש לו חלק בו עד שלא נכנס ברשותו.** שכיון שבא ישראל והביא גזל הגר למשמר זה אע"פ שנתנו לאחר מאחיו יש לו חלק בו: א"א מה דבר (שלא נכנס ברשותו) כגון תרומות ומעשרות מפי עוקר דרים: **בך אין לאחרים חלק בו.** לפיכך משנתנו לך מי יעכב עליו: **תאמר בגזל.** הגר שהוא לבל בני משמר וכולם תובעין: **[והכתיב ואיש את קדשיו וגו']** ונפקא לן לקמן מיניה שכהן מקריב קרבנותיו בכל עת שירצה ובשהגיע תורה שלו יהא נמי האי איש אשם קרבנות דכהן הוא וקני ביה ויכין דמקריב ליה וכי ביה גזל נמי דידיה הוא כדאמרינן מלבד איל הכפורים למי שזה ניתן זה ניתן: **בכהן מצא.** דאין ראוי להקריב איל האשם: **אי [בכהן] מצא.** היכי מצי למימר דבר שיש לו חלק בו והא קיימא לן בזבחים (דף צח:) דאין טבא חולק בקדשי המקדש ואפילו בעורות וגזל הגר נמי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש טהור ואי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש בהן כהן משדה אחוזתו ואיש את קדשיו בכולי אחריני מתוקמא: **אחוזתו.** להכהן תהיה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוזתו: **לשדה היוצאה לכהנים.** מקדיש שדה אחוזתו ולא גאלה מן ההקדש ומכרה גופר לאחרים ששהיא יוצאה מיד הלוקח ביובל מתחלקת לכהנים משמר

באן שנים. תרי השבות כתיב להשיב המושב לשינא אחרינא תרי אשמות כתיב להשיב האשם האשם המושב: **צריכי** לחזור אחריו. ולשאול אם יש לו בנים קודם שתתגדנה לכהן: **קנו.** שאין איש ביודע שאין לו בנים יתננה לכהנים ומהכא נפקא לן דקטן לאו בר אולודי הוא בסנהדרין בבן סורר ומורה (דף סט.): **לבהן שבאותו משמר.** שהוא בא להתכפר בו: **בשהוא אומר מלבד איל הכפורים.** משמע למי שזה ניתן זה ניתן ואיל הכפורים אין יכול להקריב אלא בהן שבאותו משמר כדכתיב (דברים יח) לבד ממכריו על האבות אני בשבתי ואתה בשבתף: **חברי שדרה בהן גוזל.** את הגר ובשהגיע משמר שלו בא והודה לאחר מיתת הגזי: **בשל אחרים.** אם היה ישראל מביא גזל הגר במשמר זה דריסי נוטל חלקו עם אחיי הכהנים בני המשמר: **בשל עצמי לא כ"ש.** שאטול את הכל: **מה דבר שאין לו חלק בו.** בגון בהן שהתגדב קרבן דאמרינן לקמן בשמעתין כהן בא ומקריב קרבנותיו בכל שעה שירצה ובשהגיע תורה שלו דכתיב ואיש את קדשיו לו יהיו נמצא שאין לבני משמר חלק בו: **משנכנס לרשותו** אין אחר יכול בו. שאם נתנה לכהן אחר של אותו משמר שוב אין יכול להוציאו מידו שנאמר ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה: **דבר שיש לו חלק בו עד שלא נכנס ברשותו.** שכיון שבא ישראל והביא גזל הגר למשמר זה אע"פ שנתנו לאחר מאחיו יש לו חלק בו: א"א מה דבר (שלא נכנס ברשותו) כגון תרומות ומעשרות מפי עוקר דרים: **בך אין לאחרים חלק בו.** לפיכך משנתנו לך מי יעכב עליו: **תאמר בגזל.** הגר שהוא לבל בני משמר וכולם תובעין: **[והכתיב ואיש את קדשיו וגו']** ונפקא לן לקמן מיניה שכהן מקריב קרבנותיו בכל עת שירצה ובשהגיע תורה שלו יהא נמי האי איש אשם קרבנות דכהן הוא וקני ביה ויכין דמקריב ליה וכי ביה גזל נמי דידיה הוא כדאמרינן מלבד איל הכפורים למי שזה ניתן זה ניתן: **בכהן מצא.** דאין ראוי להקריב איל האשם: **אי [בכהן] מצא.** היכי מצי למימר דבר שיש לו חלק בו והא קיימא לן בזבחים (דף צח:) דאין טבא חולק בקדשי המקדש ואפילו בעורות וגזל הגר נמי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש טהור ואי דמוציאין מידו משום דילפינן ג"ש בהן כהן משדה אחוזתו ואיש את קדשיו בכולי אחריני מתוקמא: **אחוזתו.** להכהן תהיה לו למימר ודיו ומה ת"ל אחוזתו: **לשדה היוצאה לכהנים.** מקדיש שדה אחוזתו ולא גאלה מן ההקדש ומכרה גופר לאחרים ששהיא יוצאה מיד הלוקח ביובל מתחלקת לכהנים משמר

מכלל דרבי יוסי הגלילי סבר מצי מחיל לנפשיה נמי מצי 1
מחיל אלא גזל הגר דקאמר רחמנא נתינה לכהנים 2
היכי משכחת לה אמר רבא הכא במאי עסקינן 3
בשגזל את הגר ונשבע לו ומת הגר והודה לאחר 4
מיתה דבעידנא דאודי קנאו חשם ונתנו לכהנים בעי 5
רבינא גזל הגיורת מהו איש אמר רחמנא ולא אשה 6
או דלמא אורחיה הוא אמר ליה רב אחאי 7
לרבינא תא שמע דתנא איש אין לי אלא איש 8
אשה מנין בשהוא אומר המושב הרי כאן שנים א"כ 9
מה ת"ל איש איש אתה צריך לחזור אחריו אם 10
יש לו גואלים אם לאו קטן אי אתה צריך לחזור 11
אחריו בידוע שאין לו גואלין תנו רבנן לה' לכהן 12
קנאו חשם ונתנו לכהן שבאותו משמר אתה אומר 13
לכהן שבאותו משמר או אינו אלא לכל כהן שירצה 14
בשהוא אומר מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו 15
עליו הרי לכהן שבאותו משמר הפתוב מדבר ת"ר 16
הרי שהניה גוזל כהן מנין שלא יאמר הואיל ויוצא 17
לכהנים והרי הוא תחת ידי יהא שלי ודין הוא אי 18
בשל אחרים הוא וזכה בשל עצמו לא כ"ש רבי נתן 19
אומר בלשון אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד 20
שיכנס ברשותו בשיכנס לרשותו אינו יכול להוציאו 21
מידו דבר שיש לו חלק בו עד שלא יכנס ברשותו 22
משנכנס לרשותו אינו דין דאין אחר יכול להוציאו 23
מידו לא אם אמרת בדבר שאין לו חלק בו שפשם 24
שאין לו חלק בו כך אין לאחרים חלק בו תאמר 25
בגזל שכשם שיש לו חלק בו כך יש לאחרים חלק 26
בו אלא גזילו יוצא מתחת ידו ומתחלק לכל אחיו 27
הכהנים והקתיב ואיש את קדשיו לו יהיו הכא במאי 28
עסקינן בכהן מצא אי בכהן מצא דבר שיש לו חלק 29
בו מי אית ליה אלא אתיא לכהן לכהן משדה אחוזה 30
דתנניא אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה היוצאה לכהנים 31

ביובל ונאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת 32
ידי תהא שלי ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל כשדה החרם לכהן 33
תהיה אחוזתו אחוזה שלו ואין זו אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו 34
הכהנים: תנו רבנן מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה תלמוד 35
לומר ובא בכל אות נפשו ושרת ומניין שמעבירתה ועורה שלו תלמוד לומר ואיש את קדשיו 36
לו יהיו הא כיצד אם היה בעל מום נותנה לכהן שבאותו משמר ועבורתה ועורה לאנשי משמר 37

ואם

שנכנס בו יובל שנאמר ואם לא יגאל את השדה בעלים ואם מכר את השדה גובר לא יגאל עוד בעלים אלא והיה השדה וגו' והכי תניא בת"כ ובערכין: **ונאלה אחד מן הכהנים.** כלומר והלוקח מן הגזבר כהן היה ומצני המשמר של יובל היה: **שבא** ומקריב. אם נדר קרבן או שהיה מוטל עליו חטאת ואשם חובה מקריב אף במשמר שאינו שלו: **שעבודתה.** שכר עבודתה: דהיינו בשורה: **אם היה בעל מום.** ראוי לאבול ואין ראוי להקריב אין יכול לעשות שליח להקרבה מי שיראה אלא נותנה לבני המשמר והואיל והוא ראוי לאכילה קרינן ביה ואיש את קדשיו ליפיקר עבודה ועורה שלו לשון אחר גרסינן עבודה ועורה לאנשי משמר כיון דהם הקריבוהו:

וְאִם הָיָה זָקֵן, וְרָאוּי לַעֲבוֹדָה כְּדַמְפָרֵשׁ לְקַמָּן וְאֵין רָאוּי לְאַכִּילָה: נוֹתְנָהּ. לְהַקְרִיב: לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה. דְּהוֹאִיל דְּהוּא חָזֵי לַעֲבוֹדָה מִצִּי לְשַׁוּיְיהּ שְׁלִימָ: וַעֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר. דְּבְיוָן דְּלֹא חָזֵי לְאַכִּילָה לֹא מְשָׁוֵי שְׁלִימָ לְאַכִּילָה: אִכִּילָה נָפָה. שֶׁנִּפְשׁוֹ קָצָה בָהּ: אִם הָיָה חַכְּמָן. שֶׁל הַמִּשְׁמָר שֶׁמָּא רֹאשׁ לוֹ קָרְבָּן צִבּוּר לְהַקְרִיב: נוֹתְנוֹ לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה. דְּהוֹאִיל דְּהוּא יָכוֹל לְהַקְרִיבוֹ דְּהָא קָרְבָּן צִבּוּר דּוֹחֶה אֶת הַטּוּמְאָה שְׁלִיחַ נְמֵי מְצִי עֲבִיד קָרְבַּן צִבּוּר בָּא בְּטוּמְאָה וְאֵין נֶאֱכָל בְּטוּמְאָה בְּכִיצַד צוֹלִין (פסחים ד' עז): **אי דְּאִיכָּא** טְהוֹרִין. בְּהוּא מַשְׁמָר: **טְמֵאִים מִי מְצוּ עֲבֵדִי**. וְכֵיוָן דְּלֹא מְצוּ עֲבֵדֵי שְׁלִיחַ הֵיכִי מְשׁוּוֹי: לְבַעֲלֵי מוּמִין טְהוֹרִין. מִתְחַלְּקֶת דְּקָרֵינְמָא לָן קָבְחִים (ד' צח:) אִישׁ חוֹלֵק וְאֵפִי' בְּעֵל מוּם בְּקָדָשִׁים וּבְמִנְחוֹת: **אִם** הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹנֵן. יֵשׁ לוֹ קָרְבָּן עַצְמוֹ לְהַקְרִיב: נוֹתְנוֹ לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה. דְּכֵיוָן דְּכֹהֵן גָּדוֹל מְקָרֵב אוֹנֵן דִּכְתִיב לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא וּמִן הַמְקֻדָּשׁ לֹא יֵצֵא אִם מֵת אָבִיו וְאִמּוֹ דְּהָנֵי אוֹנֵן אֲפִילּוּ הָכִי מִקְדַּשְׁתֵּיהּ שֶׁיְּעִבּוּד לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל כְּלוֹמַר דְּעֲבוֹדָתוֹ בְּאֳנִינוּת לֹא תִּתְחַלֵּל הָא אַחֵר הֶדְיוֹט שֶׁלֹּא יְקָא חִילֵּל: **וְאֵינוֹ** חוֹלֵק לְאָכוֹל לְעֵרֶב. בְּשֶׁתִּסְתַּלֵּק אֳנִינוּתוֹ דְּאֳנִינוּת לַיְלָה דְּקָבְרֵנְן דְּאֳנִינוּת דְּאוֹרַיְיתָא אֳנִינוּ אֶלָּא יוֹם מִיתָה דְּכְתִיב (עמוס ח) וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מַר אֶלְמָה אֵין מְרִירוּת אֶלָּא יוֹם אֶחָד: **מתני'** הָיָה מַעֲלֶה אֶת הַכֶּפֶּשׂ וּמֵת. בְּדֶרֶךְ: **חֻכְּפָה** נִתַּן לְבָנָיו. שֶׁל גּוֹלֶן דְּהָא זָבְח בֵּיתּ מִמִּיתַת הַגֵּר אֶלָּא דְּבָעֵי לְמֵעֲבַד הַשְׁבָּה כִּי הֵיכִי דְּתֵיהֲוֵי לֵיהּ כַּפָּרָה אִשְׁבּוּעָתֵיהּ וְהִשְׁתָּא תּוֹ לֵיכָּא כַּפָּרָה כֵּיוָן דְּמֵת לֵיהּ: **הָאֲשָׁם** נִתָּן. דַּהֲוֵי אֲשָׁם שֶׁמּוֹתוֹ בָּעֲלָיו וְקִיי"ל לְקַמָּן כָּל שֶׁבְּחֻטְאֵת מֵתָה בָּאֲשָׁם רוֹעֶה: לְנַדְבָה. לִשּׁוֹפְרוֹת קֵרֶן הַמְּזֻבָּח עוֹלוֹת בָּשָׂר לְשֵׁם וְעוֹרוֹת לְבַהֲנִים: מִשְׁמֶרֶת יְהוֹרִיב. רִאשׁוֹנָה לְכָל הַמִּשְׁמָרוֹת וְשֵׁל יְדִיעָה אַחֲרִיתָהּ נָתָן. הַגּוֹלֶן אֶת הַכֶּפֶשׂ לִיהוֹרִיבָהּ בְּמִשְׁמַרְתּוֹ וְאוֹתָ"כ נִתַּן אֲשָׁם לִידִיעָה בְּמִשְׁמַרְתּוֹ: **יָצָא.** דִּדְמָפְרֵשׁ וְאָזֵיל שֶׁהַמְּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא קָרְבַּן אֲשָׁמוֹ יָצָא וְזֶה זָבַח בְּשֵׁלּוֹ וְזֶה בְּשֶׁלּוֹ: **אם** הָיָיָ הָאֲשָׁם יָקָרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדִיעָה. דְּקָנְסִינְהוּ לִיהוֹרִיב לְהַחְזִיר הָאֲשָׁם דְּשֶׁלֹּא כְּדִין עָבוּד בְּנֵי יְהוֹרִיב דְּקִבּוּל אֲשָׁם מְקַמֵּי כֶּסֶף וּלִידִיעָה לֵיכָּא לְמִקְנַס מִידֵּי דְּבִמְשְׁמֶרֶת דִּידְהוּ קְבִילִי וְרֹ' יְהוּדָה דְּפָלִיג אַבְּרַיְיתָא בְּגִמְרָא בְּמַתְנִיתִין מוֹדֶה: נִתַּן הַכֶּרֶן. לְכֹהֲנִים אֵין הַחוֹמֶשׁ מַעֲכֵב מִלְּהַקְרִיב אֶת הָאֲשָׁם אִם לֹא נְתָנוֹ עַדַיִין וּלְבַסּוֹף נְתָנוֹ: **גמ'** אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָשָׁם זֶה אֵיל. אָשָׁם וּמִשְׁכָּב זֶה קֶרֶן. וּלְמַאי נ"מ. דְּקָא מְמַעֵט נִשְׁפַּךְ תַּרְוַיְיהוּ קָאָמַר קְרָא תִּיפּוֹק לֵיהּ מִינָּהּ דְּמַדְקָא דָּאֲמַר הָאֲשָׁם יָצָא בְּלֵילָה דִּכְתִיב (ויקרא ז) בְּיוֹם צוֹתוֹ וְאֵינוֹ בָּא לְהַצְּאֵן אַף קֶרֶן כֵּן: **כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר מִלְּבַד אֵילֵ הַכִּפּוּרִים הֵנִי אוֹמֵר** אָשָׁם. דְּרִישָׁא קֶרֶן הוּא: **אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא** אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ. וּמִשְׁכָּב זֶה קֶרֶן וְנ"מ לְאַפּוֹקֵי מִמַּתְנִיתִין דְּתָנֵן אֵין הַחוֹמֶשׁ מַעֲכֵב נִימָא אַדְּרַבָּה חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב דְּאָשָׁם קְרֵייהּ רַחְמָנָא לְשׁוֹן קָרְבָּן כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר כֵּן: **מִשְׁתַּלֵּם בְּרֹאשׁ**. קֶרֶן לְבַדּוֹ שֶׁהוּא רֹאשׁ: לְכָל כֹּהֵן וְכֹהֵן. שֶׁבְּמִשְׁמָר וּמוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ עוֹד לְהִשְׁלִים: **אֵין בּוֹ.** שׁוּם פְּרוּטָה לְכָל מִשְׁמָר יְהוֹרִיב וְיֵשׁ בּוֹ שׁוּם פְּרוּטָה לְכָל מִשְׁמָר יְדִיעָה שֶׁהֵן מוֹעִטִין מִדַּהּ:

אין

וְאִם הָיָה זָקֵן אוֹ חוֹלֶה נוֹתְנָהּ לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה וַעֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר הַאי זָקֵן אוֹ חוֹלֶה הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּמָצֵי עָבֵיד עֲבוֹדָה עֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ נַמִּי הָיְתְהֵי דִּידִיהּ וְאִי דְּלָא מָצֵי עָבֵיד עֲבוֹדָה שְׁלִיחַ הֵיכִי מְשׁוֹוֵי אָמַר רַב פָּפָּא שֶׁכֻּלּוֹ לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי הַדְּחָק עֲבוֹדָה דְּכִי עָבֵיד לֵיהּ ע"י הַדְּחָק עֲבוֹדָה הִיא וּמַשְׁוֵי שָׁלִיחַ אֲכִילָה דְּכִי אָכִיל עַל יְדֵי הַדְּחָק אֲכִילָה גַּפָּה הִיא וַאֲכִילָה גַּפָּה לָאו כְּלוּם הוּא מִשּׁוּם הָכֵי עֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר אָמַר רַב שֵׁשֶׁת אִם הָיָה כֹּהֵן טָמֵא בְּקָרְבַּן צִבּוּר נוֹתְנָהּ לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה וַעֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּאִיכָּא טְהוֹרִים מִי מְצוּ עֲבֵדִי וְאִי דְּלֵיכָּא טְהוֹרִים עֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר הָא טְמֵאִים נִינְהוּ וְלֹא מְצוּ אֲכַלֵי אָמַר רָבָא אֵימָא לְבַעֲלֵי מוּמִין טְהוֹרִין שֶׁבָּאוֹתוֹ מִשְׁמָר אָמַר רַב אַשֵׁי אִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹנֵן נוֹתְנָהּ לְכָל כֹּהֵן שֶׁיִּרְצֶה וַעֲבוֹדָתָהּ וְעוֹרָהּ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר מַאי קמ"ל תְּנִינָא כֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב אוֹנֵן וְאֵינוֹ אוֹכֵל וְאֵינוֹ חוֹלֵק לֶאֱכוֹל לָעֶרֶב ס"ד אֲמִינָא כִּי חַם רַחְמָנָא עֲלֵיהּ דְּכֹהֵן גָּדוֹל לְקַרוֹבֵי הוּא אֲבָל לְשַׁוּוֵיי שָׁלִיחַ לֹא מְצִי קמ"ל: **מתני'** הַגּוֹזֵל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לוֹ וּמֵת חַיַּי זֶה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ לְכֹהֲנִים וְאָשָׁם לַמִּזְבֵּחַ שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם אֵין לָאִישׁ גּוֹאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַה' לְכֹהֵן מִלְבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֵּר בּוֹ עָלָיו הָיָה מַעֲלֶה אֶת הַכֶּפֶשׂ וְאֶת הָאָשָׁם וּמֵת הַכֶּפֶשׂ יִנָּתֵן לְבָנָיו וְהָאָשָׁם יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה נָתַן הַכֶּפֶשׂ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וּמֵת אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם שֶׁנֶּאֱמַר וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה נָתַן הַכֶּפֶשׂ לִיהוֹרִיב וְאָשָׁם לִידִיעָה יָצָא אָשָׁם שֶׁהַמְּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא קָיְמִים הָאָשָׁם יַקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדִיעָה וְאִם לֹא יַחֲזִיר וְיָבִיא אָשָׁם אַחֵר שֶׁהַמְּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ יָצָא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא גְּזֵילוֹ לֹא יָצָא נָתַן אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נָתַן אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב: **גמ'** ת"ר אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָשָׁם זֶה אֵיל וּלְמַאי נְפָקָא מִינָּהּ לְאַפּוֹקֵי מִדְּרָבָא דְּאָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁהַחֲזִירוֹ בַּלַּיְלָה לֹא יָצָא מ"ט אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב כְּשֵׁהוּא אוֹמֵר מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים הֲוֵי אוֹמֵר אָשָׁם זֶה קֶרֶן תַּגִּיעַ אִידָךְ אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב זֶה חוֹמֶשׁ אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ לְמַאי נְפָקָא מִינָּהּ לְאַפּוֹקֵי מִמַּתְנִיתִין דְּתָנַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נָתַן לוֹ אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין הַחוֹמֶשׁ מְעַכֵּב אַדְּרַבָּה חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁיתוֹ הֲוֵי אוֹמֵר אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ וְזֶה קֶרֶן תַּגִּיעַ אִידָךְ אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב זֶה חוֹמֶשׁ וּבְגֵזֶל הַגֵּר הַפָּתוּב מְדַבֵּר אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא הַמּוּשָׁב זֶה בַּפֶּל וּבְגֵנֵבָה הַגֵּר הַפָּתוּב מְדַבֵּר כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁיתוֹ הֲרֵי בְּמָמוֹן הַמְשׁוּתָּפִין הָא בְּרֹאשׁ הַכָּתוּב מְדַבֵּר גּוֹפָא אָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁהֶחֱזִירוֹ בַּלַּיְלָה לֹא יָצָא הֶחֱזִירוֹ חֲצָאִין לֹא יָצָא מַאי טַעְמָא אָשָׁם קָרֵייהּ רַחְמָנָא וְאָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה לְכָל כֹּהֵן וְכֹהֵן לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ מ"ט דִּכְתִיב אָשָׁם הַמּוּשָׁב עַד שֶׁיָּשִׁיב הַשְׁבָּה לְכָל כֹּהֵן וְכֹהֵן בְּעֵי רָבָא אִין בּוֹ לְמִשְׁמֶרֶת יְהוֹרִיב וְיֵשׁ בּוֹ לְמִשְׁמֶרֶת יְדִיעָה מַהוּ: **דִּבְי** עֲבִיד ע"י הַדְּחַק עֲבוֹדָה הִיא. דִּלְמָא מְצִינוּ בְּחֻלִּין פְּסוּל בְּשִׁנּוּיִם אֶלָּא דְּתָנְיָא חֲכָמִים שִׁיעוּר עַד שֶׁיִּרְתֶּה בְּהֵכֵל שׁוּתְּפִין (חולין ד' כו:): **אֲכִילָה** גַּפָּה לְאוֹ כְּלוּם הִיא. מִפְּיָיִ מִדְּרֵישׁ לְקִישׁ דְּאָמַר בְּהֶחוֹלֵץ אֲכִילָה גַּפָּה בֵּיתּוֹם הַבְּפוּרִים פְּטוּר מִלֹּא תַעֲנוּ (ר"ת דְּבָפֶרֶק מִי שֶׁאָמַר הֲרֵינִי נָזִיר וְשָׁמַע (נזיר דף כג. ושם) גַּבֵּי הָא דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר ר' יוֹחָנָן מַאי דִּכְתִיב צַדִּיקִים יֹלִיכוּם וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָּהֶם מִשָּׁל לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁצָּלוּ פִּסְחֵיהֶם אֶחָד אָכְלוּ לְשֵׁם מִצְוָה וְאֶחָד אָכְלוּ לְשֵׁם אֲכִילָה גַּפָּה זֶה שֶׁאָכְלוּ לְשֵׁם אֲכִילָה גַּפָּה וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָּם א"ל רֵישׁ לָקִישׁ רָשָׁע קְרֵיית לֵיהּ נָהִיר דִּלְא עָבֵד מִצְוָה מִן הַמּוּבְחָר מִצְוָה מֵיהָא עָבֵיד מִשְׁמַע דְּיָצָא יְדֵי חוֹבָה וְרֹ' יְהוּדָה לֹא קָאָמַר דְּיָצָא אֶלָּא דִּלְא מִיקְּרֵי רָשָׁע וְעוֹד דְּיִתְּנֵם לֹא מִירֵי בְּאוֹכְלוֹ אֲכִילָה גַּפָּה מִמַּשׁ אֶלָּא בִּלְמֹד שֶׁאֵין אוֹכְלוֹ לְשֵׁם פֶּסַח אֶלָּא כְּדֵי לְהִיוֹת שָׁבֵעַ תֹּדַע דִּלְא קָאָמַר אֲכִילָה גַּפָּה אֶלָּא לְשֵׁם אֲכִילָה גַּפָּה וְרֹ' יוֹסֵי אֲכִילָה גַּסָּה הִיא: **אי** דְּאִיכָּא טְהוֹרִין מִי מְצוּ עֲבֵדִי. לְרֵב שֵׁשֶׁת פָּרִיךְ דְּשַׁמְעִינַן לֵיהּ לְרֵב שֵׁשֶׁת דְּאָמַר בַּפ"ק דְּזִמָּנִין (דף ו:) טוּמְאָה דְּחוּקָה בְּצִבּוּר וְאִי אִיכָּא טְמֵאִים וּטְהוֹרִין לָא מְצוּ עֲבֵדֵי טְמֵאִים וְאִיכָּא דְּפָלְגִי דְּתָנֵי אָמַר דְּטוּמְאָה הוּתְּרָה בְּצִבּוּר וְאַפִּי' אִיכָּא טְמֵאִים וּטְהוֹרִים מְצוּ עֲבֵדֵי טְמֵאִים: **לְבַעֲלֵי** מוּמִין טְהוֹרִין. תִּימָה וּתְנֵי אַמַּאי הָוֵיא לְבַעֲלֵי מוּמִין. **תְּנִינָא** כ"ג מַקְרִיב אוֹנֵן. תִּימָה אַמַּאי לֵיכָּא פְּרִיךְ נְמֵי לְרֵב שֵׁשֶׁת תְּנִינָא טְמֵא מוּתָּר בְּקָרְבַּן צִיבּוּר: **לְמַאי** נ"מ לְאַפּוֹקֵי מִמַּתְנִיתִין. תִּימָה אַמַּאי לֹא קָאָמַר לְאַפּוֹקֵי מִדְּרָבָא דְּבָעֵי לְעֵיל. **אוֹ** אֵינוֹ אֶלָּא הַמּוּשָׁב זֶה בַּפֶּל. תִּימָה הֵיכִי מ"ל זֶה בַּפֶּל וְהָלֹא אֵין מְתַחַיֵּב כָּאן אֶלָּא בְּהוֹתָאָתוֹ דִּכְתִיב וְהִתְוַדָּה וְכַפֶּל לֹא מְחַיֵּב בְּהוֹדָאָה:

אוֹ אָשָׁם זֶה מְשֻׁלָּם לַה' לְכֹהֵן מִלְבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֵּר בּוֹ עָלָיו הָיָה מַעֲלֶה אֶת הַכֶּפֶשׂ וְאֶת הָאָשָׁם וּמֵת הַכֶּפֶשׂ יִנָּתֵן לְבָנָיו וְהָאָשָׁם יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה נָתַן הַכֶּפֶשׂ לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וּמֵת אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם שֶׁנֶּאֱמַר וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה נָתַן הַכֶּפֶשׂ לִיהוֹרִיב וְאָשָׁם לִידִיעָה יָצָא אָשָׁם שֶׁהַמְּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא קָיְמִים הָאָשָׁם יַקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדִיעָה וְאִם לֹא יַחֲזִיר וְיָבִיא אָשָׁם אַחֵר שֶׁהַמְּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ יָצָא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא גְּזֵילוֹ לֹא יָצָא נָתַן אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נָתַן אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב: **גמ'** ת"ר אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָשָׁם זֶה אֵיל וּלְמַאי נְפָקָא מִינָּהּ לְאַפּוֹקֵי מִדְּרָבָא דְּאָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁהֶחֱזִירוֹ בַּלַּיְלָה לֹא יָצָא מ"ט אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב זֶה חוֹמֶשׁ אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָשָׁם זֶה קֶרֶן תַּגִּיעַ אִידָךְ אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב זֶה חוֹמֶשׁ לְמַאי נְפָקָא מִינָּהּ לְאַפּוֹקֵי מִמַּתְנִיתִין דְּתָנַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נָתַן לוֹ אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין הַחוֹמֶשׁ מְעַכֵּב אַדְּרַבָּה חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁיתוֹ הֲוֵי אוֹמֵר אָשָׁם זֶה חוֹמֶשׁ וְזֶה קֶרֶן תַּגִּיעַ אִידָךְ אָשָׁם זֶה קֶרֶן הַמּוּשָׁב זֶה חוֹמֶשׁ וּבְגֵזֶל הַגֵּר הַפָּתוּב מְדַבֵּר אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא הַמּוּשָׁב זֶה בַּפֶּל וּבְגֵנֵבָה הַגֵּר הַפָּתוּב מְדַבֵּר כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁיתוֹ הֲרֵי בְּמָמוֹן הַמְשׁוּתָּפִין הָא בְּרֹאשׁ הַכָּתוּב מְדַבֵּר גּוֹפָא אָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁהֶחֱזִירוֹ בַּלַּיְלָה לֹא יָצָא מַאי טַעְמָא אָשָׁם קָרֵייהּ רַחְמָנָא וְאָמַר רָבָא גֵּזֶל הַגֵּר שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה לְכָל כֹּהֵן וְכֹהֵן לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ מ"ט דִּכְתִיב אָשָׁם הַמּוּשָׁב עַד שֶׁיָּשִׁיב הַשְׁבָּה לְכָל כֹּהֵן וְכֹהֵן בְּעֵי רָבָא אִין בּוֹ לְמִשְׁמֶרֶת יְהוֹרִיב וְיֵשׁ בּוֹ לְמִשְׁמֶרֶת יְדִיעָה מַהוּ:

למשמרת

לְמִשְׁמֶרֶת יַדְעְיָה מַהוּ הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּיַהֲבֵיהּ לִידַעְיָה בְּמִשְׁמֶרֶת יַדְעְיָה הָא אִית בֵּיהּ לֹא צְרִיכָא דְּיַהֲבֵיהּ לִידַעְיָה בְּמִשְׁמַרְתּוֹ דִּיהוֹיָרִיב מַאי מִי אַמְרִינַן כֵּיוָן דְּלַאו מִשְׁמַרְתּוֹ הוּא וְלֹא כְּלוּם הוּא אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דְּלֹא חָזֵי לֵיהּ מֵעִיקָּרָא לִידַעְיָה קָאֵי תֵּיקוּ בָּעֵי רָבָא כֹּהֲנִים מַהוּ שֶׁיַּחְלְקוּ גֶּזֶל הַגֵּר כְּנֶגֶד גֶּזֶל הַגֵּר מִי אַמְרִינַן אָשָׁם קַרְיֵיהּ רַחְמָנָא מָה אָשָׁם אֵין חוֹלְקִין אָשָׁם כְּנֶגֶד אָשָׁם אַף גֶּזֶל אֵין חוֹלְקִין גֶּזֶל הַגֵּר כְּנֶגֶד גֶּזֶל הַגֵּר אוֹ דִּלְמָא גֶּזֶל הַגֵּר מָמוֹנָא הוּא הָדַר פָּשְׁטָהּ אָשָׁם קַרְיֵיהּ רַחְמָנָא רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא מַתְנֵי לָהּ בְּהֶדְיָא אָמַר רָבָא כֹּהֲנִים אֵין חוֹלְקִין גֶּזֶל הַגֵּר כְּנֶגֶד גֶּזֶל הַגֵּר מ"ט אָשָׁם קַרְיֵיהּ רַחְמָנָא: בָּעֵי רָבָא כֹּהֲנִים בְּגֶזֶל הַגֵּר יוֹרְשִׁין הֲווּ אוֹ מְקַבְּלֵי מַתָּנוֹת הֲווּ לְמַאי נַפְקָא מִינָּהּ כְּגוֹן שֶׁגָּזַל חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אִי אָמְרַתְּ יוֹרְשִׁין הֲווּ הַיְינוּ הַאי דִּירַתֵי מוֹרִית וְאִי אָמְרַתְּ מְקַבְּלֵי מַתָּנוֹת הֲווּ מַתָּנָה קָאָמַר רַחְמָנָא דְּנֵיתִיב לְהוּ וְהָא לָא קָא יָהֵיב לְהוּ מִידֵי דְּעַפְרָא בְּעָלְמָא הוּא רַב זְעֵירָא בָּעֵי הָכִי אֲפִילּוּ אִם תִּימְצֵי לוֹמַר מְקַבְּלֵי מַתָּנָה הֲווּ הָא לֹא אִיבַּעְיָא לָן דְּהַהִיא מַתָּנָה אָמַר רַחְמָנָא דְּנֵיתִיב לְהוּ אֶלָּא כִּי קָמִבַּעְיָא לָן כְּגוֹן שֶׁנָּפְלוּ לוֹ עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת בְּגֶזֶל הַגֵּר מְחַיְּיבֵי לְאַפְרוּשֵׁי מִינַּיְיהוּ מַעֲשֵׂר אוֹ לֹא יוֹרְשִׁין הֲווּ דְּאָמַר מַר קָנוּ בִּתְפִיסַת הַבַּיִת חַיָּיבִין אוֹ דִּלְמָא מְקַבְּלֵי מַתָּנוֹת הֲווּ וּתְנַן הַלּוֹקֵחַ וְהַנִּיתָּן לוֹ בְּמַתָּנָה פָּטוּר מִמַּעֲשַׂר בְּהֵמָה מַאי ת"ש עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מַתְּנוֹת כְּהוּנָּה נִיתְּנוּ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וְכוּלָּן נִיתְּנוּ בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל וּבְרִית מֶלַח כָּל הַמְקַיְּימָן כְּאִילּוּ מְקַיֵּים כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל וּבְרִית מֶלַח כָּל הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶם כְּאִילּוּ עוֹבֵר עַל כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל וּבְרִית מֶלַח וְאֵלּוּ הֵן עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ וְד' בִּירוּשָׁלַיִם וְעֶשֶׂר בַּגְּבוּלִים עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ חַטָּאת בְּהֵמָה וְחַטַּאת הָעוֹף וְאָשָׁם וַדַּאי וְאָשָׁם תָּלוּי וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע וּמוֹתַר הָעוֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת וְאַרְבַּע בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּכוֹרָה וְהַבִּיכּוּרִים וְהַמּוּרָם מִן הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר וְעוֹרוֹת קָדָשִׁים וַעֲשָׂרָה בַּגְּבוּלִין תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה וְרֵאשִׁית הַגֵּז וְהַמַּתָּנוֹת וּפִדְיוֹן הַבֵּן וּפִדְיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר וּשְׂדֵה אֲחוּזָּה וּשְׂדֵה חֲרָמִים וְגֶזֶל הַגֵּר וְקָא קָרֵי מִיהַת מַתָּנָה ש"מ מְקַבְּלֵי מַתָּנוֹת הֲווּ ש"מ: נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר [וְכוּ']: אָמַר אַבָּיֵי ש"מ כֶּסֶף מְכַפֵּר מֶחְצָה דְּאִי לֹא מְכַפֵּר הֲוָה אֲמֵינָא מְהַדֵּר לַיּוֹרְשִׁין מ"ט אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא יָהַב לֵיהּ אֶלָּא מֵעַתָּה חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ תֵּיפּוּק לְחוּלִּין דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא אַפְרְשָׁהּ אַמְרֵי חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ הִלְכְתָא גְּמִירֵי לָהּ דִּלְמִיתָה אַזְלָא אֶלָּא מֵעַתָּה אָשָׁם שֶׁמֵּתוּ בְּעָלָיו לֵיפּוּק לְחוּלִּין דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא אַפְרְשֵׁיהּ אָשָׁם נַמִּי הִלְכְתָא גְּמִירֵי לָהּ כָּל שֶׁבְּחַטָּאת מֵתָה בְּאָשָׁם רוֹעֶה אֶלָּא מֵעַתָּה יְבָמָה שֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי מוּכֵּה שְׁחִין תֵּיפּוּק בְּלֹא חֲלִיצָה דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא קִדְּשָׁה עַצְמָהּ הָתָם אֲנַן סַהֲדֵי

דמינח

תוספות

אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דְּלֹא חָזֵי לִיהוֹיָרִיב לִידַעְיָה קָאֵי. וְיָכוֹל לְהָבִיא אָשָׁם מִיָּד וְלִיתְבָהּ לִפְנֵי יְהוֹיָרִיב לְהִתְכַּפֵּר אע"פ שֶׁהַכֶּסֶף נָתוּן לִידַעְיָה כִּדְקָתָנֵי בְּפִירְקִין נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לִיהוֹיָרִיב וְהָאָשָׁם לִידַעְיָה יָצָא:

לְמַאי נ"מ לְגָזַל חָמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח. תֵּימַהּ אַמַּאי לֹא פָּשִׁיט לֵיהּ מִדִּידֵיהּ דְּאָמַר לְעֵיל גֶּזֶל הַגֵּר שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לֹא יָצָא אַלְמָא מְקַבְּלֵי מַתָּנוֹת הֲווּ דְּאִי יוֹרְשִׁין הֲווּ אַמַּאי לֹא יָצָא מַאי דְּשָׁבַק לְהוֹן אֲבוּהוֹן יָהַב לְהוֹן וְנִרְאֶה דִּבְחַד מִנְּהוֹן גָּרְסִינַן רַבָּה:

בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל וּבְרִית מֶלַח. הָךְ שְׁמַעְתָּא מְפוֹרָשׁ בְּפֶרֶק הַזְּרוֹעַ (חולין דף קלג:):

וְגֶזֶל הַגֵּר. תֵּימַהּ אַמַּאי חָשִׁיב גֶּזֶל הַגֵּר מֵעֲשָׂרָה בִּגְבוּלִין דְּכִי הֵיכִי דְּאָמַר רָבָא הֶחֱזִירוֹ בַּלַּיְלָה וְלַחֲצָאִין לֹא יָצָא דְּאָשָׁם קַרְיֵיהּ רַחְמָנָא ה"נ אִם הֶחֱזִירוֹ בִּגְבוּלִין לֹא יָצָא כְּדִין אָשָׁם:

כֶּסֶף מְכַפֵּר מֶחְצָה. מִכָּאן נִרְאֶה דְּכֹהֵן אֵין יָכוֹל לִמְחוֹל כֵּיוָן דַּהֲוֵי כַּפָּרָה:

דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא קִדְּשָׁה נַפְשָׁהּ. נִרְאֶה דִּבְנָפְלָה מִן הָאֵירוּסִין אַיְירֵי דְּאִי מִן הַנִּישּׂוּאִין וַדַּאי מְקַדְּשָׁה נַפְשָׁהּ כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נְשׂוּאָה לְבַעְלָהּ דְּמִשּׁוּם אַחֵר מִיתַת בַּעְלָהּ לֹא מַסְּקָא אַנַּפְשָׁהּ מִלִּהְיוֹת נְשׂוּאָה אֶלָּא מִן הָאֵירוּסִין אַיְירֵי דְּמִקְּדּוּשִׁין אֵין לָהּ שׁוּם טוֹבָה וְא"ת אָדָם שֶׁקָּנָה מֵחֲבֵירוֹ שׁוּם דָּבָר וְנִתְקַלְקֵל יִבָּטֵל הַמֶּקַח דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכֵי לֹא קָנָה וְי"ל דְּהָתָם לַאו בְּלוֹקֵחַ לְחוּדֵיהּ תַּלְיָא מִילְּתָא אֶלָּא כְּמוֹ כֵן בְּדַעַת מוֹכֵר וּמוֹכֵר אַקְנֵה לֵיהּ אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי אֲבָל הָכָא דְּקִדּוּשִׁין בְּדִידָהּ קַיְימָא וְהוּא אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ הֵיאַךְ דַּעְתָּהּ לְהִתְקַדֵּשׁ וְכֵן גַּבֵּי מַקְדִּישׁ נַמִּי בְּדִידֵיהּ קָאֵי וְכֵן נוֹתֵן הַגֶּזֶל בְּדִידֵיהּ קָאֵי: [ועי' בתוספות כתובות מז: ד"ה שלא]

אמר

רש"י

אֵין חוֹלְקִים. מְנָחוֹת כְּנֶגֶד מְנָחוֹת וְקָרְבָּן כְּנֶגֶד קָרְבָּן מִלְּכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו נַפְקָא לָן בְּקִדּוּשִׁין (דף נג.) וּבִמְנָחוֹת פֶּרֶק אֵלּוּ מְנָחוֹת (דף עג.): יוֹרְשִׁין. הַגֵּר הֵן אוֹ מְקַבְּלֵי מַתְּנוֹת גָּבוֹהַּ הֵן: הַיְינוּ הַאי דִּירַתֵי. יְרוּשָּׁה זֹאת נָפְלָה לָהֶן וַהֲרֵי הִיא לִפְנֵיהֶן שֶׁאִילּוּ הָיָה הַגֵּר קַיָּים הָיָה זֶה אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ: רַב זְעֵירִי בָּעֵי לָהּ הָכֵי אֲפִילּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר מְקַבְּלֵי מַתְּנוֹת הֲווּ הָא לֹא מִבַּעְיָא לָן דְּהָא מַתָּנָה יָהִיב לְהוּ רַחְמָנָא. וַהֲרֵי הֵן לִפְנֵיהֶן: כְּגוֹן שֶׁנָּפְלוּ לוֹ. לַכֹּהֵן: קָנוּ. יְתוֹמִים שֶׁקָּנוּ בְּהֵמוֹת: בִּתְפִיסַת הַבַּיִת. כְּלוֹמַר נָפְלוּ לָהֶן בְּהֵמוֹת בִּירוּשָּׁה עַד שֶׁלֹּא חִלְּקוּ: הַלּוֹקֵחַ. לָקַח עֲשָׂרָה טְלָאִים שֶׁלֹּא נִתְעַשְּׂרוּ מִן הַשּׁוּק: פָּטוּר. וּבְמַסֶּכֶת בְּכוֹרוֹת מְפָרֵשׁ טַעְמָא: בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל. לְכָל קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ נְתוּנִים לְמָשְׁחָה כְּלָל וְזֶה יִהְיֶה לְךָ מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים מִן הָאֵשׁ פְּרָט כָּל מַתָּנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְכָל תְּרוּמַת קָדָשִׁים חָזַר וְכָלַל וְהָדַר כְּתִיב בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הוּא וְגוֹ' בְּסוֹף הַפָּרָשָׁה (במדבר יח): כָּל הַמְקַיְּימָן כְּאִילּוּ קִיֵּים. כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ שֶׁנִּיתְּנָה לִדְרוֹשׁ בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל וּכְאִילּוּ קִיֵּים כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁנִּיתְּנָה בָּהֶן בְּרִית מֶלַח: עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ. נֶאֱכָל לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים: אַרְבַּע בִּירוּשָׁלַיִם. בְּכָל הָעִיר: וְעֶשֶׂר בַּגְּבוּלִים. בְּעָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: אָשָׁם וַדַּאי. חֲמִשָּׁה הֵן גְּזֵילוֹת מְעִילוֹת שִׁפְחָה חֲרוּפָה נָזִיר וּמְצוֹרָע וְחַד חָשִׁיב לְהוּ: אָשָׁם תָּלוּי. בָּא עַל סָפֵק כָּרֵת שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ שֶׁעָבַר וַדַּאי שֶׁיָּבִיא חַטָּאת: וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר. כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת שֶׁנִּקְרְאוּ שְׁלָמִים כְּדִכְתִיב (ויקרא כג) וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה וְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים הֵן כְּדִכְתִיב (שם) קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַה' לַכֹּהֵן וְנֶאֱכָלִים לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים: וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע. מַה שֶּׁנִּשְׁאַר בַּלּוֹג מִיצִיקָה לְכַף כֹּהֵן שֶׁל הַשְּׂמָאלִית נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים דְּתַנְיָא בִּמְנָחוֹת (דף עג.) וּבִזְבָחִים (דף מד:) לְכָל קָרְבָּנָם לְרַבּוֹת לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע דְּהוּא נַמִּי קָרוּי קָרְבָּן דִּכְתִיב וְהִקְרִיב אוֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת לוֹג הַשָּׁמֶן וְסָמִיךְ לֵיהּ לִקְרָא קַמָּא בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ בְּוַיִּקַּח קֹרַח: מוֹתַר הָעוֹמֶר. מִנְחַת הָעוֹמֶר נִקְמֶצֶת וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִים וְכָל הַמְּנָחוֹת קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים הֵן כְּדִכְתִיב לֹא (תֵאָכֵל עָלָיו חָמֵץ) וְגוֹ': וּשְׁיָרֵי מְנָחוֹת. כָּל מְנָחוֹת הַנִּקְמָצוֹת מִנְחַת נְדָבָה וּמִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת סוֹטָה: הַבְּכוֹרָה. בְּכוֹר תָּם נֶאֱכָל בְּכָל הָעִיר וְכֵן הַבִּכּוּרִים צְרִיכִין חוֹמָה כְּדִכְתִיב (דברים יב) וַאֲכַלְתֶּם שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְגוֹ' וְאָמַר מַר תְּרוּמַת יָדֶךָ אֵלּוּ בִּכּוּרִים מַכּוֹת (דף יז.): וְהַמּוּרָם מִתּוֹדָה. חָזֶה וָשׁוֹק וְאַרְבַּע חַלּוֹת מֵאַרְבַּע מִינִים שֶׁבָּהּ חַלּוֹת וּרְקִיקִין חָמֵץ וּרְבוּכָה וּכְתִיב (ויקרא ז) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַכֹּהֵן הַזּוֹרֵק וְגוֹ': וְהַמּוּרָם מֵאֵיל נָזִיר. זְרוֹעַ בְּשֵׁלָה וְחַלָּה וְרָקִיק וְחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים בִּכְלַל תּוֹדָה הוּא דְּתוֹדָה שְׁלָמִים אִקְּרֵי וְהָנָךְ תַּרְתֵּי תּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר מִשּׁוּם דְּדַמְיָין לַהֲדָדֵי חָשִׁיב לְהוּ בְּחָדָא כִּדְאָמַר בִּשְׁחִיטַת חוּלִּין בְּפֶרֶק הַזְּרוֹעַ: וְעוֹרוֹת קָדָשִׁים. עוֹרוֹת עוֹלָה וְחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת אֲבָל קָדָשִׁים קַלִּים עוֹרוֹתֵיהֶן לַבְּעָלִים כִּדְאָמַר בִּזְבָחִים פֶּרֶק טְבוּל יוֹם (דף קג.) וּמש"ה קָא חָשִׁיב לְהוּ בַּהֲדֵי הָנָךְ דְּבִירוּשָׁלַיִם לְמִעוּטֵי דְּאֵין נֶחְשָׁבִים בַּהֲדֵי הָנָךְ דִּגְבוּלִים דְּהָנֵי עוֹרוֹת לֹא מִתְיַיהֲבֵי לְהוּ אֶלָּא בִּירוּשָׁלַיִם וּבַהֲדֵי הָנָךְ דְּבַמִּקְדָּשׁ לֹא חָשִׁיב אֶלָּא הָנְהוּ דְּאִי נַפְקֵי חוּץ לַקְּלָעִים מִפַּסְלֵי בְּיוֹצֵא: וּשְׂדֵה אֲחוּזָּה. שֶׁהִקְדִּישׁוּהָ בְּעָלֶיהָ וְלֹא גְּאָלָהּ וּמְכָרָהּ גִּזְבָּר כְּשֶׁהַלּוֹקֵחַ מַחֲזִירָהּ בַּיּוֹבֵל מִתְחַלֶּקֶת לַכֹּהֲנִים: וּשְׂדֵה חֲרָמִים. יִשְׂרָאֵל שֶׁהֶחֱרִימוּ שְׂדֵיהֶן: וְגֶזֶל הַגֵּר. נַמִּי קָרֵי לֵיהּ מַתְּנַת גְּבוּלִין שֶׁאִם נְתָנוֹ לַכֹּהֵן הַמִּשְׁמָר חוּץ לִירוּשָׁלַיִם יָצָא וְאֵיל אֲשָׁמוֹ יַעֲלֶה לִירוּשָׁלַיִם לְהַקְרִיב: אַדַּעְתָּא דְּהָכֵי. דְּלֹא תֶּיהֱוֵי לֵיהּ כַּפָּרָה: תֵּיפּוּק לְחוּלִּין. וְלֹא תֵּיזַל לְמִיתָה: בְּאָשָׁם רוֹעָה. עַד שֶׁיּוּמַם וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לְקַיִץ הַמִּזְבֵּחַ עוֹלָה לַשֵּׁם וְעוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים זֶה מִדְרָשׁ דָּרַשׁ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן בִּשְׁקָלִים (דף ט:) וּבִתְמוּרָה (דף כג:) וְכָל זְמַן שֶׁהוּא תָּם אֵין יוֹצֵא לְחוּלִּין לִימָּכֵר לְפִיכָךְ יִרְעֶה וְהוּא מֵעַצְמוֹ אֵין יָכוֹל לְהִשְׁתַּנּוֹת מֵאָשָׁם לְעוֹלָה:

דמינח

דְּמֵינַח נִיחָא לָהּ בְּכָל דְּהוּ כְּרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר ר"ל טַב לְמֵיתַב טַן דּוּ מִלְּמֵיתַב אַרְמְלוּ: נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לִיהוֹיָרִיב וְכוּ': תָּנוּ רַבָּנָן נָתַן אָשָׁם לִיהוֹיָרִיב וְכֶסֶף לִידַעְיָה יַחֲזִיר כֶּסֶף אֵצֶל אָשָׁם דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַחֲזִיר אָשָׁם אֵצֶל כֶּסֶף הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּיָהִיב לֵיהּ אָשָׁם לִיהוֹיָרִיב בְּמִשְׁמַרְתּוֹ דִּיהוֹיָרִיב וְכֶסֶף לִידַעְיָה בְּמִשְׁמַרְתּוֹ דִּידַעְיָה זֶה זָכָה בְּשֶׁלּוֹ וְזֶה זָכָה בְּשֶׁלּוֹ אָמַר רָבָא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן דְּיָהִיב אָשָׁם לִיהוֹיָרִיב בְּמִשְׁמַרְתּוֹ דִּיהוֹיָרִיב וְכֶסֶף לִידַעְיָה בְּמִשְׁמַרְתּוֹ דִּיהוֹיָרִיב ר' יְהוּדָה סָבַר כֵּיוָן דְּלַאו מִשְׁמֶרֶת דִּידַעְיָה הִיא לִידַעְיָה קַנְסִינַן לֵיהּ הִלְכָּךְ יַחֲזִיר כֶּסֶף אֵצֶל אָשָׁם וְרַבָּנָן סַבְרֵי שֶׁלֹּא כְּדִין הוּא עֲבוּד בְּנֵי יְהוֹיָרִיב דְּקִיבְּלוּ אָשָׁם מִקַּמֵּי כֶּסֶף הִלְכָּךְ לְדִידְהוּ קַנְסִינַן לְהוּ וְיַחֲזוֹר אָשָׁם אֵצֶל כֶּסֶף תַּנְיָא אָמַר רַבִּי לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה אִם קָדְמוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב וְהִקְרִיבוּ אֶת הָאָשָׁם יַחֲזוֹר וְיָבִיא אָשָׁם אַחֵר וְיַקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדַעְיָה וְזָכוּ הַלָּלוּ בְּמַה שֶּׁבְּיָדָן אַמְרֵי לְמַאי חָזֵי אָשָׁם פָּסוּל הוּא אָמַר רָבָא לְעוֹרוֹ תַּנְיָא אָמַר רַבִּי לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה אִם קַיָּים אָשָׁם יַחֲזִיר אָשָׁם אֵצֶל כֶּסֶף וְהָא רַבִּי יְהוּדָה יַחֲזִיר כֶּסֶף אֵצֶל אָשָׁם אִית לֵיהּ הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן דְּנָפַק מִשְׁמַרְתּוֹ דִּיהוֹיָרִיב וְלֹא תָּבְעוּ וְהָא קמ"ל דַּאֲחוּלֵי אַחִילוּ גַּבַּיְיהוּ תַּנְיָא אִידָּךְ אָמַר רַבִּי לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה אִם קַיָּים אָשָׁם יַחֲזוֹר כֶּסֶף אֵצֶל אָשָׁם פְּשִׁיטָא הָכִי אִית לֵיהּ הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן דְּנָפִיק מִשְׁמַרְתָּם דְּהַנֵּי וּדְהַנֵּי וְלֹא תָּבְעוּ מַהוּ דְּתֵימָא אֲחוּלֵי גַּבֵּי הֲדָדֵי קמ"ל דְּאָמְרִינַן כֵּיוָן דְּלֹא תַּבְעֵי לַהֲדְרוּ בְּרֵישָׁא: שֶׁהַמֵּבִיא גְּזֵילוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ [וְכוּ']: מְנָהָנֵי מִילֵּי אָמַר רָבָא דְּאָמַר קְרָא הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַה' לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפּוּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ מִכְּלָל דְּכֶסֶף בְּרֵישָׁא אָמַר הַהוּא מֵרַבָּנָן לְרָבָא אֶלָּא מֵעַתָּה מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר הָכֵי נַמֵּי מִכְּלַל דְּמוּסָפִין בְּרֵישָׁא וְהָתַנְיָא מִנַּיִן שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר קוֹדֵם לְתָמִיד שֶׁל שַׁחַר תַּלְמוּד לוֹמַר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה וְאָמַר רָבָא הָעוֹלָה עוֹלָה רִאשׁוֹנָה אָמַר לֵיהּ אֲנָא מֵאֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ נַפְקָא לִיהּ וַעֲדַיִין לֹא כִּיפֵּר: נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְכוּ': ת"ר מִנַּיִן שֶׁאִם הֵבִיא מְעִילָתוֹ וְלֹא הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הֵבִיא מְעִילָתוֹ שֶׁלֹּא יָצָא תַּלְמוּד לוֹמַר בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ וּמִנַּיִן שֶׁאִם הֵבִיא אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא מְעִילָתוֹ שֶׁלֹּא יָצָא תַּלְמוּד לוֹמַר בְּאֵיל הָאָשָׁם הָאָשָׁם בִּכְבָר יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁאַיִל וְאָשָׁם מְעַכְּבִים כָּךְ חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב תַּלְמוּד לוֹמַר בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ אַיִל וְאָשָׁם מְעַכְּבִים בְּהֶקְדֵּשׁ וְאֵין חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב וְיִלְמַד הֶקְדֵּשׁ מֵהֶדְיוֹט וְהֶדְיוֹט מֵהֶקְדֵּשׁ הֶקְדֵּשׁ מֵהֶדְיוֹט מָה אָשָׁם דְּהָתָם קֶרֶן אַף אָשָׁם דְּהָכָא קֶרֶן וְהֶדְיוֹט מֵהֶקְדֵּשׁ מָה הֶקְדֵּשׁ אֵין חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב אַף הֶדְיוֹט נַמֵּי אֵין חוֹמֶשׁ מְעַכֵּב:

הַדְרָן עֲלָךְ הַגּוֹזֵל עֵצִים

רש"י

דְּמֵינַח נִיחָא לָהּ. לְהִתְקַדֵּשׁ לְרִאשׁוֹן שֶׁהוּא שָׁלֵם עַל סָפֵק זֶה שֶׁאִם יָמוּת תִּזָּקֵק לְאָחִיו: טַן דּוּ. גּוּף שְׁנַיִם כְּלוֹמַר אִשָּׁה בְּכָל דְּהוּ נִיחָא לָהּ: זֶה זָכָה בְּשֶׁלּוֹ וְזֶה זָכָה בְּשֶׁלּוֹ. וּנְהִי נַמִּי לְרַבָּנָן דְּקָנְסוּ לִיהוֹיָרִיב דְּקִבּוּל אָשָׁם מִקַּמֵּי כֶּסֶף אֶלָּא לְרַבִּי יְהוּדָה מ"ט דְּקָנִיס לִידַעְיָה: לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְאע"ג דְּקָנִיס לֵיהּ לִידַעְיָה ה"מ הֵיכָא דְּאָשָׁם רִאשׁוֹן קַיָּים דִּיכוֹלִין בְּנֵי יְהוֹיָרִיב לְהַקְרִיבוֹ בְּעוֹד מִשְׁמַרְתָּן קַיֶּימֶת וּבְהֶכְשֵׁר אֲבָל אִם קָדְמוּ וְהִקְרִיבוּהוּ בִּפְסוּל דְּאָשָׁם הַבָּא קוֹדֶם הַקֶּרֶן פָּסוּל הוּא כִּדְמְפוֹרָשׁ לְקַמָּן יִנָּתֵן אָשָׁם הַשֵּׁנִי לִידַעְיָה: לְמַאי חָזֵי. דְּקָתָנֵי זָכוּ: כְּגוֹן דְּנָפַק מִשְׁמַרְתָּם. דְּהַנֵּי וּדְהַנֵּי וְלֹא תָּבְעוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב אֶת הַכֶּסֶף בְּמִשְׁמַרְתָּם וְלֹא בְּנֵי יְדַעְיָה אֶת הָאָשָׁם בְּמִשְׁמַרְתָּם וְאִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינָן דְּלֹא תֵּימָא טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בִּדְתָבְעוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב שֶׁיַּחֲזוֹר בְּעוֹד מִשְׁמַרְתָּן קַיֶּימֶת אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא תָּבְעוּ מָחֲלוּ לִבְנֵי יְדַעְיָה: קמ"ל. דְּכֵיוָן דִּבְנֵי יְדַעְיָה נַמִּי לֹא תָּבְעוּ לְאָשָׁם בְּמִשְׁמַרְתָּן יַחֲזוֹר כֶּסֶף אֵצֶל אָשָׁם וְיַקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְהוֹיָרִיב כְּשֶׁיַּחֲזִיר שַׁבַּת מִשְׁמַרְתָּם: הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב [לַה'] לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפּוּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ. כְּלוֹמַר לֹא קָרַב הָאַיִל עֲדַיִין: אֲנָא מֵאֲשֶׁר יְכַפֶּר קָאֲמִינָא. דִּכְתִיב בִּלְשׁוֹן עָתִיד מִדְּלֹא כְּתִיב אֲשֶׁר כִּיפֵּר וּמַשְׁמַע דִּכְשֶׁהֵשִׁיב לַכֹּהֵן אֶת הָאָשָׁם דְּהַיְינוּ קֶרֶן הַכֶּסֶף עֲדַיִין לֹא כִּיפֵּר: מִנַּיִן שֶׁאִם הֵבִיא מְעִילָתוֹ. גַּבֵּי נֶהֱנֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ קָאָמַר: מְעִילָתוֹ. קֶרֶן דְּהֶקְדֵּשׁ שֶׁמָּעַל בּוֹ: בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח. מַשְׁמַע אֵין סְלִיחָה אֶלָּא בִּשְׁנֵיהֶם אַיִל כְּמַשְׁמָעוֹ הָאָשָׁם קֶרֶן כִּדְיָלֵיף לְקַמֵּיהּ הֶקְדֵּשׁ מֵהֶדְיוֹט מָה הָאָשָׁם דִּכְתִיב בְּגֶזֶל הַגֵּר קֶרֶן הוּא כִּדְאָמַר לְעֵיל (דף קי.) אַף אָשָׁם דִּכְתִיב בְּהֶקְדֵּשׁ קֶרֶן הוּא: בְּאֵיל הָאָשָׁם. מַשְׁמַע בְּאַיִל שֶׁהוּא בָּא חוֹבָה לְאָשָׁם שֶׁהוּא קֶרֶן אַלְמָא קֶרֶן בְּרֵישָׁא מַיְיתֵי: אֵין הַחוֹמֶשׁ מְעַכֵּב. אֶת הַכַּפָּרָה:

הַדְרָן עֲלָךְ הַגּוֹזֵל עֵצִים

תוספות

אָמַר רָבָא לְעוֹרוֹ. תֵּימַהּ דְּהָכָא מַשְׁמַע אֲפִילּוּ בְּפָסוּל קוֹדֶם זְרִיקָה וְגַם כְּשֶׁהָעוֹר מְחוּבָּר עֲדַיִין בַּבָּשָׂר וְנַעֲשָׂה בּוֹ פְּסוּל קוֹדֶם שְׁחִיטָה שֶׁהֵבִיא קוֹדֶם הַכֶּסֶף שָׁרֵי בַּהֲנָאָה וּבִזְבָחִים בְּפֶּרֶק טְבוּל יוֹם (דף קד. ושם) אָמַר רַבִּי דַּם מְרַצֶּה עַל הָעוֹר בִּפְנֵי עַצְמוֹ פִּי' כְּשֶׁהוּא מוּפְשָׁט וְאֵירַע פְּסוּל בַּבָּשָׂר הַדָּם מְרַצֶּה עַל הָעוֹר וּכְשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר וְנוֹלַד בּוֹ פְּסוּל קוֹדֶם זְרִיקָה הֲרֵי הוּא כַּיּוֹצֵא בּוֹ אַחַר זְרִיקָה הוּרְצָה בָּשָׂר שָׁעָה אַחַת יַפְשִׁיטֶנּוּ וְעוֹרוֹ לַכֹּהֲנִים אַלְמָא כְּשֶׁהוּא עִם הַבָּשָׂר וְנִפְסַל קוֹדֶם זְרִיקָה יוֹצֵא לִשְׂרֵיפָה וְהָכָא אֵירַע בּוֹ פְּסוּל קוֹדֶם שְׁחִיטָה שֶׁהוּבָא קוֹדֶם הַכֶּסֶף וְאַמַּאי לֹא יֵצֵא הָעוֹר לִשְׂרֵיפָה:

ת"ל הָעוֹלָה עוֹלָה רִאשׁוֹנָה. פִּי' רִאשׁוֹנָה שֶׁבְּפָרָשַׁת פִּנְחָס וְכִי הֵיכִי דְּמִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר גַּלֵּי לָךְ בְּהֶדְיָא דְּמִלְּבַד דָּבָר הַקּוֹדֵם לוֹ קָאָמַר הָכֵי נַמִּי מִלְּבַד אֵיל הַכִּפּוּרִים דָּבָר הַקּוֹדֵם לוֹ קָאָמַר וְתֵימַהּ דְּיָלִיף הָכָא מֵהָעוֹלָה וּבְפֶּרֶק כָּל הַתָּדִיר (זבחים דף פט. ושם) יָלִיף מִלְּבַד עוֹלַת הַבֹּקֶר לְחוּדֵיהּ וְי"ל דְּהָתָם נַמִּי אַהָעוֹלָה קָסָמִיךְ וְעוֹד יֵשׁ תֵּירוּץ אַחֵר וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן:

וְיִלְמַד הֶקְדֵּשׁ מֵהֶדְיוֹט וְהֶדְיוֹט מֵהֶקְדֵּשׁ. תֵּימַהּ אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְעֵיל גַּבֵּי הֶדְיוֹט שֶׁאִם הֵבִיא אֲשָׁמוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא גְּזֵילוֹ לֹא יָצָא נֵילַף מֵהֶקְדֵּשׁ וְיֵשׁ לוֹמַר דְּאִי לַאו דְּאַשְׁכְּחָן שֶׁהִשְׁוָה הַכָּתוּב הֶדְיוֹט לְהֶקְדֵּשׁ לְהַךְ מִילְּתָא לֹא הֲוָה יַלְפִינָן הַאי מֵהַאי לְעִנְיַן שְׁאָר דְּבָרִים אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאַשְׁכְּחָן שֶׁהִשְׁוָה אוֹתָן דִּבְתַרְוַיְיהוּ אִם הֵבִיא אֲשָׁמוֹ תְּחִילָּה לֹא יָצָא כְּמוֹ כֵן יֵשׁ לְהַשְׁווֹתָם לְעִנְיַן שְׁאָר דְּבָרִים:

הַדְרָן עֲלָךְ הַגּוֹזֵל עֵצִים

הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל. לְאו דְּוָקָא מַאֲכִיל דְּה"ה נוֹתֵן לָהֶם חִסָּרָא דְּמוֹקֵי לְרֵב חִסָּדָא בְּגְמָרָא מְתַנִיתִין לְאַחַר יְאוּשׁ וְהָכָא לִיכָּא יְאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִילְתָא נָקִט אִי נַמִי דְּוָקָא נָקִט מַאֲכִיל אֲפִילּוּ לְרֵב חִסָּדָא דְּלֹא חָשִׁיב שִׁינּוּי רְשׁוּת בְּמַה שֶׁנּוֹתֵן לִבְנֵיהֶן הַמְסוּבִּין עַל שׁוּלְחָנוֹ אֲפִילּוּ לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר בְּבָבָא מְצִיעָא (דף יב.) דְּמִצִיאָתָן לְעַצְמָן כֵּיוָן דְּאֵכִילָה נוֹתֵן לָהֶם וּמְזוֹנוֹתָיו עָלָיו לֹא חָשִׁיב שִׁינּוּי רְשׁוּת וּמִיהוּ לְרֵב דְּאִית לֵיהּ יְאוּשׁ בְּדִי קָנֵי וְאָמַר נַמִי בְּפִירְקִין (דף קטו.) דְּאִית לֵיהּ דְּרַב חִסָּדָא וְא"כ לְדִידֵיהּ נַמִי צָרִיךְ לְאוֹקְמֵי מְתַנִיתִין לְאַחַר יְאוּשׁ דְּמוֹקֵי לְרֵב חִסָּדָא דְּה"ה נוֹתֵן לְתוֹכָן וְעוֹד י"ל דִּלְרֵב נַמִי מַאֲכִיל לֹאו דְּוָקָא וּבְדֵבָר הַמְסוּיָּם:

גָּזַל וְלֹא נְתָיְאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וּבָא אַחֵר כּוּ'. אֲבָל נְתָיְאֲשׁוּ אֵין גּוֹבֶה אֶלָּא מִן הָרִאשׁוֹן כֵּיוָן דְּאָבְדוּ הַבְּעָלִים וְאַפִּי' הֵיכָא דְּאִילּוּ לֹא אָבְדוּ הָיָה חַיָּיב לְהַחֲזִיר בְּגוּן הֵיכָא דְּלֵיכָא שִׁינּוּי רְשׁוּת שְׁנִתְיָאֲשׁוּ אַחַר שֶׁבָּא לְיַד הַשֵּׁנִי וְכֵן מִשְּׁמוֹ לְקַמָּן דְּאוֹקִים רַב חִסָּדָא בְּרֵירָיְיתָא דִּי' אוֹשְׁעָיָא דְּקָתָנֵי גְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּיבִין אַחַר יְאוּשׁ מִשּׁוּם דְּרִשׁוּת יוֹרֵשׁ לֹאו בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דְּמֵי מַשְׁמַע דְּדַוְקָא וְאַפ"ה אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת קָתָנֵי דְּפִשּׁוּט וּתְיִמַּה כֵּיוָן דְּכִי הַגְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּיבִין בְּשְׁאֲבָלוּם וְכֵן קָשֶׁה לְרַמִי בַּר חָמָא דְּמוֹקֵי לָהּ לְפִי' יְאוּשׁ וְעוֹד לְרֵב חִסָּדָא לְאַחַר יְאוּשׁ כֵּיוָן דִּרְשׁוּת יוֹרֵשׁ לֹאו בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דְּמֵי מַה לִּי לְפִי' יְאוּשׁ מַה לִּי לְאַחַר יְאוּשׁ אַפִּי' אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת י"ל דְּדִרְשִׁינָן מִקְּרָא לְקַמָּן בְּשִׁמְעָתִין דְּפָטוּר בְּאֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת אֲשֶׁר גָּזַל אִם כְּעֵין שִׁגְזֹל וְחַיָּיב מִכְּאן אָמְרוּ הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל כּוּ' וּמִסְתַּבְּרָא דְּלֹא לְרֵב חִסָּדָא דְּאוֹקְמֵי קְרָא דְּדַוְקָא לְאַחַר יְאוּשׁ וְרַמִי בַּר חָמָא מוֹקֵי לָהּ אַף לְפִי' יְאוּשׁ וּמִיהוּ לְרֵב דְּאָמַר יְאוּשׁ בְּדִי קָנֵי וְכֵיוָן נַמִי דְּרֵב חִסָּדָא לְדִידֵיהּ צ"ל דְּאִסְמַכְתָּא הִיא דִּבְלֹאו קְרָא נַמִי פָּטוּרִין כֵּיוָן דְּבִיאוּשׁ בְּדִי קָנֵי וְכֵיוָן דְּמִיהוּ קָשֶׁה לְמ"ד בְּמִרוּבָּה (לעיל דף סז.) דְּשִׁינּוּי לֹא קָנֵי וְדָרֵיש וְהָשֵׁב הַגְּזֵילָה מ"מ וְלֹא דָּרֵיש אֲשֶׁר גָּזַל אִם כְּעֵין אֲשֶׁר גָּזַל יְחַזִּיר אֶלָּא לְמַעוּטֵי גָּזַל אֲבִיו מִכָּא לִיכָּא הָאִי דְּרִשָּׁה וְאֵין לוֹמַר דְּאוֹתּוֹ אָמוֹרָא יִסְבּוֹר דְּיִאוּשׁ בְּדִי קָנֵי דְּהִשְׁתָּא לֹא צָרִיךְ לְהַאי דְּרִשָּׁה וְאִסְמַכְתָּא הִיא דְּהָא ר' חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר ר' יוֹחָנָן דָּרֵיש מִדִּכְתִיב הַגּוֹזֵל (לעיל דף צז:) דִּבֵּר תּוֹרָה גְּזֵילָה הַמִּשְׁתַּנֶּיֶת חוֹזֶרֶת בְּעֵין מְהַשִּׁיב אֶת הַגְּזֵילָה מ"מ וְלֵית לֵיהּ דְּרִשָּׁה זוֹ וְלֵית לֵיהּ הָכָא דְּאִי לָאו הָכִי הָוְיָא לֵיהּ מִתְנִיתִין בְּאֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת וְאַמַּאי קָתָנֵי פָּטוּר וְאִי מִשּׁוּם דְּלֹא מְדַלֵּג קָתָנֵי פָּטוּר בְּאַבֵּידָתוֹ: **בְּשְׁאָבְלוּם.** לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן וְגִנְזָל אֵין יְכוֹל לְתוֹבְעָן שֶׁהֲרֵי לֹא גְּזָלוּהוּ: **וְהָא מַדְקָתָנֵי סֵיפָא** הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת. כְּגוֹן דָּבָר הַנִּיכָּר לִרְבִים וְנִרְאֶה כָּל שָׁעָה כְּעֵין קַרְקַע אוֹ כְּגוֹן טְלִית וְכִסּוּת: **חַיָּבִים לְהַחֲזִירָהּ.** מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶן שֶׁהַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת זוֹ טְלִית שֶׁגָּזַל פְּלוֹנִי: **מִכְּלָל דִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת עֲסָקִינַן.** וְאַפ"ה הֵיכָא דְּלֹאו מִשּׁוּם בְּכוֹד פָּטֵר לְהוּ בְּרִישָׁא בְּמַתְנִיתִין: **הָכִי קָאָמַר אִם הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן.** קַרְקָעוֹת מִשְׁלוֹ אֲפִילּוּ אֲבָלוּ אֶת הַגְּזֵילָה חַיָּיבִין דְּאִשְׁתַּעְבּוּד נְכָסִים דְּאַבוּהוֹן מְחַיִּים: **לֹא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת מַמָּש.** לֹא שֶׁגָּזַל קַרְקַע וְהִנִּיחָהּ לִפְנֵיהֶן: **אֶלָּא אֲפִילּוּ גָּזַל פָּרָה וְחָרַשׁ בָּהּ אוֹ חָמוֹר וּמְחָמֵר אַחֲרָיו.** וְהֹכֵל מְעִידִין שֶׁהָיְתָה דְּנִגְזָל חַיָּיבִין אֲלִמָּא בְּגְזֵילָה קַיֶּימֶת עֲסָקִינַן: **אֲמַר רַבָּא כִּי שְׁכִיבְנָא רַבִּי אוֹשַׁעְיָא נָפַק לְחוּצָה.** לְקַרְאתִי: **דְּיָתְרִינְצָא לְמֶהֱוֵי בָּתְרַיְיתָא.** בְּאַחֲרִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁבָּאִין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת וְחִסּוּרֵי מְיַחְסְרָא וְלֹא מוֹקֵי לָהּ בְּדָבָר הַמְסוּיָּם וּבְגְזֵילָה קַיֶּימֶת בְּרֵבִי וְדִכְיוָן דְּאִשְׁתְּכַח הָכִי מִתְרֵיצְנָא לָהּ מִתְנִיתִין בְּבְרַיְיתָא וְלֹא חִישִׁינַן לְמֵאי דְּתַמְנֵי רַבִּי לֹא' שֶׁמִּעַן בְּרִיְיתָא קַיֶּימֶת וְגוֹזֵל וְאִיהוּ בְּדִי לֹא קָנֵי: **אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת.** שֶׁאִכְלוּהָ: **אַחֲרֵי מוֹתוֹ: פְּטוּרִין.** דְּאִינְהוּ לָא גָּזְלוּ מִידֵּי: **חַיָּבִין אֲבִיהֶן אַחֲרָיוּת נְכָסִים.** כְּדְאִיתָא לְגַבֵּי מְרִיחָה: **לָהֶן אֲבִיהֶן אַחֲרָיוּת נְכָסִים.** קַרְקַע מִשְׁלוֹ: **חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם.** דְּאִשְׁתַּעְבּוּד נְכָסִיהּ: **דְּרֵב חִסְדָּא.** דְּאָמַר לְעֵיל רָצָה מִזֶּה גּוֹבֶה: **לְאַחַר יְאוּשׁ.** וְאָבְדוּהָ: **תִּיהְוֵי תִּיבְעְיָא לְהוּ חָמָא.** כֵּיוָן דְּלְאַחַר יְאוּשׁ אוֹקִימְתָּה:

הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו וְהִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם וְאִם הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם: **גמ'** אָמַר רַב חִסְדָּא גָּזַל וְלֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וּבָא אַחֵר וְאָכְלוֹ מִמֶּנּוּ רָצָה מִזֶּה גּוֹבֶה רָצָה מִזֶּה גּוֹבֶה מַאי טַעְמָא כָּל כַּמָּה דְּלֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים בְּרְשׁוּתֵיהּ דְּמָרֵיהּ קָאֵי תְּנַן הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו וְהִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם תְּיוּבְתָּא דְּרַב חִסְדָּא אָמַר לָךְ רַב חִסְדָּא כִּי תַּנְיָא הָהִיא לְאַחַר יְאוּשׁ: **אִם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם:** אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא זֹאת אוֹמֶרֶת רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לֹאו כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי וְרָבָא אָמַר רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לֹאו כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּשֶׁאָבְלוּם הָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא אִם הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם מִכְּלָל דְּרֵישָׁא לוֹקֵחַ דָּמֵי רָבָא אָמַר עָסְקִינַן כְּשֶׁאָבְלוּם וְכֵיוָן דְּאִשְׁתַּעְבּוּד נְכָסִים אַחֲרָיוּת חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם מִכְּלָל דְּרֵישָׁא לוֹקֵחַ דָּמֵי וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן אִם הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים חַיָּבִין לְשַׁלֵּם וְהָא מַתְנִי' הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת מַמָּשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִיה דְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָא הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו אֶלָּא אֲפִילּוּ פָּרָה וְחוֹרֵשׁ בָּהּ חָמוֹר וּמְחַמֵּר אַחֲרָיו פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם גְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּבִין לְהַחֲזִיר מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶן אֶלָּא אָמַר רָבָא כִּי שְׁכִיבְנָא רַבִּי אוֹשַׁעְיָא נְפִיק לְחוּצְתִי דְּתַרְיְיצְנָא מַתָּנִי' כְּוָותֵיהּ דְּתָנֵי רַבִּי אוֹשַׁעְיָא הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם גְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּיבִין מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶן אֶלָּא אָמַר רָבָא כִּי הַגְזֵילָה קַיֶּימֶת אֵין אַחֲרָיוּת הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים חַיָּבִין לְשַׁלֵּם אָמַר מַר אֵין הַגְּזֵילָה קַיֶּימֶת פְּטוּרִין נִיכָּא תֵּיהֲוֵי תִּיבְעְיָא לְהוּ דְּרַב חִסְדָּא אָמַר לָךְ רַב חִסְדָּא כִּי תַּנְיָא הָהִיא לְאַחַר יְאוּשׁ אָמַר מַר גְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּבִין לְשַׁלֵּם נִיכָּא תֵּיהֲוֵי תִּיבְעְיָא לְהוּ דְּרַמֵי בַּר חָמָא אָמַר לָךְ רַמֵי בַּר חָמָא כִּי תַּנְיָא הַהִיא

לִפְנֵי יֵאוּשׁ רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה מַתְנֵי לְהָא דְּרָמִי בַּר חָמָא אַהָא הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן מָעוֹת שֶׁל רִבִּית אע"פ שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהֵן שֶׁל רִבִּית אֵין חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר אָמַר רָמִי בַּר חָמָא זֹאת אוֹמֶרֶת רְשׁוּת יוֹרֵשׁ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי רָבָא אָמַר לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לָאו כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי וְשַׁאנִי הָכָא דְּאָמַר קְרָא אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית אַהֲדַר לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּנֵחֵי בַּהֲדָךְ לְדִידֵיהּ קָא מַזְהַר לֵיהּ רַחֲמָנָא לִבְרֵיהּ לָא מַזְהַר לֵיהּ רַחֲמָנָא מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַבְּרַיְיתָא כ"ש אַמַּתְנִיתִין מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַמַּתְנִיתִין אֲבָל אַבְּרַיְיתָא רָמִי בַּר חָמָא כְּרָבָא מַתְנֵי לָהּ ת"ר הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם גְּדוֹלִים חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם קְטַנִּים פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם וְאִם אָמְרוּ גְּדוֹלִים אֵין אָנוּ יוֹדְעִין חֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁחָשַׁב אָבִינוּ עִמְּךָ פְּטוּרִין מִשּׁוּם דְּאָמְרֵי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין פְּטוּרִים אָמַר רָבָא הָכִי קָאָמַר גְּדוֹלִים שֶׁאָמְרוּ יוֹדְעִים אָנוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת שֶׁחָשַׁב אָבִינוּ עִמְּךָ וְלֹא פָּשׁ לָךְ גַּבֵּיהּ וְלֹא מִידֵּי פְּטוּרִין תַּנְיָא אִידָךְ הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל בָּנָיו פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם וְאָכְלוּם בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים חַיָּיבִין קְטַנִּים מִי מִיחַיְּיבֵי לֹא יְהֵא אֶלָּא דְּאַזִּיק אַזּוּקֵי א"ר פָּפָּא הָכִי קָאָמַר הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם וַעֲדַיִין לֹא אָכְלוּם בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים חַיָּיבִין אָמַר רָבָא הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם פָּרָה שְׁאוּלָה מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ כָּל יְמֵי שְׁאֵלָתָהּ מֵתָה אֵין חַיָּיבִין בְּאוֹנְסֶיהָ כִּסְבוּרִים שֶׁל אֲבִיהֶם הִיא וְטָבְחוּהָ וַאֲכָלוּהָ מְשַׁלְּמִין דְּמֵי בָשָׂר בְּזוֹל הִנִּיחַ לָהֶם אֲבִיהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם אִיכָּא דְּמַתְנֵי לָהּ אַרֵישָׁא וְאִיכָּא דְּמַתְנֵי לָהּ אַסֵּיפָא מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַרֵישָׁא כָּל שֶׁכֵּן אַסֵּיפָא וּפְלִיגָא דְּרַב פָּפָּא מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַסֵּיפָא אֲבָל אַרֵישָׁא לֹא וְהַיְינוּ דְּרַב פָּפָּא דְּא"ר פָּפָּא הָיְתָה פָּרָה גְּנוּבָה לוֹ וְטָבְחָהּ בְּשַׁבָּת חַיָּיב שֶׁכְּבָר חַיָּיב בִּגְנֵיבָה קוֹדֶם שֶׁיָּבֹא לִידֵי אִיסּוּר שַׁבָּת הָיְתָה פָּרָה שְׁאוּלָה לוֹ וְטָבְחָהּ בְּשַׁבָּת פָּטוּר שֶׁאִיסּוּר שַׁבָּת וְאִיסּוּר גְּנֵיבָה בָּאִין כְּאֶחָד ת"ר וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל מַה ת"ל אֲשֶׁר גָּזָל יַחֲזִיר כְּעֵין שֶׁגָּזַל מִכָּאן אָמְרוּ הַגּוֹזֵל וּמַאֲכִיל אֶת בָּנָיו פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים חַיָּיבִין מִשּׁוּם סוּמְכוֹס אָמְרוּ גְּדוֹלִים חַיָּיבִין קְטַנִּים פְּטוּרִין בַּר חֲמוּהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה טָרַק גַּלֵּי בְּאַפֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אָבִין אָמַר שֶׁלִּי הוּא תּוֹבֵעַ א"ל וְהָא מַיְיתִינָא סַהֲדֵי דְּאַחְזְקֵי בֵּיהּ בְּחַיֵּי דַּאֲבוּהָ א"ל וְכִי מְקַבְּלִין עֵדִים

שלא

רש"י

לִפְנֵי יֵאוּשׁ. דְּשִׁינּוּי רְשׁוּת בְּלֹא יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְכִי אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת שֶׁאֲכָלוּהָ אַחֲרֵי מוֹת אֲבִיהֶן פְּטוּרִין דְּלֵית לֵיהּ דְּרַב חִסְדָּא: **מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ.** לְהָא דְּרָמִי בַּר חָמָא אַבְּרַיְיתָא כ"ש אַמַּתְנִיתִין דְּלֵיכָּא טַעְמָא אַחֲרִינָא לְמִפְטְרֵיהּ אֶלָּא הַאי כָּל כַּמָּה דְּלֹא מְחַסְּרַת לָהּ לְמַתְנִיתִין מַשְׁמַע דִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת: **מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַמַּתְנִיתִין אֲבָל אַבְּרַיְיתָא רָמִי בַּר חָמָא.** מִשּׁוּם טַעְמָא דִּקְרָא מַתְנֵי לָהּ כְּרָבָא ל"א אִיפְּכָא גַּרְסִינָן מַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַמַּתְנִי' כ"ש אַבְּרַיְיתָא דְּמַתְנִיתִין אִיכָּא לְאוֹקְמָא בְּשֶׁאֲכָלוּם אֲבָל בְּרַיְיתָא קָתָנֵי שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהֵן שֶׁל רִבִּית אַלְמָא דְּקַיְּימֵי בְּעַיִן וְקָתָנֵי פְּטוּרִים דִּרְשׁוּת יוֹרֵשׁ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ וּמַאן דְּמַתְנֵי לָהּ אַבְּרַיְיתָא אֲבָל אַמַּתְנִיתִין רָמִי בַּר חָמָא בְּשֶׁאֲכָלוּם מַתְנֵי לָהּ כְּרָבָא וְרִאשׁוֹן שְׁמַעְתִּיו וְעִיקָּר: **גְּדוֹלִים חַיָּיבִים.** וְרָמִי בַּר חָמָא מוֹקֵי לָהּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ: **קְטַנִּים פְּטוּרִים.** דְּלָאו בְּנֵי דִּינָא נִינְהוּ וְאע"פ דִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת מִיהוּ מְחַסְּרָא גּוּבַיְינָא וְסוּמְכוֹס הוּא דְּפָטַר קְטַנִּים לְקַמָּן: **וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין חֶשְׁבּוֹנוֹת.** וְשֶׁמָּא אָבִינוּ חִישֵּׁב לְךָ דָּמִים: **מִשּׁוּם דְּאֵין יוֹדְעִים פְּטוּרִים.** בִּתְמִיָּה הוֹאִיל וְיוֹדְעִים שֶׁבִּגְזֵילָה בָּאָה לְיָדוֹ דְּבָרִי וְשֶׁמָּא הוּא וּבָרִי עָדִיף: **לֹא יְהֵא אֶלָּא דְּאַזִּיק אַזּוּקֵי.** נִכְנַס לְחָצֵר דְּנִגְזָל וְהִזִּיקוּ מִי מְחַיְּיבֵי קְטַנִּים לְשַׁלֵּם וְהָא אֲנַן תְּנַן לְעֵיל (דף פז.) וְהֵם שֶׁחָבְלוּ בַּאֲחֵרִים פְּטוּרִים וְהָכָא כֵּיוָן דַּאֲכָלוּם מַאן כָּפֵי לְהוּ לְשַׁלּוּמֵי: **הִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם.** וַעֲדַיִין לֹא אֲכָלוּם אֲפִילּוּ קְטַנִּים חַיָּיבִים כֵּיוָן דִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת בִּרְשׁוּתָא דְּמָרָהּ הוּא וְרַבָּנָן הוּא דִּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ דְּסוּמְכוֹס וְלֹא תִּקְשֵׁי אַבְּרַיְיתָא דִּלְעֵיל דְּאָמַר גְּדוֹלִים חַיָּיבִין קְטַנִּים פְּטוּרִים: **אֵין חַיָּיבִין בְּאוֹנְסֶיהָ.** דְּלֹא קַבִּילוּ עֲלַיְיהוּ נְטִירוּתָא: **בְּזוֹל.** כָּל זוּזָא חָשְׁבִינָא בְּאַרְבַּע דַּנְקֵי וְכֵן כָּל הֵיכָא דְּתָנֵי בְּזוֹל בְּפֶרֶק מִי שֶׁמֵּת (ב"ב דף קמו:) וְהַיְינוּ שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי דָּמִים וְכוּלְּהוּ דָּמִים לֹא נְשַׁלְּמוּ דְּאִי הֲווּ יָדְעֵי דְּבָעוּ שַׁלּוּמֵי לֹא הֲווּ אָכְלֵי בִּשְׂרָא וְהָעוֹר יַחֲזִירֶנּוּ כְּמוֹת שֶׁהוּא: **אִיכָּא דְּמַתְנֵי לְהָא.** הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן אַחְרָיוּת נְכָסִים חַיָּיבִין: **אַרֵישָׁא.** דְּקָאָמַר מֵתָה אֵין חַיָּיבִין בְּאוֹנְסֶיהָ וְאִם הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן קַרְקָעוֹת חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם דְּאִשְׁתַּעְבּוּד נְכָסִים מֵחַיִּים דַּאֲבוּהוֹן דְּקָסָבַר רָבָא חִיּוּב אוֹנְסִים מִשְּׁעַת שְׁאֵלָה מוּטָל עַל הַשּׁוֹאֵל וּפְלִיגָא דְּרַב פָּפָּא דְּאָמַר לְקַמָּן לֹא רָמֵי חִיּוּב אוֹנְסִים אַשּׁוֹאֵל עַד שָׁעָה שֶׁתֵּיאָנֵס: **וְאִיכָּא דְּמַתְנֵי לָהּ אַסֵּיפָא.** טְבָחוּהָ וַאֲכָלוּהָ מְשַׁלְּמִים דְּמֵי בָשָׂר בְּזוֹל וְאִם הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן קַרְקַע מְשַׁלְּמִין פֵּרָעוֹן שָׁלֵם דַּהֲווּ אִינְהוּ בִּמְקוֹם אֲבוּהוֹן וְהוֹאִיל וְהֵן אֲכָלוּהָ מְשַׁלְּמִין: **אֲבָל אַרֵישָׁא.** דְּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ לֹא דְּלָא אַמְרִינָן אִשְׁתַּעְבּוּד נְכָסִים דְּלָא רָמֵי חִיּוּב אוֹנְסִין עַל הַשּׁוֹאֵל עַד שְׁעַת אוֹנְסִין וְהָכָא כִּי אִתְנִיסָא לֵיתֵיהּ לְשׁוֹאֵל וְהָנֵי לֹא קַבּוּל עֲלַיְיהוּ מִידֵּי: **וְהַיְינוּ דְּרַב פָּפָּא דְּאָמַר הָיְתָה פָּרָה גְּנוּבָה לוֹ.** כְּלוֹמַר גָּנַב פָּרָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְטָבַח בְּשַׁבָּת חַיָּיב אַף בְּתַשְׁלוּמִין אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁהֲרֵי נִתְחַיֵּיב בְּקֶרֶן קוֹדֶם שֶׁיָּבֹא לִידֵי אִיסּוּר סְקִילָה וְאַף עַל גַּב דִּקְנָסָא לֹא אָתֵי עֲלֵיהּ עַד שַׁבָּת לֹא פָּטְרִינָא לֵיהּ מִקְּנָסָא מִשּׁוּם חִיּוּב מִיתָה דְּאָמַר בְּאֵלּוּ נְעָרוֹת (כתובות דף לד:) קְנָס חִידּוּשׁ הוּא שֶׁחִידְּשָׁה תּוֹרָה הִלְכָּךְ אע"ג דְּמִקְטִיל מְשַׁלֵּם: **הָיְתָה פָּרָה שְׁאוּלָה לוֹ וְטָבְחָהּ בְּשַׁבָּת פָּטוּר.** מִן הַכֹּל דְּלֹא אַמְרִינַן מִשְּׁעַת שְׁאֵלָה מִחַיֵּיב לֵיהּ אַקַּרְנָא וְקָמָה בִּרְשׁוּתֵיהּ אֲפִילּוּ לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת אֶלָּא בִּשְׁעַת טְבִיחָה הוּא דְּגַזְלֵיהּ וְאִיסּוּר שַׁבָּת וּגְנֵיבָה בָּאִין כְּאֶחָד וְנִפְטָר מִן הַקֶּרֶן מִשּׁוּם דְּקָם לֵיהּ בִּדְרַבָּה מִינֵּיהּ וּקְנָסָא לֵיכָּא דְּהָא אֵין כֶּפֶל וְלֹא אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אֶלָּא בְּגַנָּב עַצְמוֹ שֶׁגָּנַב מִבֵּית בְּעָלִים אוֹ בְּשׁוֹמֵר חִנָּם הַבָּא לִפְטוֹר עַצְמוֹ בְּטַעֲנַת גְּנֵיבָה אֲבָל שׁוֹאֵל וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְשׂוֹכֵר שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהִפָּטֵר בְּטַעֲנַת גַּנָּב אֵין בָּהֶן כֶּפֶל כִּדְאָמַר בְּכַמָּה דוּכְתֵּי לֹא אִם אָמַרְתָּ בְּשׁוֹמֵר חִנָּם שֶׁכֵּן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל תֹּאמַר בְּש"ש כו': שֶׁאִם אֵין גְּנֵיבָה אֵין טְבִיחָה וְאֵין מְכִירָה לֹא גָּרַס לֵיהּ וַאֲנַן שַׁמְעִינַן כָּאן וּבִכְתוּבּוֹת וְכֵן פֵּירֵשׁ לָנוּ רַבֵּינוּ שֶׁאִם אֵין גְּנֵיבָה אַחֵר שֶׁפָּטוּר מִן הַקֶּרֶן מִשּׁוּם דְּקָם לֵיהּ בִּדְרַבָּה מִינֵּיהּ אֵין טְבִיחָה קְנָס נַמִּי לֹא מְשַׁלֵּם וְאַף עַל גַּב דְּחִידּוּשׁ הוּא וְאֵין מִיתָה פּוֹטַרְתּוֹ הָכָא דְּלֵיכָּא קֶרֶן פָּטוּר דְּתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא תַּשְׁלוּמֵי ג' וְד' וְכִי מַדְלֵית מֵהָכָא קַרְנָא הָווּ לְהוּ ג' לְצֹאן וְד' לְבָקָר וְלֹא הָיָה לִי לֵב לְהָבִין אֶת מוֹשֵׁל שֶׁטַּעַם זֶה אֵין צָרִיךְ לְכָאן שֶׁהֲרֵי אֵין קְנָס בְּשׁוֹאֵל הַטּוֹבֵחַ וַאֲפִילּוּ אַמְרִינַן כְּרַב פָּפָּא דְּעַד הַשְׁתָּא קָם בִּרְשׁוּתָא דְּמָרָהּ אֲפִילּוּ הָכִי גַּזְלָן נַעֲשָׂה עָלֶיהָ וְלֹא גַּנָּב שֶׁאֵין דִּין גַּנָּב אֶלָּא בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב וַהֲוָה שׁוֹמֵר חִנָּם וְכִי גָּרַס לֵיהּ בִּכְתוּבּוֹת גַּרְסִינַן לֵיהּ וּבְמִלְּתָא דְּרָבָא דְּאָמַר הָתָם גָּנַב וְטָבַח בְּשַׁבָּת פָּטוּר שֶׁאִם אֵין גְּנֵיבָה כו' דְּהָתָם בְּגַנָּב עַצְמוֹ קָאֵי וְלֵיכָּא לְמִיפְטְרֵיהּ מִקְּנָסָא אֶלָּא מִשּׁוּם הַאי טַעְמָא אֲבָל בִּדְרַב פָּפָּא לֵיכָּא לְמִגְרְסָא לֹא הָתָם וְלֹא הָכָא וְאַיְּידֵי דְּמִילְּתָא דְּרַב פָּפָּא אִיתְּמַר הָתָם גַּבֵּי מִלְּתָא דְּרָבָא אִיגַּרְסָא נַמִּי אַגַּב שִׁטְפָא בִּדְרַב פָּפָּא וּתְשׁוּבוֹת רַב הָאִי גָּאוֹן מְסַיְּיעָא לִי: **כְּעֵין שֶׁגָּזַל.** כְּלוֹמַר אִם גְּזֵילָה קַיֶּימֶת יַחֲזִיר אֲבָל אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת פָּטוּר וּבְדִידֵיהּ לֵיכָּא לְאוֹקְמָהּ אֶלָּא בְּבָנָיו: **בַּר חֲמוּהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה.** קָטָן הֲוָה: **טָרַק גַּלֵּי.** דֶּלֶת פְּתוּחָה בְּבֵית אָבִיו סָגַר וְלֹא הִנִּיחַ לִיכָּנֵס לְפִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה רַבִּי יִרְמְיָה לְהַחֲזִיק בָּהּ: **דְּאַחְזְקֵי בָּהּ בְּחַיֵּי דַּאֲבוּהָ.** וְהָיָה טוֹעֵן שֶׁאָבִיו מְכָרָהּ לוֹ אוֹ נְתָנָהּ לוֹ:

שלא

תוספות

אע"פ שֶׁהֵן יוֹדְעִין שֶׁהֵם שֶׁל רִבִּית כו'. וְא"ת וְהֵיכִי מְדַקְדֵּק מִינָּהּ דְּכִרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי דַּאֲפִילּוּ לָאו כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי א"ש דִּפְטוּרִין כֵּיוָן דְּמִדַּעַת נָתַן לוֹ לֵיתְנְהוּ גַּבֵּיהּ בְּתוֹרַת גְּזֵילָה אֶלָּא בְּתוֹרַת הַלְוָאָה וּלְכָךְ אֵין חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר דְּמַלְוֶה עַל פֶּה אֵינוֹ גּוֹבֶה מִן הַיּוֹרְשִׁין וי"ל דְּאע"ג דְּמִדַּעַת נְתָנָם לוֹ אִיתְנַיְיהוּ גַּבֵּיהּ בְּתוֹרַת גְּזֵילָה דַּהֲוֵי כְּנִתִינָה בְּטָעוּת דְּלֹא נָתַן לְשֵׁם מַתָּנָה אֶלָּא בְּתוֹרַת רִבִּית וּמִיקְּרֵי גְּזֵילָה בְּעֵינֶיהָ כֵּיוָן שֶׁהַמָּעוֹת בְּעַיִן וְהָיוּ חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר אִי לָאו דְּכִרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי וַהֲוֵי שִׁינּוּי רְשׁוּת:

וְלֹא פָּשׁ לָךְ גַּבֵּיהּ וְלֹא מִידֵּי פְּטוּרִין. מִגּוֹ שֶׁהָיוּ יְכוֹלִין לוֹמַר הֶחְזַרְנוּ לָךְ א"נ כְּגוֹן שֶׁאֵין עֵדֵי גְּזֵילָה אֶלָּא הוֹדָאַת הַבָּנִים בִּלְבַד:

קְטַנִּים וְהָא אָמַר קְטַנִּים פְּטוּרִי'. ל"ג דְּהָא לָאו קוּשְׁיָא הִיא דְּהַהִיא דִּלְעֵיל כְּסוּמְכוֹס וְהַךְ כְּרַבָּנָן כִּדְפֵירֵשׁ בְּקוּנְטְרֵס אֶלָּא ה"ג בְּכָל הַסְּפָרִים וַאֲכִילַת קָטָן מִידֵּי מַשָּׁשָׁא אִית בֵּיהּ לֹא יְהֵא אֶלָּא מַזִּיק וּתְנַן חש"ו פְּגִיעָתָן רָעָה כו' וְה"נ ה"מ לְמִפְרַךְ מֵאֲכִילַת גְּדוֹלִים אַמַּאי חַיָּיבִין כִּי אָכְלוּ לְרַב חִסְדָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ וּלְרָמִי בַּר חָמָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ אע"ג דְּכִי גְּזֵילָה קַיֶּימֶת חַיָּיבִין כִּי אָכְלוּ פְּטוּרִים כִּדְפ"ל אֶלָּא פָּרִיךְ טְפֵי לְהֶדְיָא אַקְּטַנִּים וְלֵיכָּא לְאוֹקְמֵי כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן אַחְרָיוּת נְכָסִים וּלְהָכִי א"ש הָא דִּגְדוֹלִים חַיָּיבִין לְשַׁלֵּם אֲבָל קְטַנִּים קָשֶׁה דְּמ"מ יֵשׁ לִפְטוֹר מִטַּעַם דְּאֵין מְקַבְּלִין עֵדוּת אֶלָּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין דְּהָא לֹא פְּטוּרִים מֵהַאי טַעְמָא אֶלָּא לְסוּמְכוֹס וְלֹא לְרַבָּנָן:

אבל

אֲבָל הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ חֻזְקָה דְּאַבְהָתָא כו׳. מִשְּׁמַע דְּהֵיינוּ אַפֵּי׳ הָיָה רַבִּי יִרְמְיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִדְּלָא מַפְלִיג הָכָא בֵּין הַשָּׁדָה מְחֻזָּק בְּשָׂדֶה הָכָא רַבִּי יִרְמְיָה לֹא הָיָה מְחֻזָּק מִשְּׁמַע דִּלְמָא אֲפִילּוּ הָכָא מְחֻזָּק בְּבַיִת: **וְשָׁלְחוּ** לוֹ וְלֹא בָּא. אוֹרְיָ״ח דְּמִשְּׁמַע דְּבָעֵי שָׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא בְּהַדֵּי שָׁהוּ עֵדָיו חוֹלִים אוֹ שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין. וְהַאי קַשְׁיָא לְמַאי דְּלִיתֵיהּ דְּמַר: שֶׁתַּקָּתָהּ בַּעֲבָרָיו. שֶׁלֹּא עָמְדוּ עָמּוֹ שֶׁיִּסְיְעוּהוּ (וְלִישְׁנָא אַחֲרִינָא שֶׁתַּקָּתָהּ בַּעֲבָדָיו וְאָמַר שֶׁלִּי הוּן): **וְנִרְאֶה.** אִם שֶׁלּוֹ הוּא: **לָהֶם.** הוּא דִּירְדֶּת לְתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵירוֹ דְּלִית לֵיהּ לְהָךְ תינוֹק בְּהָךְ חֻזָּקָה דְּאַבְהָתָא אֲבָל הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ לְהַאי תינוֹק בְּבַיִת זֶה חֻזָּקָה לֹא מַפְקִינַן לֵיהּ מִינַּיהּ וּלְכִשְׁגַּדִּיל יָבִיא רַבִּי יִרְמְיָה עֵדִים וְיִדְּוֹן עִמּוֹ: חוֹלִים. מְסוּכָּנִים לְמוּת וְאִם לֹא עֲשָׂיוּ אִימָּתִי: לב״ד הַגָּדוֹל. שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין וְלֹא וְהָא קָתָנֵי בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים חַיְּבִין א״ל הָנֵי מִילֵּי מַחְלוֹקֶת סוּמְכוֹס בְּצִידָּדְךָ אֲמַר אֵיכְפַת כּוּפְלֵי עֲלְמָא וְקָאֵי כְּסוּמְכוֹס לְאַפְקוּעֵי לְיְרִידֵי אַדַּהְכֵי אִינְגְּלֵגֵל מִילְּתָא אָתָא וּמְטָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֲבָהוּ אֲמַר לֹא שְׁמִיעַ לִכּוּ הָא דְּרַב יוֹסֵף בַּר חָמָא אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא אוֹשַׁעְיָא דְּאָמַר רַב יוֹסֵף בַּר חָמָא אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא תִּינוֹק שֶׁתָּקַף בַּעֲבָדָיו וְיָרַד לְתוֹךְ שָׂדֶה שֶׁל חֲבֵירוֹ וְאָמַר שֶׁלִּי הוּא אֵין אוֹמְרִים נַמְתִּין עַד שֶׁיַּגְדִּיל אֶלָּא מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ מִיָּד וְלִכְשֶׁיַּגְדִּיל יָבִיא עֵדִים וְנִרְאֶה מִי דְּמֵי הָתָם הוּא דְּמַפְקִינַן מִינֵּיהּ דְּלָא קַיְּימָא לֵיהּ אַחֲזָקָה דַּאֲבוּהָּ אֲבָל הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ חֻזְקָה דַּאֲבוּהָּ לֹא אָמַר רַב אַשֵׁי א״ר שִׁבְתַּאי מִקַּבְּלִין עֵדִים שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין תְּהֵי בָּהּ ר׳ יוֹחָנָן וְכִי מְקַבְּלִין עֵדִים שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל בַּעַל דִּין קִיבְּלָהּ מִינֵּיהּ ר׳ יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא כְּגוֹן שֶׁהָיָה הוּא חוֹלֶה אוֹ עֵדָיו חוֹלִים אוֹ שֶׁהָיוּ עֵדָיו מְבַקְּשִׁין לֵילֵךְ לִמְדִינַת הַיָּם וְשָׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא אָמַר רַב יְהוּדָה פָּתְחוּ לוֹ בְּדִינָא וְשָׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא אָמַר רַב חִסְדָּא אֲפִילּוּ אָמְרוּ לוֹ בְּדִינָא וְשָׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא אֵין פּוֹתְחִין לוֹ בְּדִינָא אֲבָל אָמְרוּ לוֹ אִי הָכֵי כִּי פָּתְחוּ לֵיהּ בְּדִינָא נְמֵי מְצִי א״ל לב״ד הַגָּדוֹל אֲזוֹלָא אָמַר רַבִּינָא כְּגוֹן דְּנָקֵט דִּיסְקָא מִבֵּית דִּין הַגָּדוֹל אָמַר רַב מְקַיְּימִין אֶת הַשְׁטָר שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל

דִּין וְרִ׳ יוֹחָנָן אָמַר אֵין מְקַיְּימִין אֶת הַשְׁטָר שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין א״ל רַב שֵׁשֶׁת לְרַבִּי יוֹסֵי בַּר אֲבָהוּ אֲסַבְּרֵהּ לָךְ מַעֲמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר קְרָא וְהוֹעֵד בְּבַעֲלָיו וְלֹא יַשְׁמִרֶנּוּ אָמְרָה תּוֹרָה בָּא בַּעַל הַשּׁוֹר וְיָעֵמוֹד עַל שׁוֹרוֹ אָמַר רָבָא הִלְכְתָא מְקַיְּימִין אֶת הַשְׁטָר שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין **וְאֲפִי׳** עוֹמֵד וְצוֹוֵחַ וְאִי אָמַר נְקִיטוּ לִי זִימְנָא עַד דְּמֵימְיתְנָא סַהֲדֵי וּמַרְעָנָא לֵיהּ לְשִׁטְרָא נְקַטִינַן לֵיהּ אִי אָתָא אָתָא אִי לֹא אָתָא נַטְרִינַן לֵיהּ בה״ב אִי לֹא אָתָא כַּתְבִינַן פִּתְיָחָא עִלּוּיֵיהּ תִּשְׁעִין יוֹמִין תִּלְתִין קַמַּאי לֹא נַחְתִינַן לְנִכְסֵיהּ דְּאָמַר קָא טָרַח בְּזוּזֵי וְיָזוּף מְצִיעָאֵי נְמֵי לֹא נַחְתִינַן לְנִכְסֵיהּ דְּאָמַר לוֹקַח גּוֹפֵיהּ קָא טָרַח בְּזוּזֵי לֹא אָתָא כַּתְבִינַן אַדַּרְכְתָא אַנִּיכְסֵיהּ וְהָנֵי מִילֵּי דְּאָמַר אִיתָּיהּ אֲבָל אָמַר לֹא אִיתָּיהּ לְאַלְתַּר כַּתְבִינַן וְהָנֵי מִילֵּי בְּמִלְוֶה אֲבָל בְּפִקָּדוֹן לְאַלְתַּר כַּתְבִינַן וְכִי כַּתְבִינַן אַמַּטְלְטְלֵי אֲבָל אַמַּטְלְטְלֵי לֹא דִּלְמָא שָׁמִיט וְאָכִיל לְהוּ מַלְוֶה לְמִטְלְטְלֵי וְכִי אָתֵי לֵיהּ מְעִיתֵי סַהֲדֵי וּמָרַע לֵיהּ לְשִׁטְרָא לֹא מַשְׂכַּח מִידֵי לְמִגְבְּהּ וְאִי אִית לֵיהּ מְקַרְקְעֵי חַיְישִׁינַן שָׁמָא כַּתְבִינַן וְלֹא הִיא אַדַּרְכְתָא אִמַּטְלְטְלֵי לֹא כַּתְבִינַן אַף עַל גַּב דְּאִית לֵיהּ מְקַרְקְעֵי חַיְישִׁינַן שָׁמָא תַּכְסִיף וְכִי כַּתְבִינַן אַדַּרְכְתָא מוֹדְעִינַן לֵיהּ וְהָנֵי מִילֵּי דְּמִיקָּרֵב אֲבָל מִירָחַק לֹא וְאִי מִירָחַק וְאֵיפָא קְרוֹבִים אִי נְמֵי אֵיפָא שַׁיְּירָתָא דְּאִזְלֵי וְאָתוּ הָתָם מַשְׁהִינַן לֵיהּ תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא עַד דְּאָזְלָא וְאָתֵי שַׁיְּירָתָא כִּי הָא דְּרַבִּינָא שָׁהָא לְמַר אֲתָא תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא עַד דְּאָזְלָא וְאָתֵי שַׁיְּירָתָא מִבֵּי חוֹזָאֵי וְלֹא הִיא הָתָם אִינִישׁ אֲלִימָא הָוֶה אִי הָוֶה מְטָא אַדַּרְכְתָא לְיָדֵיהּ לֹא הָוֶה אֶפְשָׁר לַאֲפוּקֵי מִינֵּיהּ אֲבָל הָכָא לֹא נַטְרִינַן לֵיהּ אֶלָּא עַד דְּאָזֵיל שְׁלִיחָא בְּתִלְתָא בְּשַׁבְּתָא וְאָתָא בְּאַרְבְּעָה בְּשַׁבְּתָא וְלִתְמְשָׁא בְּשַׁבְּתָא קָאֵי בְּדִינָא אָמַר רַבִּינָא הַאי שְׁלִיחָא דְּרַבָּנַן מְהֵימְנִינַן לֵיהּ כְּבֵי תְּרֵי וְה״מ לְשַׁמְתָּא אֲבָל לְפִתְיָחָא בֵּינָן דְּמֶמוֹנָא קָא מְחַסַּר לֵיהּ דְּקָא בְּעֵי לֵיהּ לְמֵיחַב זוּזֵי לֵיהּ לְכַפָּרָא לֹא אָמַר רַבִּינָא יַהֲבִינַן זִימְנָא אַפּוּמָּא דְּאִיתְתָא וְאַפּוּמָּא דְּשִׁבְבֵי וְלֹא אָמְרַן אֶלָּא לְפִתְיָחָא בְּמָתָא

שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין. וְהַאי קָשְׁיָא לְמַאי דְּלִיתֵיהּ דְּמַר: **שֶׁתַּקָּתָהּ בַּעֲבָרָיו.** שֶׁלֹּא עָמְדוּ עִמּוֹ שֶׁיִּסְיְעוּהוּ (וְלִישְׁנָא אַחֲרִינָא שֶׁתַּקָּתָהּ בַּעֲבָדָיו וְאָמַר שֶׁלִּי הוּן): **וְנִרְאֶה.** אִם שֶׁלּוֹ הוּא: **לָהֶם.** הוּא דִּירְדֶּת לְתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵירוֹ דְּלִית לֵיהּ לְהָךְ תינוֹק בְּהָךְ חֻזָּקָה דַּאֲבוּהָּ אֲבָל הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ לְהַאי תינוֹק בְּבַיִת זֶה חֻזָּקָה לֹא מַפְקִינַן לֵיהּ מִינֵּיהּ וּלְכִשְׁגַּדִּיל יָבִיא רַבִּי יִרְמְיָה עֵדִים וְיִדְּוֹן עִמּוֹ: **חוֹלִים.** מְסוּכָּנִים לְמוּת וְאִם לֹא עֲשָׂיוּ אִימָּתִי: **לב״ד הַגָּדוֹל.** שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

מְצִי טָעֵין לב״ד הַגָּדוֹל קָאֲזִילָא כו׳. פִּירֹשׁ בְּהָ״ג וּמְצִי נַתְבָּע לְאַשְׁמוּטֵי בְּהֶכֵי הָיָה נִרְאֶה לוֹמַר דְּדַוְקָא נַתְבָּע יָכוֹל לְפָטְרוֹת עַצְמוֹ בְּכָךְ אֲבָל לֹא תּוֹבֵעַ דְּאִ״כ כָּל אָדָם יֹאמַר לְחֲבֵירוֹ אוֹ תֵּן לִי מָנֶה אוֹ בֹּא עִמִּי לב״ד הַגָּדוֹל אֲבָל נִרְאֶה לִר״ת דְּב״ש תּוֹבֵעַ דְּהִשְׁתָּא נַתְבָּע שֶׁנִּרְאֶה עוֹשֶׂה עַרְמָה כְּדֵי לְפָטְרוֹת עַצְמוֹ מִמֶּה שֶׁזֶּה תּוֹבְעוֹ מִצִּי לְמֵימַר הָכֵי כ״ש תּוֹבֵעַ שֶׁמִּתְחִילָּה תּוֹבֵעַ כָּךְ וְאֵין נִרְאֶה בְּמַעֲרִים וְעוֹד דְּאָפְשִׁלֵי לֵיהּ דְּעָבֵד לֵיהּ לְאִישׁ מְלֻוָּה מְצִי לְמֵימַר לב״ד הַגָּדוֹל קָאֲזִילָא אֲבָל לְבֵית הַוַּעַד כ״ש מְלֻוָּה וְאע״ג דְּאָמַר בְּפֶרֶק זֶה בּוֹרֵר (סנהדרין דף לא: ושם) אָמַר אֲמִימַר הִלְכְתָא כּוּפִין אוֹתוֹ וְהוֹלֵךְ עִמּוֹ לְמָקוֹם הַוַּעַד וּמַסִּיק דְּהָנֵי מִילֵּי מְלֻוָּה אֲבָל לֵיהּ עָבֵד לְאִישׁ מְלֻוָּה וְלֹא מ״ל נָלֵךְ לְמָקוֹם הַוַּעַד בֵּית הַוַּעַד לְאוֹ הַיְינוּ ב״ד הַגָּדוֹל דְּבֵית הַוַּעַד הַיְינוּ מָקוֹם ב״ד קְבוּעַ אֲבָל יֵשׁ ב״ד הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וְהֵיכָא דְּאָפְשִׁלֵי לֵיהּ מְצִי לְמֵימַר לב״ד הַגָּדוֹל קָאֲזִילָא אֲבָל לְבֵית הַוַּעַד לֹא מְצִי אֲמַר אֶלָּא כּוּפִין אוֹתוֹ וְדָן בְּעִירוֹ:

מְקַיְּימִין אֶת הַשְׁטָר שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין. פִּי׳ בְּקוּנְטְ׳ אִם עֵדִיו מְבַקְּשִׁין לֵילֵךְ לְמְדִינַת הַיָּם וְאֵין נִרְאֶה לר״י וא״ב אַמַּאי נָקֵט קִיּוּם הַשְׁטָר הָא קְבָלַת עֵדִים אָמַר נְמֵי לְעֵיל דְּבִבה״ג מְקַבְּלִין שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין וְנִרְאֶה לר״י דְּבִכְלַל עִנְיָן קָאָמַר דְּמְקַיְּימִין דְּקִיּוּם שְׁטָר דְּרַבָּנָן וְעֵדִים הַחֲתוּמִים עַל הַשְׁטָר כְּמוֹ שֶׁנְּתְקָרֵב עִדּוּהָן בב״ד דְּמֵי וְאֵין צָרִיךְ קִיּוּם וּמִדְּרַבָּנָן הוּא דְּצָרִיךְ הִלְכָךְ מְקַיְּימִין שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַּעַל דִּין וְרִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר אֵין מְקַיְּימִין סָבַר דְּלֹא פְּלִיג רַבָּנָן בֵּין קִיּוּם שְׁטָרוֹת לְקַבָּלַת עֵדוּת וְהָא דְּקָאָמַר אִסְבְּרֵהּ לָךְ טַעֲמָא דְּר׳ יוֹחָנָן דְּ״ק דְּאָפְשִׁלֵי בְּקִיּוּם שְׁטָרוֹת אִית לֵיהּ לְר׳ יוֹחָנָן יָבוֹא בַּעַל הַשּׁוֹר וְיַעֲמוֹד עַל שׁוֹרוֹ וּמִיהוּ רַב נְמֵי אִית לֵיהּ בְּעַלְמָא יָבוֹא בַּעַל הַשּׁוֹר כו׳:

עַד דְּאִיזִיל שְׁלִיחַ בִּתְלָתָא בְּשַׁבְּתָא. דְּמִסְתַּמָּא בִּשְׁנֵי דַּנְהוּ:

דְּקַבָּעֵי לְמֵימַר זִוּזֵי לֵיהּ לְפִתְיָחָא. כְּשֶׁקּוֹרְעִין אוֹתָהּ מְשַׁלֵּם הוּא שְׁכַר הַסּוֹפֵר:

וּמַר

אֲבָל אִיתֵיהּ בְּמָתָא לֹא. מִשְּׁמַתִּינַן לֵיהּ דְּהַנְהוּ אִיתְּתָא וְשִׁיבְּרֵי לֹא עֲבְדֵי שְׁלִיחוּתֵיהּ: דְּאָמְרֵי שְׁלָחָהּ דְּבֵי דִּינָא אִשְׁתֵּיהּ וְאָמַר לֵיהּ. אֶלָּא מִשְּׁדִינַן לֵיהּ עוֹד שְׁלִיחוּת אַחֲרִינָא בְּתַרְיָיהוּ: וְלֹא אָמְרָן אֶלָּא דְּלֹא חָלִיף אַבָּבָא דְּבֵי דִּינָא. כִּי אָתֵי הָהוּא פְּלוֹנִי לְבֵיתֵיהּ לֵית לֵיהּ אוֹרְחָא לְבָבָא דְּבֵי דִּינָא אֲבָל חָלִיף אַבָּבָא דְּבֵי דִּינָא לֹא מַכְּחִינַן דְּאָמְרֵי בֵּי דִּינָא אָמְרֵי לֵיהּ: אִישְׁתְּלִי. שִׁכְּחוּ שְׁלִיחוּתָם קוֹדֶם שֶׁשָּׁב אוֹתוֹ פְּלוֹנִי לְבֵיתוֹ: עַד דְּאָתֵא לְבֵי דִּינָא לֹא קָרְעִינָא לֵיהּ. וְאע"ג דְּאָמַר קָרְעִינָא. וְלֹא הִיא בֵּינָן דְּאָמַר דְּצַיְיתִינָא לֵיהּ וְזִמְּנָא לֵיהּ וְלֹא אָתֵי: אֲפִקְרוּתֵיהּ הוּא. קוֹבְעִין זְמַן. לְיוֹם שְׁנֵי בְּשַׁבָּת וְאִם לֹא יָבֹא מְזַמְּנִין אוֹתוֹ לְיוֹם חֲמִישִׁי וְאִם לֹא יָבֹא מְזַמְּנִין אוֹתוֹ לְיוֹם שֵׁנִי וְעַד לְמָחָר לֹא כְּתִבִינַן פְּתִיחָא שֶׁכָּל הַיּוֹם מִמְתִּינִין שָׁמָּא יָבֹא: לֹא יְהַבִינַן דִּימֵי נֵיכָּ. אֵין מְזַמְּנִין אָדָם לְדִין בְּנִיכּוֹן וּבְתִשְׁרֵי שֶׁהֵן זְמַן קָצִיר וּבְצִירָה: אֲבָל לְקָתֵי נֵיכָּ. שׁוֹלְחִים שֶׁיָּבֹא בְּיוֹם פְּלוֹנִי בְּאִיזֶה: לְבָנֵי בָּלָה בְּבָלָה. בְּאֵין לִשְׁמוּעַ הַדְּרִשָׁה בְּכָל שַׁבָּת אֵין אוֹמְרִים לוֹ בֹּא בְּיוֹם שֵׁנִי לְדִין דִּמְמוֹנָא וְלֹא אָתֵי לְכִלְכָּה: בְּרֵיגְלָא. בְּאֵין לִשְׁמוֹעַ הֲלָכוֹת הֲרֶגֶל קוֹדֶם הָרֶגֶל ל' יוֹם: כִּי אָתוּ. תּוֹבְעִין לְקַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן בְּיוֹם כְּלָה לְהַזְמִין בַּעֲלֵי דִינִין לְדִין: אָמַר לְהוּ וְכִי לְיָרִיכוּ בְּנוּפַּייכוּ. לְצוֹרֶךְ דִּינְכֶם הַקְּהִלְתִּי אֶתְכֶם: מָטָה וְשָׁלְחָן מָהוּ. כֵּינָן דְּמִידֵּי דְּקָאֵי בְּגוּ בֵּיתָ' הוּא וְלֹא מִתְחַזֵּי לְעִלְמָא כְּי פָּרָה דְּמָטוּ לְהָכִי וְלֵיכָא דְּלוֹתָא דַּאֲבוּהוֹן אוֹ דִּלְמָא כֵּינָן דְּנָפְקִי וְעָיְילִי אִינָשֵׁי לְבֵיתֵיהוּ וְחָזוּ לְהוּ אֵיכָא דִּלְוֹתָא: וַיְהַפְּכֵם עוֹד. כְּפָרָה וְחֲמוֹר בֶּן מָטָה וְשָׁלְחָן. **מתני'** אֵין פּוֹרְטִין. לְהַחֲלִיף סְלָעִים בְּפְרוּטוֹת מִיד מוֹכְסִים לִיטוֹל הַפְּרוּטוֹת מִתֵּיבָתָן שֶׁנּוֹתְנִין בָּהּ מְעוֹת הַמֶּכֶס וְכֵן מוֹכְסִים שֶׁל גִּבְאֵי הַמֶּכֶס שֶׁגּוֹבֶה סֶכֶס גּוּלְגּוֹלֶת וְאַרְנוֹנָא לְפִי שֶׁהֵן שֶׁל גַּוְּל: מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ. שֶׁל מוֹכֵס מִמָּעוֹת שֶׁלּוֹ: אוֹ מִן הַשּׁוּק. אִם יֵשׁ לוֹ מָעוֹת בְּשׁוּק שֶׁאֵין לוֹקְחִין מִתֵּיבַת הַמֶּכֶס: **גמ'** אֲבָל נוֹתֵן לוֹ דִּינָר. הָיָה חַיָּיב לוֹ פְּרוּטוֹת לְמוֹכֵס מִן הַמֶּכֶס בְּשָׁוֶה חֲצִי דִּינָר וְאֵין לוֹ הַפְּרוּטוֹת נוֹתֵן לוֹ דִּינָר כֶּסֶף וּמְקַבֵּל הֵימֶנּוּ פְּרוּטוֹת בְּשָׁוֶה חֲצִיוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדוֹ: דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. וְזֶה שֶׁקִּיבֵּל אֶת הַמֶּכֶס מִן הַמֶּלֶךְ בְּדָבָר קָצוּב כָּךְ וְכָךְ לִשָּׁנָה אֵין גְּזֵלָה: שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָּה. אֶלָּא נוֹטֵל בְּכָל חֻמְצָה: מֵאֵילָּו. שֶׁלֹּא מֵאֵת הַמֶּלֶךְ אֲפִי' יֵשׁ לוֹ קִצְבָּה: בְּדֵי לְהַבְרִיחַ אֶת הַמֶּכֶס. וְאע"פ שֶׁאֵין בּוֹנְעָנוּ לְהָצֵת לְבִישָׁה אֶלָּא לְהַבְרִיחַ בּוֹ בִּלְבִישַׁת כֵּלִים: דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. וְנִמְצָא שׁוֹגֵזֵל אֶת הַמּוֹכֵס יִשְׂרָאֵל זֶה שֶׁקִּיבֵּל אֶת הַמֶּכֶס מִיַּד הַמֶּלֶךְ נִבְרֵי בַּהֵיתֵר: נוֹדְרִין. קוֹנֶם בָּל פְּרוּטוֹת עָלַי אִם אֵין תְּבוּאָה זוֹ שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ: חוֹרִים. רוּצִים: חֲרִמִים. בַּעֲלֵי תִּיגָרָה וּמְרִיבָה וְגוֹזְלִי מָמוֹן: בְּמוֹכֵס שֶׁהוּא בְּעֵנְעֵי אָנֵס. וְאֵין לְחוֹשׁ אִם גּוֹזְלוֹ הֵיכָא דְּלֵיכָא חִילּוּל הַשֵּׁם שֶׁאֵין מַבִּין שׁוּם מִכְּזִיב: בְּאֵין עָלָיו בַּעֲקִיפִין. בְּחָכְמָה עַד שֶׁפּוֹטְרִין אֶת הַיִּשְׂרְאֵלִי: אַחֲרֵי נִמְכַּר. בְּעֶבֶד עִבְרִי הַנִּמְכָּר לְנָכְרִי בְּשׁוּק מִשְׁפָּעִי:

שלא

וּמַה סְבוּר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מוּתָּר. וְשָׁרֵי אֲפִי' לִלְבּוֹשׁ וְהָא נַמִּי דְּתַנְיָא מוֹכְרִין בְּסוּת מוֹכְרִין בְּדַרְכָּן וּמוֹכֵר בְּבַמָּה מְדַלִּיקִין (שבת דף כט: ושם) כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּשָׁרֵי דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין הָתָם נַמִּי שָׁרֵי אַף לִלְבּוֹשׁ וְלֹא שֶׁיִּשְׁאֵם וְדוֹקָא עַל כְּתֵפָיו:

אֵין פּוֹרְטִין לֹא מִתֵּיבַת הַמּוֹכְסִין. לְרַבָּנָן דְּאָמְרֵי בֵּי דִּינָא לֹא מַכְּסִינַן אֲשִׁבְּרֵי דְּאָמְרֵי לֵיהּ: אֲבָל אִיתֵיהּ בְּמָתָא לֹא. דְּאָמְרִינַן אֵימַר לֹא אָמְרוּ לֵיהּ דְּאָמְרֵי שְׁלָחָהּ דְּבֵי"ד וְאָמַר לֵיהּ וְלֹא אָמְרָן אֶלָּא דְּלֹא חָלִיף אַבָּבָא דְּבֵי דִּינָא אֲבָל חָלִיף אַבָּבָא דְּבֵי דִּינָא לֹא אָמְרֵי אַשְׁכְּחוּהּ בֵּי דִּינָא וְאָמְרֵי לֵיהּ וְלֹא אָמָרְן אֶלָּא דְּאָתֵי בְּיוֹמֵיהּ אֲבָל לֹא אָתֵי בְּיוֹמֵיהּ לֹא אֵימָא אִשְׁתְּלִי אִשְׁתְּלִי אָמַר רָבָא הָאי מַאן דְּכָתִיב עֲלֵיהּ פְּתִיחָא עַל דְּלֹא אָתֵי לְדִינָא עַד דְּאָתֵי לְדִינָא לֹא מְקָרְעִינַן לֵיהּ עַל דְּלֹא צַיְיתִינָא לְדִינָא עַד דְּצַיְיתִינָא לֹא מְקָרְעִינַן לֵיהּ וְלֹא הִיא בֵּינָן דְּאָמַר צַיְיתִינָא קָרְעִינַן לֵיהּ: אָמַר רַב חִסְדָּא קוֹבְעִים זְמַן שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי זְמָנָא וְזִמְנָא בְּתַר זְמָנָא וּלְמָחָר כַּתְבִינַן רַב אַפֵּי אֵיקְלַע בֵּי רַב כַּהֲנָא חֲזָא הַהִיא אִיתְּתָא דְּאַזְמְנָהּ לְדִינָא בְּפָנְיָא וּבְצַפְרָא כָּתְבִינ עֲלָהּ פְּתִיחָא א"ל לֵא סָבַר לָהּ מַר לְהָא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא קוֹבְעִין זְמַן שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי א"ל ה"מ גַּבְרָא דְּאָנִיס וְלֵיתֵיהּ בְּמָתָא אֲבָל אִיתְּתָא דְּאִיתֵיהּ בְּמָתָא וְלֹא אָתְיָא מוֹדֶה הִיא: אָמַר רַב יְהוּדָה לֹא יַהֲבִינַן זִמְנָא לֹא בְּיוֹמֵי נֵיסָן וְלֹא בְּיוֹמֵי תִּשְׁרֵי לֹא בְּמַעֲלֵי יוֹמָא טָבָא וְלֹא בְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא אֲבָל מִנֵּיסָן לְבַתַּר יוֹמֵי נֵיסָן וּבְיוֹמֵי תִּשְׁרֵי לְבַתַּר תִּשְׁרֵי קָבְעִינַן מִמַּעֲלֵי שַׁבְּתָא לְבַתַּר מַעֲלֵי שַׁבְּתָא לֹא קָבְעִינַן מַאי טַעֲמָא בְּעַבִידְתֵּיהּ דְּשַׁבְּתָא טָרִיד אָמַר רַב נַחְמָן לֹא יַהֲבִינַן זִמְנָא לֹא לִבְנֵי כַּלָּה בְּכַלָּה וְלֹא לִבְנֵי רִיגְלָא בְּרִיגְלָא כִּי הֲוֹ אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן אָמַר לְהוּ וְכִי לְיָרִיכוּ בְּנוּפַּייכוּ וְהָאֵידָךְ דְּאָמְרָא רַמַאי חַיְישִׁינַן: אִם הָיָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת חַיָּיב לְשַׁלֵּם: מַתְנִי' לֵיהּ רַבִּי לְר"ש בְּרֵיהּ לֹא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת מַמָּשׁ אֶלָּא אֲפִילּוּ פָּרָה וְחוֹרֵשׁ פָּרָה חָמוֹר וּמְחַמֵּר אַחֲרָיו חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר מִפְּנֵי בְּבוֹד אֲבֵהֶן בָּעֵי מִינַּיהּ רַב כַּהֲנָא מַרְ מַטָּה וְזִמְּנֵיהּ לְהָכִי וְאוֹכֵל עָלָיו מֵהוּ אָמַר לוֹ תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד: **מתני'** אֵין פּוֹרְטִין לֹא מֵהֵיכָא דְּמַיְיתֵי הַמּוֹכְסִין וְלֹא מִכִּיס שֶׁל גַּבָּאִין וְאֵין גּוֹטְלִין מֵהֶם צְדָקָה אֲבָל נוֹטֵל הוּא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ אוֹ מִן הַשּׁוּק: **גמ'** תָּנָא אֲבָל נוֹתֵן לוֹ דִּינָר וְנוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְּׁאָר: וּמוֹכְסִין וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא אָמַר רַב חֲנִינָא בַּר כָּהֲנָא אָמַר שְׁמוּאֵל בְּמוֹכֵס שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָּה דְּבֵי ר' יַנַּאי אָמְרֵי בְּמוֹכֵס הָעוֹמֵד מֵאֵלָיו וְאֵיפָא דְּמַתְנִי לָהּ אַהָא לֹא יִלְבַּשׁ אָדָם כְּלָאִים אֲפִ"פ עַל גַּבֵּי עֲשָׂרָה בְּגָדִים לְהַבְרִיחַ בּוֹ אֶת הַמֶּכֶס מַתְנִי' דִּילְמָא כְּר"ע דְּתַנְיָא אֲסוּר לְהַבְרִיחַ אֶת הַמֶּכֶס ר"ש אוֹמֵר מְשׁוּם ר"ע מוּתָּר לְהַבְרִיחַ אֶת הַמֶּכֶס בְּשִׁלְמָא לְעִנְיַן כְּלָאִים בְּהָא קָמִיפַּלְגִי דְּמַר סָבַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מוּתָּר וּמַר סָבַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אֲסוּר אֶלָּא לְהַבְרִיחַ בּוֹ אֶת הַמֶּכֶס מִי שָׁרֵי וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא אע"ר חֲנִינָא בַּר כָּהֲנָא אָמַר שְׁמוּאֵל בְּמוֹכֵס שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָּה דְּבֵי ר' יַנַּאי אָמְרֵי בְּמוֹכֵס הָעוֹמֵד מֵאֵלָיו וְאֵיפָא דְּמַתְנִי אַהָא נוֹדְרִין לַחֲרָמִין וְלַמּוֹכְסִין שֶׁהִיא שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁהִיא שֶׁל בֵּית מָלֵךְ אע"פ שֶׁאֵינָהּ שֶׁל תְּרוּמָה אע"פ שֶׁאֵינָהּ שֶׁל מֶלֶךְ וּלְמוֹכְסִין וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא אע"ר חֲנִינָא בַּר כָּהֲנָא אָמַר שְׁמוּאֵל בְּמוֹכֵס שֶׁאֵין לוֹ קִצְבָּה דְּבֵי ר' יַנַּאי אָמְרֵי בְּמוֹכֵס הָעוֹמֵד מֵאֵלָיו רַב אַשֵׁי אָמַר בְּמוֹכֵס בְּעֵנְעֵי דְּתַנְיָא יִשְׂרָאֵל וּבְעֵנְעֵי אָנֵס שֶׁבָּאוּ לִדֵּין אִם אַתָּה יָכוֹל לְזַכּוֹתוֹ בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל זַכּוֹתוֹ וְאֶאֱמוֹר לוֹ כָּךְ דִּינֵינוּ בְּדִינֵי בְּעֵנְעֵים זַכּוֹתוֹ וְאֶאֱמוֹר לוֹ כָּךְ דִּינֵכֶם וְאִם לָאו בְּאֵין עָלָיו בַּעֲקִיפִין דִּבְרֵי ר' יִשְׁמָעֵאל ר"ע אוֹמֵר אֵין בְּאֵין עָלָיו בַּעֲקִיפִין מִפְּנֵי קִידּוּשׁ הַשֵּׁם וְר"ע טַעְמָא דְּאִיכָּא קִידּוּשׁ הַשֵּׁם הָא לֵיכָּא קִידּוּשׁ הַשֵּׁם בְּאֵין עָלָיו בַּעֲקִיפִין וְגַזֵּל בְּנֵעְנֵעִי מִי שָׁרֵי וְהָתַנְיָא אָמַר ר' שִׁמְעוֹן דָּבָר זֶה דָּרַשׁ ר"ע בְּשִׁבָּא מוֹצִידִין מִנַּיִן לְגַזֵּל בְּנֵעְנֵעִי שֶׁהוּא אָסוּר ת"ל אַחֲרֵי נִמְכֹּר גְּאוּלָּה תִּהְיֶה לוֹ

שלא

שֶׁלֹּא יַמְשְׁכֶנּוּ וְיֵצֵא יָכוֹל יִגְלוֹם עָלָיו ת"ל וְחִשַּׁב עִם קוֹנֵהוּ יְדַקְדֵּק עִם קוֹנֵהוּ אָמַר רַב יוֹסֵף לֹא קַשְׁיָא הָא בִּכְנַעֲנִי הָא בְּגֵר תּוֹשָׁב אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי וְהָא תַּרְוַיְיהוּ גַּבֵּי הֲדָדֵי כְּתִיבֵי לֹא לְךָ אֶלָּא לְגֵר שֶׁנֶּאֱמַר לְגֵר וְלֹא לְגֵר צֶדֶק אֶלָּא לְגֵר תּוֹשָׁב שֶׁנֶּאֱמַר לְגֵר תּוֹשָׁב מִשְׁפַּחַת גֵּר זֶה הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר אוֹ לְעֵקֶר זֶה הַנִּמְכָּר לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים אֶלָּא אָמַר רָבָא לֹא קַשְׁיָא כָּאן בִּגְזֵילוֹ וְכָאן בְּהַפְקָעַת הַלְוָאָתוֹ א"ל אַבַּיֵי עֶבֶד עִבְרִי הַפְקָעַת הַלְוָאָתוֹ הוּא רָבָא לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר רָבָא עֶבֶד עִבְרִי גּוּפוֹ קָנוּי אָמַר רַב בִּיבִי בַּר גִּידֵּל אָמַר ר"ש חֲסִידָא גֶּזֶל כְּנַעֲנִי אָסוּר אֲבֵידָתוֹ מוּתֶּרֶת גְּזֵילוֹ אָסוּר דְּאָמַר רַב הוּנָא מִנַּיִן לְגֶזֶל הַכְּנַעֲנִי שֶׁהוּא אָסוּר שֶׁנֶּאֱמַר וְאָכַלְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ בִּזְמַן שֶׁהֵן מְסוּרִים בְּיָדְךָ וְלֹא בִּזְמַן שֶׁאֵינָם מְסוּרִין בְּיָדְךָ אֲבֵידָתוֹ מוּתֶּרֶת דְּאָמַר רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָ' אָמַר רַב מִנַּיִן לַאֲבֵידַת הַכְּנַעֲנִי שֶׁהִיא מוּתֶּרֶת שֶׁנֶּאֱמַר לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ לְאָחִיךָ אַתָּה מַחֲזִיר וְאִי אַתָּה מַחֲזִיר לִכְנַעֲנִי וְאֵימָא הַנֵּי מִילֵּי הֵיכָא דְּלֹא אָתֵי לְיָדֵיהּ דְּלֹא מְחַיֵּיב לְאַהֲדוּרֵי בָּתְרָהּ אֲבָל הֵיכָא דְּאָתֵי לְיָדֵיהּ אֵימָא לִיהַדְרָהּ אָמַר רָבִינָא וּמְצָאתָהּ דַּאֲתָאי לְיָדֵיהּ מַשְׁמַע: תַּנְיָא ר' פִּנְחָס בֶּן יָאִיר אוֹמֵר בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חִילּוּל הַשֵּׁם אֲפִי' אֲבֵידָתוֹ אָסוּר אָמַר שְׁמוּאֵל טָעוּתוֹ מוּתֶּרֶת כִּי הָא דִּשְׁמוּאֵל זְבַן מִכּוּתִי לֶקְנָא דְּדַהֲבָא בְּמַר דְּפַרְזְלָא בְּד' זוּזֵי וְאַבְלַע לֵיהּ חַד זוּזָא רַב כַּהֲנָא זְבַן מִכּוּתִי מֵאָה וְעֶשְׂרִים חָבִיתָא בְּמֵאָה וְאַבְלַע לֵיהּ חַד זוּזָא אָמַר לֵיהּ חֲזֵי דַּעֲלָךְ קָא סָמֵיכְנָא רָבִינָא זְבַן דִּיקְלָא הוּא וְכוּתִי לְצַלְחָא א"ל לְשַׁמָּעֵיהּ קְדַם וְאַיְיתִי מֵעִיקָּרוֹ דְּכוּתִי מִנְיָינָא יָדַע רַב אַשִׁי הֲוָה קָאָזִיל בְּאוֹרְחָא חֲזָא שִׁיבְשָׁא דְּגוּפְנָא בְּפַרְדֵּיסָא וְתָלֵי בָּהּ קִיטוּפֵי דְּעִינְבֵי אָמַר לֵיהּ לְשַׁמָּעֵיהּ זִיל חֲזֵי אִי דְּכוּתִי נִינְהוּ אַיְיתִי אִי דְּיִשְׂרָאֵל נִינְהוּ לֹא אַיְיתִי לִי שָׁמַע הַהוּא כּוּתִי דַּהֲוָה יָתִיב בְּפַרְדֵּיסָא אָמַר לֵיהּ דְּכוּתִי שָׁרֵי א"ל כּוּתִי שָׁקִיל דָּמֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁקִיל דָּמֵי גּוּפָא אָמַר שְׁמוּאֵל דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא אָמַר רָבָא תֵּדַע דְּקַטְלֵי דִּיקְלֵי וְגַשְׁרֵי גִּישְׁרֵי וְעַבְרִינָן עֲלַיְיהוּ א"ל אַבַּיֵי וְדִלְמָא מִשּׁוּם דְּאַיְיאוּשׁ לְהוּ מִינַּיְיהוּ מָרַיְיהוּ אָמַר לֵיהּ אִי לֹא דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא הֵיכִי מְיָיאֲשֵׁי וְהָא לֹא קָא עָבְדֵי כִּדְאָמַר מַלְכָּא אָמַר זִילוּ וְקַטְלוּ מִכָּל בָּאגֵי וְאִינְהוּ אָזְלוּ וְקָטְלוּ מֵחַד בָּאגָא שְׁלוּחָא דְּמַלְכָּא כְּמַלְכָּא וְלֹא טָרַח וְאִינְהוּ אַפְסִיד אַנַּפְשַׁיְיהוּ דְּאִיבָּעֵי לְהוּ דְּאִינְקוּט מִכּוּלֵּיהּ בָּאגֵי וּמִשְׁקַל דָּמֵי אָמַר רָבָא מַאן דְּמִשְׁתַּכַּח בְּבֵי דָּרֵי פָּרַע מִנְּתָא דְּמַלְכָּא וְה"מ שׁוּתָּפָא אֲבָל אֲרִיסָא אֲרִיסוּתֵיהּ הוּא דְּקָא מַפִּיק וְאָמַר רָבָא בַּר מָתָא אַבַּר מָתָא מִיעֲבַט וְה"מ דְּבַרְלָא אַרְעָא וְכַרְגָּא דְּהַאי שַׁתָּא אֲבָל שַׁתָּא דְּחָלִיף הוֹאִיל וְאַפַּיֵּים מַלְכָּא חָלִיף וְאָמַר רָבָא הַנֵּי דְּדַיְירֵי דָּרֵי בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אָסוּר לִיקַּח מֵהֶן מַאי טַעְמָא מִשּׁוּם דְּמַעֲרְבָא חֵיוְתָא דְּמָתָא בַּהֲדַיְיהוּ חוּץ לַתְּחוּם מוּתָּר לִיקַּח מֵהֶם אָמַר רָבִינָא אִם הָיוּ בְּעָלִים מְרַדְּפִים אַחֲרֵיהֶם אֲפִילּוּ חוּץ לַתְּחוּם אָסוּר מַכְרִיז רָבָא וְאִיתֵּימָא רַב הוּנָא דְּסַלְקִין לְעֵילָּא וּדְנַחְתִּין לְתַתָּא הַאי בַּר יִשְׂרָאֵל דְּיָדַע סַהֲדוּתָא לְכוּתִי וְלֹא תָּבְעוֹ מִינֵּיהּ וְאָזַל וְאַסְהִיד לֵיהּ בְּדִינֵי דְּכוּתִי עַל יִשְׂרָאֵל חַבְרֵיהּ מְשַׁמְּתִינָן לֵיהּ מַאי טַעְמָא דְּאִינְהוּ מַפְּקֵי מָמוֹנָא

אפומא

רש"י

שֶׁלֹּא יַמְשְׁכֶנּוּ וְיֵצֵא. כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא יוֹצִיאוּהוּ בֵּית דִּין מִיַּד הַכּוּתִי אֶלָּא בִּגְאוּלָּה: יִגְלוֹם. יָכוֹל יָנִיחַ אֶת הַכְּנַעֲנִי לִכְפּוֹל וּלְהוֹסִיף וְלִתְבּוֹעַ מַה שֶּׁלֹּא נָתַן: גֵּר תּוֹשָׁב. אֵין עוֹבֵד ע"ז וְאוֹכֵל נְבֵילוֹת: וְלֹא לְךָ אֶלָּא לְגֵר. בְּקִדּוּשִׁין הִיא (ד' כ.) וּבְעֲרָכִין (דף ל.) כַּמָּה קָשֶׁה אֲבָקָהּ שֶׁל שְׁבִיעִית אָדָם שֶׁנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּפֵירוֹת שְׁבִיעִית סוֹף מוֹכֵר אֶת עַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִמְכַּר לָךְ לֹא לָךְ אֶלָּא לִכְנַעֲנִי כו' וְלַע"ז עַצְמָהּ לַחְטוֹב עֵצִים וְלִשְׁאוֹב מַיִם וְאַכּוּלְהוּ קָאֵי גְּאוּלָּה תִּהְיֶה לּוֹ אַלְמָא גֶּזֶל כְּנַעֲנִי אָסוּר: בְּהַפְקָעַת הַלְוָאָתוֹ. שֶׁאֵין גֶּזֶל מַמָּשׁ שָׁרֵי א(כִּי לֵיכָּא חִילּוּל הַשֵּׁם וּלְהַבְרִיחַ הַמֶּכֶס הֲוֵי כְּהַפְקָעַת הַלְוָאָתוֹ: הַפְקָעַת הַלְוָאָתוֹ הוּא. שֶׁהִלְוָהוּ עַל עֲבוֹדָתוֹ וַאֲפִי' הָכֵי אָמַר ר' עֲקִיבָא לֹא יָצָא עַל כָּרְחוֹ: גּוּפוֹ קָנוּי. כָּל שֵׁשׁ שָׁנִים וְנִמְצָא שֶׁגְּזָלוֹ מַמָּשׁ: טָעוּתוֹ. הָיָה חַיָּיב לוֹ לְיִשְׂרָאֵל וְטָעָה בְּחֶשְׁבּוֹן דְּלֵיכָּא חִילּוּל הַשֵּׁם: לֶקְנָא דְּדַהֲבָא בְּמַר דְּפַרְזְלָא. מִזְרֵק שֶׁל זָהָב בְּחֶזְקַת שֶׁל נְחוֹשֶׁת: וְאִיבְלַע לֵיהּ זוּזָא. וְעוֹד טָעוּת אַחֶרֶת שֶׁעִיכֵּב זוּז מִדָּמָיו וְהִטְעָהוּ בַּחֶשְׁבּוֹן שֶׁלָּקַח ג' בִּמְקוֹם ד': וְאָמַר. רַב כַּהֲנָא לְכוּתִי חֲזֵי דַּעֲלָךְ סָמֵיכְנָא אֵינוֹ מוֹנֶה אוֹתָם כְּדֵי לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַחֲשָׁד ל"א כּוּתִי א"ל לְרַב כַּהֲנָא חֲזֵי דַּעֲלָךְ סָמֵיכְנָא זוּ שָׁמַעְתִּי: לְצַלְחָא. לְבַקֵּעַ: מֵעִיקָּרוֹ. פַּסְקֵית שֶׁל צַד הָעִיקָּר קַח לְצָרְכֵּי שֶׁהֵן עָבִים: דְּכוּתִי מִנְיָינָא יָדַע. מִנְיַן הַפְּסָקִים מָנֶה אֲבָל לֹא נָתַן עֵינָיו כַּמָּה דַּקִּים יֵשׁ וְכַמָּה גַּסִּים יֵשׁ: שִׁיבְשָׁא. זְמוֹרוֹת: קִטּוּפֵי. אֶשְׁכּוֹלוֹת: הֵיכִי מְיָאֲשֵׁי. כְּלוֹמַר מִי הֲוֵי יֵאוּשׁ הָא יֵאוּשׁ כְּדִי הֲוֵי וְאֵין כָּאן שִׁנּוּי רְשׁוּת שֶׁבִּרה"ר הֵן וְשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה נַמִּי לֵיכָּא דְּהַשְׁתָּא נַמִּי גּוּבָא דְּדִיקְלָא מִקְּרוּ: וְהָא לֹא עָבְדֵי שְׁלִיחוּתֵיהּ כִּדְקָאָמַר מַלְכָּא. וְאִשְׁתַּכַּח דְּלַאו דִּינָא דְּמַלְכוּתָא הוּא וְאַמַּאי עַבְרִינָן עֲלַיְיהוּ: וְלֹא טָרַח. אֵין עָלָיו לִטְרוֹחַ וְלִיקַּח מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד: בָּאגָא. בִּקְעָה: דְּמִשְׁתַּכַּח בְּבֵי דָּרֵי. הָיוּ אַרְבָּעָה שׁוּתְּפִין בַּגּוֹרֶן וְהֵבִיאוּ שְׁלֹשָׁה חֶלְקָן בְּבֵיתָן וְהָרְבִיעִ' נִמְצָא בַּגּוֹרֶן: פָּרַע מִנְּתָא דְּמַלְכָּא. בִּשְׁבִיל כּוּלָּם וְלִכְשֶׁיָּבֹאוּ חֲבֵירָיו אֵין יְכוֹלִין לוֹמַר שֶׁלְּךָ הָיָה וְלֹא שֶׁלָּנוּ וְאִם גַּבַּאי זֶה יִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁקָּנָה מִן הַמֶּלֶךְ אֶת הַמַּס אֵין כָּאן מִשּׁוּם גֶּזֶל דְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְאִם כּוּתִי הוּא מוּתָּר לִקְנוֹת מִמֶּנּוּ: אֲרִיסוּתֵיהּ מַפִּיק. דְּאֵין לוֹ חֵלֶק בְּגוּפוֹ שֶׁל קַרְקַע וְאֵין עָלָיו לִפְרוֹעַ חֵלֶק עַל הַבַּיִת וּלְעִנְיַן זְבוּנֵי לֹא מְזַבְּנִינָן מִינֵּיהּ דְּגָזַל הוּא מַה שֶּׁנָּטְלוּ מִן הָאָרִיס: בַּר מָתָא אַבַּר מָתָא מִיעֲבַט. רְשׁוּת בְּיַד יִשְׂרָאֵל גַּבַּאי הַמֶּלֶךְ לְמַשְׁכֵּן בֶּן הָעִיר עַל מַס בֶּן עִיר חֲבֵירוֹ דְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא: וְהַנֵּי מִילֵּי דְּבוּרְלָא. אַבְרוּל אַרְעָא מַס קַרְקַע שֶׁאָכַל פֵּירוֹת: וְכַרְגָּא. כֶּסֶף גּוּלְגּוֹלֶת דְּשַׁתָּא דָּא: אֲבָל שַׁתָּא דְּחָלִיף חָלִיף. וְהוּא הַגַּבַּאי כְּבָר פָּרַע לַמֶּלֶךְ כָּל קִצְבָּה שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו שָׁנָה שֶׁעָבְרָה וּמֵעַתָּה הַמַּס שֶׁלּוֹ וְלוֹ אֵין כֹּחַ לְמַשְׁכֵּן אֶת זֶה עַל חֲבֵירוֹ: דְּדַיְירֵי דָּרֵי. עַכּו"ם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּהֵמוֹת וּמְזַבְּלִין מֵהֶן שָׂדוֹת בְּשָׂכָר: אָסוּר לִיקַּח מֵהֶן. בְּהֵמָה שֶׁמָּא נִתְחַבְּרָה עִם בַּהֲמוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא:

אפומא

תוספות

שֶׁלֹּא יַמְשְׁכֶנּוּ וְיֵצֵא כו'. וְהַנֵּי תַּנָּאֵי דְּפֶרֶק הַמְקַבֵּל (ב"מ דף קיא: ושם) דִּסְבִרֵי דְּגָזֵל הַכְּנַעֲנִי מוּתָּר מוֹקְמֵי לֵהּ לְהַאי קְרָא לִדְרָשָׁה אַחֲרִיתֵי:

יָכוֹל יִגְוֹם עָלָיו. פי' בַּקּוּנְטְרֵס יָכוֹל יָנִיחַ הַכְּנַעֲנִי לִכְפּוֹל וּלְהוֹסִיף עַל הַלְוָאָתוֹ לִתְבּוֹעַ מַה שֶּׁלֹּא נָתַן וְתֵימַהּ לְר"י דְּאַמַּאי אִצְטְרִיךְ קְרָא לְהָכִי דְּאַטּוּ יַפְסִיד וְיָנִיחַ אֶת הַכְּנַעֲנִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ וְנִרְאֶה לְר"י דְּה"פ יָכוֹל יִגְלוֹם עָלָיו שֶׁיַּטְעֶה אֶת הַכְּנַעֲנִי וְיִתֵּן לוֹ פָּחוֹת מִמַּה שֶּׁנָּתַן לוֹ ת"ל וְחִשַּׁב עִם קוֹנֵהוּ וְכֵן פי' בֶּעָרוּךְ בְּעֵרֶךְ גלם אע"ג דְּטָעוּת כְּנַעֲנִי הָיָה מוּתָּר אָסוּר לְהַטְעוֹתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁהַכְּנַעֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁגּוֹזֵל וְעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּלֹא יָדַע:

הָכִי קָאֲמִינָא אִי דְּכוּתִי נִינְהוּ. נִרְאֶה לְר"י שֶׁכֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ מִתְּחִילָּה כְּמוֹ שֶׁהֵשִׁיב לְהַכּוּתִי וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהָיָה הַכּוּתִי סוֹבֵר דְּא"כ הָיָה סוֹבֵר דְּגֶזֶל הַכּוּתִי מוּתָּר דְּאֵין חִילּוּק בֵּין גְּנֵיבָה לִגְזֵילָה דִּבִגְנֵיבָה אִיכָּא חִילּוּל הַשֵּׁם כְּשֶׁיֵּדַע לְבַסּוֹף וְכָל הָנָךְ שְׁמַעְתָּא לֹא אַיְיתֵי אֶלָּא הַנְהוּ דְּאַסְרֵי גֶּזֶל כְּנַעֲנִי וְלֹא מַיְיתֵי תַּנָּאֵי דְּהַמְקַבֵּל (שם) דְּשָׁרֵי:

הֵיכִי מְיָיאֲשֵׁי. הָיָה לָהֶם לִתְבּוֹעַ בְּדִין אֶת כָּל אָדָם הָעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם אֶלָּא וַדַּאי לְכָךְ מִתְיָיאֲשִׁים לְפִי שֶׁבְּדִין אֵין מְשַׁלְּמִין לָהֶם כְּלוּם מִשּׁוּם דְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וּבַקּוּנְטְרֵס פי' הֵיכִי מְיָיאֲשֵׁי כְּלוֹמַר מִי הֲוֵי יֵאוּשׁ וְהָא יֵאוּשׁ כְּדִי הוּא וְלֹא קָנֵי דְּאֵין כָּאן שִׁינּוּי רְשׁוּת שֶׁהֲרֵי הֵן מוּנָּחִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְשִׁינּוּי הַמַּעֲשֶׂה נַמִּי לֵיכָּא דְּהַשְׁתָּא נַמִּי הֲוֵי גּוּבֵּי דְּדִיקְלֵי מִיקְּרוּ כִּדְאָמַר לְעֵיל בְּהַגּוֹזֵל קַמָּא (דף צו. ושם):

ולא

אַפּוּמָּא דְחַד וְלֹא אֲמָרָן אֶלָּא חַד אֲבָל בִּתְרֵי לֹא וְחַד נַמִּי לֹא אֲמָרָן אֶלָּא בְּדִינֵי דִּמְגִיסְתָּא אֲבָל בֵּי דַּוָּואר אִינְהוּ נַמִּי חַד אַמּוֹמְתָא שָׁדוּ לֵיהּ אָמַר רַב אַשִׁי כִּי הֲוֵינָא בֵּי רַב הוּנָא אִיבַּעְיָא לָן אָדָם חָשׁוּב דְּסָמְכֵי עֲלֵיהּ כְּבֵי תְּרֵי מַפְקֵי מָמוֹנָא אַפּוּמֵּיהּ וְלֹא אִיבַּעְיָא לֵיהּ לְאַסְהוֹדֵי אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן דְּאָדָם חָשׁוּב הוּא לֹא מָצֵי מִשְׁתַּמֵּיט לְהוּ וּמָצֵי לְאַסְהוֹדֵי תֵּיקוּ אָמַר רַב אַשִׁי הַאי בַּר יִשְׂרָאֵל דְּזַבִּין לֵיהּ אַרְעָא לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים אַמְּצָרָא דְּבַר יִשְׂרָאֵל חַבְרֵיהּ מְשַׁמְּתִינַן לֵיהּ מַאי טַעְמָא אִי נֵימָא מִשּׁוּם דִּינָא דְּבַר מְצָרָא וְהָאָמַר מָר זָבִין מֵעַכּוּ"ם וְזַבִּין לְעַכּוּ"ם לֵיכָּא מִשּׁוּם דִּינָא דְּבַר מְצָרָא אֶלָּא דְּאָמְרִי' לֵיהּ אַרְבַּעְית לִי אַרְיָא אַמִּצְרַאי מְשַׁמְּתִינַן לֵיהּ עַד דְּקַבִּיל עֲלֵיהּ כָּל אוֹנְסָא דְּאָתֵי מֵחֲמָתֵיהּ: **מתני'** נָטְלוּ מוֹכְסִין אֶת חֲמוֹרוֹ וְנָתְנוּ לוֹ חֲמוֹר אַחֵר נָטְלוּ לִסְטִים אֶת כְּסוּתוֹ וְנָתְנוּ לוֹ כְּסוּת אַחֶרֶת הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁין מֵהֶן: הַמַּצִּיל מִן הַנָּהָר אוֹ מִן הַגַּיִּס אוֹ מִן הַלִּסְטִין אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ וְכֵן נְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים אִם נִתְיָאֲשׁוּ הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ א"ר יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה אוֹ קָטָן לוֹמַר מִכָּאן יָצָא נְחִיל זֶה וּמְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ לְהַצִּיל אֶת נְחִילוֹ וְאִם הִזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק אֲבָל לֹא יָקוּץ אֶת סוֹכוֹ עַל מְנָת לִיתֵּן אֶת הַדָּמִים ר' יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל ר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אַף קוֹצֵץ וְנוֹתֵן אֶת הַדָּמִים: **גמ'** תָּנָא אִם נָטַל מַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים קָסָבַר יֵאוּשׁ כְּדֵי לֹא קָנֵי וּמֵעִיקָּרָא בְּאִיסּוּרָא אָתָא לְיָדֵיהּ וְאִיכָּא דְּאָמְרִי אִם בָּא לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר לִבְעָלִים רִאשׁוֹנִים מ"ט יֵאוּשׁ כְּדִי קָנֵי מִיהוּ אִי אָמַר אִי אֶפְשִׁי בְּמָמוֹן שֶׁאֵינוֹ שֶׁלִּי מַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים: הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים כו': אָמַר רַב אַשִׁי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לִסְטִים עוֹבֵד כּוֹכָבִים אֲבָל לִיסְטִים יִשְׂרָאֵל לֹא סָבַר לְמָחָר נְקִיטְנָא לֵיהּ בְּדִינָא מַתְקִיף לָהּ רַב יוֹסֵף אַדְּרַבָּה אִיפְּכָא מִסְתַּבְּרָא עַכּוּ"ם דְּדַיְינֵי בְּגִיתֵי לֹא מְיָיאֵשׁ יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּאָמְרֵי מֵימַר מְיָיאֵשׁ אֶלָּא אִי אִיתְּמַר אַסֵּיפָא אִיתְּמַר הַמַּצִּיל מִן הָעַכּוּ"ם וּמִן הַלִּסְטִים אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אִין סְתָמָא לֹא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא עַכּוּ"ם מִשּׁוּם דְּדַיְינֵי בְּגִיתֵי אֲבָל לִסְטִים יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּאָמְרֵי מֵימַר מְיָיאֵשׁ תְּנַן הָתָם עוֹרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מַחֲשָׁבָה מְטַמְּאָתָן וְשֶׁל עַבְּדָן אֵין מַחֲשָׁבָה מְטַמְּאָתָן שֶׁל גַּזְלָן אֵין מַחֲשָׁבָה מְטַמְּאָתָן וְשֶׁל גַּנָּב מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן ר"ש אוֹמֵר חִילּוּף הַדְּבָרִים שֶׁל גַּזְלָן מַחֲשָׁבָה מְטַמְּאָתָן שֶׁל גַּנָּב אֵין מַחֲשָׁבָה מְטַמְּאָתָן לְפִי שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אָמַר עוּלָּא מַחְלוֹקֶת בִּסְתָם אֲבָל בְּיָדוּעַ דִּבְרֵי הַכֹּל יֵאוּשׁ קָנֵי רַבָּה אָמַר בְּיָדוּעַ נַמִּי מַחְלוֹקֶת א"ל אַבַּיֵי לְרַבָּה לֹא תִּיפְלוֹג עֲלֵיהּ דְּעוּלָּא דִּתְנַן בְּמַתְנִי' כְּוָותֵיהּ לְפִי שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים טַעְמָא דְּלֹא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֲבָל נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ אָמַר לֵיהּ אֲנַן לְפִי שֶׁאֵין יֵאוּשׁ לַבְּעָלִים מַתְנִינַן לָהּ תְּנַן נָטְלוּ מוֹכְסִין חֲמוֹרוֹ כו' מַנִּי אִי רַבָּנָן קַשְׁיָא גַּזְלָן אִי ר"ש קַשְׁיָא גַּנָּב בִּשְׁלָמָא לְעוּלָּא דְּאָמַר בְּיָדוּעַ קָנֵי הָכָא נַמִּי בְּיָדוּעַ וְדִבְרֵי הַכֹּל אֶלָּא לְרַבָּה דְּאָמַר בְּיָדוּעַ נַמִּי מַחְלוֹקֶת הָא מַנִּי לֹא רַבָּנָן וְלֹא ר"ש בְּלִסְטִים מְזוּיָּין וְר"ש הִיא אִי הָכֵי הַיְינוּ גַּזְלָן תְּרֵי גַּוְונֵי גַּזְלָן ת"ש הַגַּנָּב וְהַגַּזְלָן וְהָאַנָּס הֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ וּתְרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר מַנִּי אִי רַבָּנָן קַשְׁיָא גַּזְלָן אִי ר"ש קַשְׁיָא גַּנָּב בִּשְׁלָמָא לְעוּלָּא דְּאָמַר בְּיָדוּעַ קָנֵי הָכָא נַמִּי בְּיָדוּעַ וְדִבְרֵי הַכֹּל הִיא אֶלָּא לְרַבָּה דְּאָמַר בְּיָדוּעַ נַמִּי מַחְלוֹקֶת הָא מַנִּי לֹא רַבָּנָן וְלֹא ר"ש הָכָא נַמִּי בְּלִסְטִים מְזוּיָּין וְר' שִׁמְעוֹן הִיא אִי הָכֵי הַיְינוּ גַּזְלָן תְּרֵי גַּוְונֵי גַּזְלָן וְאִי בָּעֵית אֵימָא הָא מַתְנִיתָא רַבִּי הִיא דְּתַנְיָא רַבִּי אָמַר גַּנָּב כְּגַזְלָן

וקיימא

רש"י

אַפּוּמָּא דְּחַד. וְנִמְצָא שֶׁהִפְסִידוּ שֶׁלֹּא כְּדִין: **דִּמְגִיסְתָּא.** בְּנֵי כְּפָר שֶׁאֵין יוֹדְעִין לָדוּן בְּמִשְׁפָּט: **בֵּי דַּוָּואר.** שִׁלְטוֹן: **חַד אַמּוֹמְתָא שָׁדוּ לֵיהּ.** עַל פִּי עֵד אֶחָד אֵין מוֹצִיאִין מָמוֹן אֲבָל מְחַיְּיבִין בַּעַל דִּין שְׁבוּעָה לְהַכְחִישׁ הָעֵד כְּדִין תּוֹרָה לָשׁוֹן אַחֵר דִּמְגוּזְתָּא אַנְסִין בְּחָזְקָה כְּמוֹ אָתוּ גּוּזָאֵי וְקָא מָחוּ לֵיהּ (מגילה כח.) סָרִיסִים (שֶׁל בֵּית רַבִּי) הָעוֹמְדִין לִרְדּוֹת בְּחָזְקָה: **וְהָאָמַר מָר זַבִּין מֵעַכּוּ"ם כו'.** בְּבָבָא מְצִיעָא בְּהַמְּקַבֵּל: **אַרְבַּעְית.** הִרְבַּעְתָּ: **מתני' הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ.** דִּמְסְתָּמָא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִיָּד וּקְנָנְהוּ הֵיאַךְ בְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת: **אִם נִתְיָאֲשׁוּ.** הַבְּעָלִים דְּשַׁמְעִינַן דְּאַיְּיאוּשׁ דְּאָמַר וַוי לְחֶסְרוֹן כִּיס אֲבָל סְתָמָא לֹא וְקַשְׁיָא לִסְטִים דְּסֵיפָא אַלִּסְטִים דְּרֵישָׁא וּבַגְּמָרָא פָּרִיךְ וּמְשַׁנֵּי לָהּ חֲדָא בְּלִסְטִים עַכּוּ"ם וַחֲדָא בְּלִיסְטִים יִשְׂרָאֵל דִּמְיָיאֵשׁ מִסְתָמָא: **נְחִיל.** גיור"א: **לֹא יָקוּץ אֶת הַסּוֹכָה.** נִתְיַישְּׁבוּ דְּבוֹרִים עַל סוֹכַת חֲבֵירוֹ וְיָרֵא לִיטְּלָן אַחַת אַחַת שֶׁלֹּא יִבְרְחוּ לֹא יָקוּץ אֶת הַסּוֹכָה לְהוֹלִיכָן כּוּלָּן בְּיַחַד וַאֲפִילּוּ ע"מ לִיתֵּן דָּמִים: **גמ' אִם נָטַל.** חֲמוֹר מִן הַמּוֹכְסִין: **יַחֲזִיר לָרִאשׁוֹנִים.** וּפְלִיגָא בְּרַיְיתָא אַמַּתְנִי': **יֵאוּשׁ כְּדֵי.** שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים בְּיַד מוֹכֵס לֹא קָנָה הַמּוֹכֵס בְּיֵאוּשׁ לְבַדּוֹ בְּלֹא נְתִינַת דָּמִים אוֹ שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה וְכִי אָתָא לְיַד שֵׁנִי בְּאִיסּוּר אָתָא לְיָדֵיהּ: **אִם בָּא לְהַחֲזִיר.** שֶׁחָסִיד הוּא: **יַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים.** וְלֹא לְמוֹכֵס: **בְּגִיּוּתָא.** בְּגַאֲוָה וּבִזְרוֹעַ: **אָמְרֵי מֵימַר.** צֵא וְתֵן לוֹ וְאֵין חוֹבְטִין בְּמַקְלוֹת לָשׁוֹן אַחֵר דְּאָמְרֵי לַנִּגְזָל מִי יֵימַר כִּדְקָאָמְרַתְּ הָבֵא עֵדִים שֶׁגְּנָבוּ מִמְּךָ: **מַחֲשַׁבְתּוֹ מְטַמְּאָתָן.** חִישֵּׁב עֲלֵיהֶם בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ חֶסְרוֹן מְלָאכָה כְּגוֹן לְעוּצְבָּא וּלְמִטָּה יָרְדוּ לְטוּמְאָה מִיָּד: **וְשֶׁל עַבְּדָן.** שֶׁאוּמְנוּתוֹ בְּכַךְ סְתָמֵיהּ לִמְכִירָה הִלְכָּךְ אֵין מַחֲשַׁבְתּוֹ מַחֲשָׁבָה שֶׁאִם יָבֹאוּ בְּנֵי אָדָם לִקְנוֹתוֹ יִמְכְּרֶנּוּ לָהֶן וְנִמְצָא שֶׁסּוֹפָן לְמִנְעָלִין וַעֲדַיִין לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן לְכַךְ: **שֶׁל גַּזְלָן אֵין מַחֲשַׁבְתּוֹ מְטַמְּאָתָן.** דְּלַאו דִּידֵיהּ הוּא דְּכֵיוָן דְּיָדַע מַאן שַׁקְלֵיהּ מִינֵּיהּ לֹא מְיָיאֵשׁ: **וְשֶׁל גַּנָּב מַחְשַׁבְתּוֹ מְטַמְּאָתָן.** דְּאַיְּיאוּשׁ מָרַיְיהוּ דְּלֹא יָדְעֵי לְמַאן יִתְבְּעוּ: **חִילּוּף הַדְּבָרִים.** גַּזְלָן כֵּיוָן דְּשַׁקְלֵיהּ מִינֵּיהּ בְּהֶדְיָא וְלֹא מָצֵי קָאֵי בְּאַפֵּיהּ מְיָיאֵשׁ גַּנָּב סָבַר בָּחִישְׁנָא לֵיהּ וּמַשְׁכְּחִינָא לֵיהּ: **בִּסְתָם.** דְּלֹא שַׁמְעִינָן דִּמְיָיאֵשׁ דִּבְהָא פְּלִיגֵי דְּמָר סָבַר סְתָם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הוּא וְלֹא סְתָם גְּזֵילָה וּמָר סָבַר חִילּוּף הַדְּבָרִים כִּדְפָרִישִׁית: **אֲבָל בְּיָדוּעַ.** דְּשַׁמְעִינָן דִּמְיָיאֵשׁ: **דִּבְרֵי הַכֹּל יֵאוּשׁ כְּדֵי קָנֵי.** וַאֲפִי' גַּנָּב לְר"ש וְגַזְלָן לְרַבָּנָן: **בְּיָדוּעַ נַמִּי מַחְלוֹקֶת.** דְּאִי נַמִּי דְּשַׁמְעִינָן דִּמְיָיאֵשׁ אָמְרֵי רַבָּנָן בְּגַזְלָן דְּלֹא הָוֵי יֵאוּשׁ דְּכָל שַׁעְתָּא דַּעְתֵּיהּ לְמִנְקְטֵיהּ בְּדִינָא וְכֵן גַּנָּב לְרַבִּי שִׁמְעוֹן: **דִּתְנַן בְּמַתְנִיתִין.** הַךְ מַתְנִיתִין דְּעוֹרוֹת דְּטְהָרוֹת דְּקָתָנֵי לְפִי שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים: **שֶׁאֵין יֵאוּשׁ לַבְּעָלִים.** אֵין יֵאוּשָׁן יֵאוּשׁ: **מוֹכֵס גַּזְלָן לִסְטִים גַּנָּב:** **וּמְשַׁנֵּי בְּלִסְטִים מְזוּיָּין.** דְּגַזְלָן הוּא: **הַיְינוּ גַּזְלָן.** וְהָא תָּנָא לֵיהּ מוֹכֵס: **אַנָּס.** דְּקָתָנֵי גַּבֵּי גַזְלָן הָוֵי חַמְסָן דְּיָהִיב זוּזֵי: **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא.** דְּאָמַר גַּזְלָן קָנֵי:

וקיימא

תוספות

וְלֹא אֲמָרָן אֶלָּא חַד אֲבָל בִּתְרֵי לֹא. וְא"ת וְהָא לְעֵיל שָׁרֵי לְהַפְקָעַת הַלְוָאָה וְא"כ מַפְסִידִים אוֹתוֹ הַרְבֵּה שֶׁאִם הָיָה רוֹצֶה יָכוֹל לִכְפּוֹר וְי"ל דְּמִכָּל מָקוֹם לֹא מְשַׁמְּתִינַן לֵיהּ כֵּיוָן שֶׁאֵין מְשַׁלֵּם עַל יָדָם אֶלָּא מַה שֶּׁחַיָּיב לוֹ: **לֵיכָּא** מִשּׁוּם דִּינָא דְּבַר מְצָרָא. פֵּירַשְׁתִּיךְ בְּפֶרֶק הַמְקַבֵּל (ב"מ דף קח:):

עַד דִּמְקַבֵּל עִילוֹוֵיהּ כו'. אוֹמֵר ר"ת דְּהַיְינוּ דַּוְקָא כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל רוֹצֶה לִיתֵּן לוֹ כְּמוֹ שֶׁנּוֹתֵן לוֹ הָעַכּוּ"ם אֲבָל אִם הָעַכּוּ"ם רוֹצֶה לִיתֵּן לוֹ יוֹתֵר אֵין לְהַפְסִיד בִּשְׁבִיל כֵּן:

תָּנָא וְאִם נָטַל כו'. מְפוֹרָשׁ לְעֵיל בְּמְרוּבָּה (דף סז.):

רַבָּה אוֹמֵר בְּיָדוּעַ נַמִּי מַחְלוֹקֶת. וְהָא דְּאָמַר בִּמְרוּבָּה (לעיל דף סח.) וְאַף רַבִּי אֶלְעָזָר סָבַר חִיּוּבֵיהּ לְאַחַר יֵאוּשׁ כו' עַד דְּפָרִיךְ וְדִלְמָא דְּשַׁמְעִי' דְּאַיְּיאֵשׁ הַאי פִּירְכָא לֹא אָתֵי אַלִּיבָּא דְּרַבָּה דְּאִיהוּ לֹא מַפְלִיג מִידֵּי בֵּין סְתָם לְיָדוּעַ:

לְפִי שֶׁאֵין יֵאוּשׁ לַבְּעָלִים מַתְנִינַן לָהּ. אֵין מַגִּיהַּ הַמִּשְׁנָה אֶלָּא כַּךְ מְפָרֵשׁ שֶׁלֹּא נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים בְּלִבָּם אֲפִילּוּ אוֹמְרִים שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ:

הַיְינוּ גַּזְלָן. וַאֲפִי' לְמ"ד לִסְטִים מְזוּיָּין גַּנָּב הוּא לְעִנְיַן שֶׁמְּשַׁלֵּם כֶּפֶל אֲבָל מ"מ גַּזְלָן הוּא דְּמִקְרֵי:

ת"ש הַגַּנָּב וְהַגַּזְלָן. וּמִשּׁוּם דְּמִיטְמַר מֵאִינְשֵׁי קָרֵי לֵיהּ גַּנָּב אע"ג דְּלֹא מְשַׁלֵּם כֶּפֶל לְמ"ד (שם) גַּזְלָן הוּא:

דתקנה

וְקַיְימָא לָן כְּגַזְלָן לְר"ש: גּוּפָא רַבִּי אוֹמֵר אֲנִי גַּנָּב כְּגַזְלָן אִיבַּעְיָא לְהוּ כְּגַזְלָן דְּרַבָּנָן קָאָמַר וְלֹא קָנֵי אוֹ דִּלְמָא כְּגַזְלָן דְּר"ש קָאָמַר וְקָנֵי ת"ש נָטְלוּ מוֹכְסִין חֲמוֹרוֹ וְכוּ' מַנִּי אִי רַבָּנָן קַשְׁיָא גַּזְלָן אִי ר"ש קַשְׁיָא גַּנָּב אִי אַמְרַת בִּשְׁלָמָא רַבִּי כְּגַזְלָן דְּר"ש קָאָמַר וְקָנֵי הָא מַנִּי רַבִּי הִיא מִשּׁוּם הָכֵי קָנֵי אֶלָּא אִי אַמְרַת כְּגַזְלָן דְּרַבָּנָן קָאָמַר וְלֹא קָנֵי הָא מַנִּי לֹא רַבִּי וְלֹא ר"ש וְלֹא רַבָּנָן הב"ע בְּלִסְטִים מְזוּיָּין וְר"ש הִיא אִי הָכֵי הַיְינוּ גַּזְלָן תְּרֵי גַּוְונֵי גַּזְלָן ת"ש הַגַּנָּב וְהַגַּזְלָן וְהָאַנָּס הֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ וּתְרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעַשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר מַנִּי אִי רַבָּנָן קַשְׁיָא גַּזְלָן אִי ר"ש קַשְׁיָא גַּנָּב אִי אַמְרַת בִּשְׁלָמָא גַּנָּב כְּגַזְלָן דְּר"ש קָאָמַר מִשּׁוּם הָכֵי קָנֵי אֶלָּא אִי אַמְרַת גַּנָּב כְּגַזְלָן דְּרַבָּנָן הָא מַנִּי בְּלִסְטִים מְזוּיָּין וְר"ש הִיא אִי הָכֵי הַיְינוּ גַּזְלָן תְּרֵי גַּוְונֵי גַּזְלָן א"ל רַב אַשֵׁי לְרַבָּה ת"ש דְּמַתְנֵי רַבִּי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵיהּ לֹא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחְרָיוּת מַמָּשׁ אֶלָּא אֲפִילּוּ פָּרָה וְחוֹרֵשׁ בָּהּ חֲמוֹר וּמְחַמֵּר אַחֲרָיו חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶן טַעְמָא מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶן הָא לַאו כְּבוֹד אֲבִיהֶן לֹא ש"מ רַבִּי גַּזְלָן דְּר"ש קָאָמַר ש"מ: וְכֵן נְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים: מַאי וְכֵן הָכֵי קָאָמַר אֲפִילּוּ נְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים דְּקִנְיַן דְּרַבָּנָן הוּא סד"א הַאי כֵּיוָן דְּרַבָּנָן בְּעָלְמָא הוּא דְּקָנֵי לֵיהּ אֲפִילּוּ סְתָמָא נַמִּי מְיָיאֵשׁ קמ"ל אִם נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֵין אִי לֹא לֹא: א"ר יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה וְקָטָן כו': אִשָּׁה וְקָטָן בְּנֵי עֵדוּת נִינְהוּ אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁהָיוּ בְּעָלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶם וְאִשָּׁה וְקָטָן מְסִיחִין לְפִי תּוּמָּם וְאוֹמֵר מִכָּאן יָצָא נְחִיל זֶה אָמַר רַב אַשֵׁי אֵין מֵסִיחַ לְפִי תּוּמוֹ כָּשֵׁר אֶלָּא לְעֵדוּת אִשָּׁה בִּלְבַד א"ל רָבִינָא לְרַב אַשֵׁי וְלָא וַהֲרֵי נְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים מֵסִיחַ לְפִי תּוּמוֹ הוּא שַׁאנִי נְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים דְּקִנְיַן דְּרַבָּנָן הוּא וּדְאוֹרַיְיתָא לֹא וְהָאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה מֵסִיחַ לְפִי תּוּמוֹ וְאוֹמֵר זְכוּרַנִי כְּשֶׁאֲנִי תִּינוֹק וּמוּרְכְּבַנִי עַל כְּתֵיפוֹ שֶׁל אַבָּא וְהוֹצִיאוּנִי מִבֵּית הַסֵּפֶר וְהִפְשִׁיטוּנִי אֶת כֻּתָּנְתִּי וְהִטְבִּילוּנִי לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה לָעֶרֶב וְרַבִּי חֲנִינָא מְסַיֵּים בָּהּ הָכֵי וַחֲבֵירַי בְּדֵילִין מִמֶּנִּי וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתִי יוֹחָנָן אוֹכֵל חַלּוֹת וְהֶעֱלָהוּ רַבִּי לִכְהוּנָּה עַל פִּיו בִּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן וְאַכָּתִּי דְּאוֹרַיְיתָא לֹא וְהָא כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר רַב חָנָא קַרְטִיגְנָא וְאָמְרֵי לָהּ רַב אַחָא קַרְטִיגְנָא מִשְׁתָּעֵי מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רִיב"ל וְאָמְרֵי לָהּ מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּי בְּתִינוֹק אֶחָד שֶׁהָיָה מֵסִיחַ לְפִי תּוּמוֹ וְאָמַר אֲנִי וְאִמִּי נִשְׁבֵּינוּ לְבֵין הָעַכּוּ"ם יָצָאתִי לִשְׁאוֹב מַיִם דַּעְתִּי עַל אִמִּי לִלְקוֹט עֵצִים דַּעְתִּי עַל אִמִּי וְהִשִּׂיאָהּ רַבִּי עַל פִּיו לִכְהוּנָּה בִּשְׁבוּיָה הֵקִילוּ: אֲבָל לֹא יָקוּץ אֶת סוֹכוֹ [וְכוּ']: תַּנְיָא ר' יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר תְּנַאי ב"ד הוּא שֶׁיְּהֵא יוֹרֵד לְתוֹךְ שָׂדֶה שֶׁל חֲבֵירוֹ וְקוֹצֵץ סוֹכוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ לְהַצִּיל אֶת נְחִילוֹ וְנוֹטֵל דְּמֵי סוֹכוֹ מִתּוֹךְ נְחִילוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וּתְנַאי ב"ד הוּא שֶׁיְּהֵא שׁוֹפֵךְ יֵינוֹ וּמַצִּיל אֶת דּוּבְשָׁנוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְנוֹטֵל דְּמֵי יֵינוֹ מִתּוֹךְ דּוּבְשָׁנוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וּתְנַאי ב"ד הוּא שֶׁיְּהֵא מְפָרֵק אֶת עֵצָיו וְטוֹעֵן פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְנוֹטֵל דְּמֵי עֵצָיו מִתּוֹךְ פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁע"מ כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ: **מתני'** הַמַּכִּיר כֵּלָיו וּסְפָרָיו בְּיַד אַחֵר וְיָצָא לוֹ שֵׁם גְּנֵיבָה בָּעִיר יִשָּׁבַע לוֹ לוֹקֵחַ כַּמָּה נָתַן וְיִטּוֹל וְאִם לָאו לָאו כָּל הֵימֶנּוּ שֶׁאֲנִי אוֹמֵר מְכָרָן לְאַחֵר וְלָקְחָן זֶה הֵימֶנּוּ: **גמ'** וְכִי יָצָא לוֹ שֵׁם גְּנֵיבָה בָּעִיר מַאי הָוֵי לֵיחוּשׁ דִּילְמָא זַבְּנִינְהוּ וְהוּא נִיהוּ קָא מַפִּיק שְׁמָא א"ר יְהוּדָה אָמַר רַב כְּגוֹן שֶׁבָּאוּ בְּנֵי אָדָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְעָמַד וְהִפְגִּין בַּלַּיְלָה וְאָמַר נִגְנְבוּ כֵּלַיי כ"ש עִילָּא מָצָא רַב כָּהֲנָא מְסַיֵּים בָּהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב כְּגוֹן שֶׁהָיְתָה מַחְתֶּרֶת חֲתוּרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּבְנֵי אָדָם שֶׁלָּנוּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ יָצְאוּ וְאַנְבּוּרְקְרָאוֹת שֶׁל כֵּלִים עַל כִּתְפֵיהֶם וְהַכֹּל אוֹמְרִים נִגְנְבוּ כֵּלָיו שֶׁל פְּלוֹנִי וְדִלְמָא כֵּלִים הֲווּ סְפָרִים לֹא הֲווּ א"ר חִיָּיא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן כְּגוֹן דְּקָאָמְרֵי נַמִּי סְפָרִים וְלֵיחוּשׁ דִּלְמָא זוּטְרֵי וְקָא טָעִין רַבְרְבֵי א"ר יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא דְּקָאָמְרֵי סֵפֶר פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי וְדִלְמָא הֲווּ עַתִּיקֵי וְקָא טָעִין חַדְתֵי אָמַר רַב כְּגוֹן דְּאָמְרֵי הַלָּלוּ כֵּלָיו שֶׁל פְּלוֹנִי הַלָּלוּ סְפָרָיו שֶׁל פְּלוֹנִי וּמִי אָמַר רַב הָכֵי וְהָאָמַר רַב בָּא בְּמַחְתֶּרֶת וְנָטַל כֵּלִים וְיָצָא פָּטוּר מ"ט בְּדָמֵי קָנִנְהוּ ה"מ דְּקָנִנְהוּ בְּבָא בְּמַחְתֶּרֶת דְּמֵעִיקָּרָא מָסַר נַפְשֵׁיהּ לִקְטָלָא אֲבָל הָנֵי כֵּיוָן דְּלֹא מָסְרוּ נַפְשַׁיְיהוּ לִקְטָלָא לֹא אָמַר רָבָא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בַּעַל הַבַּיִת הֶעָשׂוּי לִמְכּוֹר כֵּלָיו אֲבָל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי לִמְכּוֹר כֵּלָיו

לא

רש"י

וְקַיְימָא לָן. לְקַמָּן דְּהָא גַּנָּב כְּגַזְלָן דְּקָאָמַר רַבִּי כְּגַזְלָן דְּר"ש קָאָמַר דְּקָנֵי וְלֹא כְּגַזְלָן דְּרַבָּנָן דְּלֹא קָנֵי: הָא לַאו מִפְּנֵי כְּבוֹד אֲבִיהֶם לֹא. אַלְמָא גַּזְלָן לְרַבִּי קָנֵי כְּר"ש וְקָאָמַר גַּנָּב כְּגַזְלָן אַלְמָא תַּרְוַיְיהוּ קָנֵי: מַאי וְכֵן. פְּשִׁיטָא דְּקָנֵי בְּיֵאוּשׁ דְּמ"ש נְחִיל מִכְּסוּת: קִנְיַן דְּרַבָּנָן הוּא. דְּאֵין כָּאן גֶּזֶל אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם דְּהָא דְּהֶפְקֵר נִינְהוּ וְתַנְיָא (חולין דף קמא:) יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּיה אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם גֶּזֶל אֶלָּא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם: מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶם. קוֹדֶם דִּיבּוּר הַקָּטָן דִּרְגִלִים לְדָבָר דְּשֶׁלּוֹ הֵם: לְעֵדוּת אִשָּׁה. שָׁמַע מִן הַתִּינוֹקוֹת שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים הֲרֵי אָנוּ הוֹלְכִין לִסְפּוֹד וְלִקְבּוֹר אִישׁ פְּלוֹנִי בְּפ' בַּתְרָא דִּיבָמוֹת (דף קכא:): וְהִטְבִּילוּנִי. לְפִי שֶׁדַּרְכּוֹ שֶׁל תִּינוֹק לְטַפֵּחַ בִּשְׁרָצִים וּבְטוּמְאוֹת: בְּדֵילִין מִמֶּנִּי. מִפְּנֵי תְּרוּמָתִי: בִּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן. בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבִּי לְאַחַר חוּרְבָּן הָיָה וְאִיכָּא מ"ד לֹא קִידְּשָׁהּ לֶעָתִיד לָבֹא: וְהִשִּׂיאָהּ רַבִּי לִכְהוּנָּה. וְאע"ג דְּאִיסּוּרָא דְּאוֹרַיְיתָא הִיא מִשּׁוּם זוֹנָה: בִּשְׁבוּיָה הֵקִילוּ. דִּסְפֵיקָא בְּעָלְמָא הִיא: שֶׁיְּהֵא שׁוֹפֵךְ יֵינוֹ. בְּמַתְנִי' הוּא זֶה בָּא בְּחָבִיתוֹ שֶׁל יַיִן וְזֶה בָּא בְּכַדּוֹ שֶׁל דְּבַשׁ נִסְדְּקָה חָבִית שֶׁל דְּבַשׁ: וְטוֹעֵן פִּשְׁתָּנוֹ. אִם מֵת חֲמוֹר חֲבֵירוֹ הַטָּעוּן פִּשְׁתָּן בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹרוֹ שֶׁל זֶה טָעוּן עֵצִים: **מתני'** שֵׁם גְּנֵיבָה. שֶׁיָּצָא קוֹל שֶׁנִּגְנְבוּ כֵּלָיו: נִשְׁבָּע לוֹקֵחַ כַּמָּה נָתַן וְיִטּוֹל. וְיַחֲזִיר לוֹ כֵּלָיו וְלִפְנֵי יֵאוּשׁ קָמַיְירֵי: **גמ'** הִפְגִּין. צָעַק: עִילָּא מָצָא. פִּירְכָא הִיא כְּלוֹמַר עִילָּא מָצָא כְּשֶׁמָּכַר כֵּלָיו וְנִתְחָרֵט וְיָדַע שֶׁמְּכָרָן לוֹקֵחַ לְאַחֵר עָמַד וְהִפְגִּין וְצָעַק בַּלַּיְלָה לְהַאֲמִין דְּבָרָיו כְּשֶׁיַּעַרְעֵר: אַנְבּוּרְקְרָאוֹת. חֲבִילוֹת: בְּדָמֵי קָנִנְהוּ. דְּהַבָּא בַּמַּחְתֶּרֶת בַּר מִיתָה הוּא כִּדְכְתִיב אִם בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְגוֹ' וְכֵיוָן דְּאִי הֲוָה בְּיָדֵיהּ פָּטוּר כִּי מְכָרָן לְאַחֵר אַמַּאי מְהַדַּר לְהוּ לוֹקֵחַ:

לא

תוספות

דְּתַקָּנָה בְּעָלְמָא תִּקְנוּ לֵיהּ. מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם כְּמוֹ יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְתֵימַהּ דְּאַמַּאי לֹא קָנֵי לְהוּ מִדְּאוֹרַיְיתָא בְּהַגְבָּהַת הַכַּוֶּורֶת:

הַמַּכִּיר כֵּלָיו וּסְפָרָיו בְּיַד אַחֵר כו'. לִפְנֵי יֵאוּשׁ אַיְירֵי כִּדְפִירֵשׁ הַקּוּנְטְרֵס דְּאִי לְאַחַר יֵאוּשׁ דְּאִיכָּא יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת לֹא הָיָה מִתְחַיֵּיב לְהַחֲזִיר וְנִרְאֶה דִּבִסְפָרִים הָוֵי לְעוֹלָם לִפְנֵי יֵאוּשׁ שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהִתְיָיאֵשׁ מִסְּפָרִים וְלֹא מִיבָּעְיָא מִגַּנָּבִים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים דְּלֹא מְיָיאֵשׁ אֲפִי' מִכֵּלִים כֵּיוָן דְּדַיְינֵי בְּגֵיוּתָא כִּדְאָמַר לְעֵיל אֶלָּא אֲפִי' בְּגַנָּב יִשְׂרָאֵל אֵין רְגִילוּת לְהִתְיָיאֵשׁ מִסְּפָרִים דְּסוֹף יָבֹאוּ לְיַד יִשְׂרָאֵל דְּאֵין גַּנָּבִים מוֹכְרִין אוֹתָן רַק לְיִשְׂרָאֵל וּלְסוֹף חוֹזְרִין לַבְּעָלִים וּבְכֵלִים נַמִּי מַיְירֵי לִפְנֵי יֵאוּשׁ וַאֲפִילּוּ לְרַבָּנָן נַמִּי דְּאַמְרֵי סְתַם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הוּא מַיְירֵי כְּגוֹן שֶׁהַבְּעָלִים רוֹדְפִין אַחֲרָיו וְיָדוּעַ שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ מֵהֶן מֵעוֹלָם מ"מ נוֹטֵל מַה שֶׁנָּתַן מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשּׁוּק כִּדְאָמַר בַּגְּמָרָא וְא"ת בְּלֹא תַּקָּנָה יִטּוֹל מַה שֶּׁנָּתַן דְּמָצֵי אָמַר לְהַצִּיל נִתְכַּוַּונְתִּי וּלְהָשִׁיב אֲבֵידָה וְי"ל דְּמַיְירֵי שֶׁהָיָה יָכוֹל לִתְבּוֹעַ מִבְּנֵי אָדָם שֶׁלָּנוּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אֲפִילּוּ לֹא הָיָה זֶה קוֹנֶה אוֹתָם וְעוֹד י"ל דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הָכֵי כְּלָל שֶׁהֲרֵי הַלּוֹקֵחַ טוֹעֵן שֶׁקָּנָה מֵאָדָם אַחֵר נֶאֱמָן וְלֹא מֵאוֹתָם שֶׁלָּנוּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא שֶׁאֲנִי אוֹמֵר מְכָרָן לְאַחֵר וְלָקְחָן זֶה מִמֶּנּוּ וְהָא דְּלֹא קָאָמַר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר שֶׁהוּא מְכָרָן לוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵין הַלּוֹקֵחַ טוֹעֵן שֶׁזֶּה מְכָרָן וּמַה שֶׁמַּקְשׁ' אַמַּאי נֶאֱמָן לוֹמַר לְקוּחִין הֵן בְּיָדִי וַהֲלֹא סְפָרִים עֲשׂוּיִין לְהַשְׁאִיל וּלְהַשְׂכִּיר מְפוֹרָשׁ בְּסוֹף הַמְקַבֵּל (ב"מ דף קטז. ושם):

דְּקָאַמְרֵי הַלָּלוּ כֵּלָיו שֶׁל פְּלוֹנִי. כְּלוֹמַר כְּשֶׁיָּצָא הַקּוֹל אוֹמְרִים אֵלּוּ כֵּלָיו וּסְפָרָיו שֶׁל פְּלוֹנִי שֶׁבְּנֵי אָדָם הַלָּלוּ נוֹשְׂאִין וְהֵן מַכִּירִין שֶׁהֵם חֲדָשִׁים:

אמר

מִזּוֹ לְזוֹ׃

[דף ס״ז ע״א]

גמרא אַבָּא בַּר רַב הוּנָא אָמַר׃ בִּקְשׁוּרוֹת בְּגֶמִי. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר׃ וְהֵן שֶׁעֵרְבוּ.

רַבִּי חִייָה רַבִּי אִימָא תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר׃ חַד אָמַר׃ בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה. וְחוֹרָנָא אָמַר׃ אֲפִילוּ יֵשׁ בֵּינֵיהֶם רֹחַב אַרְבָּעָה. וְלֹא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא וּמַאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רַבִּי יוֹסָה, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי, רַבִּי חִייָה בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר׃ אֲפִילוּ אֵינָן גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה, הֲוֵי דוּ אָמַר בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה.

הֲוֹון בָּעַיי מֵימַר׃ מַאן דְּאָמַר בְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה, אֲפִילוּ אֵינָן גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה. מַאן דְּאָמַר גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה, אֲפִילוּ יֵשׁ בֵּינֵיהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִילֵל׃ וְהוּא שֶׁיְּהֵא כָּל אֲוִיר כַּרְמְלִית בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה.

סְפִינָה שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר׃ אִם הָיְתָה עֲמוּקָה מִן הַמַּיִם עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵינָהּ גְּבוֹהָּ מִן הַמַּיִם עֲשָׂרָה טְפָחִים – מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם, אֲבָל לֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר, רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי׃ וְלָמָּה מִתּוֹכָהּ לַיָּם מֻתָּר? מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה. אִין כֵּינִי, אֲפִילוּ מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ! וְלָמָּה מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲמוּקָה עֲשָׂרָה. אִין כֵּינִי אֲפִילוּ מִתּוֹכָהּ לַיָּם! אָמַר רַבִּי אָבוֹן׃ וְלָמָּה מִתּוֹכָהּ לַיָּם מֻתָּר? מִפְּנֵי סַכָּנָה.

סֶלַע שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. פָּחוֹת מִכֵּן – מֻתָּר. מַה בֵּין סֶלַע וּמַה בֵּין סְפִינָה? סְפִינָה – עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת. סֶלַע – בִּמְקוֹמָהּ הִיא.

וְלֹא כַּרְמְלִית הִיא?! כְּלוּם הוּא מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכַרְמְלִית אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. אָמַר רַבִּי אֵילָא׃ עַל רֵישָׁה, סֶלַע שֶׁבַּיָּם גְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וְלֹא מִן הַיָּם לְתוֹכָהּ. יוֹתֵר מִכֵּן נַעֲשֵׂית כִּמְחִיצָה שֶׁהוּקְפָּה זֶרַע׳ים שֶׁאֵין מֻתָּר לְטַלְטֵל בָּהּ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. פָּחוֹת מִכֵּן מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָהּ לַיָּם וּמִן הַיָּם לְתוֹכָהּ, וּמְטַלְטְלִין בָּהּ עַד בֵּית סָאתַיִם.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִייָה בָּעֵי׃ מֵעַתָּה שְׁתֵּי כַּרְמְלִיּוֹת סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִילֵל׃ מְגֻיָּון שֶׁהַיָּם מַקִּיפָהּ מִכָּל צַד כְּמִי שֶׁכַּלָּהּ כַּרְמְלִית אַחַת.

רַב הַמְנוּנָא אָמַר׃ נֶסֶר שֶׁהוּא חוּץ לִסְפִינָה וְאֵין בּוֹ רֹחַב אַרְבַּע – מֻתָּר לֵישֵׁב בּוֹ וְלַעֲשׂוֹת צָרְכָיו בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי מָנָא׃

[דף ס״ז ע״ב]

אִילּוּ אָמַר תֵּבָה פְּחוּתָה, יָאוּת.

אָמַר רַבִּי אָבוֹן: מַה דְּבָעֵי מֶעְבַּד תַּקָּנָה לְאִילְפָא. מוֹצִיא נֶסֶר חוּץ לִשְׁלֹשָׁה שֶׁאֵין בּוֹ רֹחַב אַרְבָּעָה וְאַתְּ רוֹאֶה אֶת הַמְּחִצּוֹת כְּאִלּוּ עוֹלוֹת. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַב הַמְנוּנָא שֶׁכָּל שְׁלֹשָׁה שֶׁהֵן מְמוּכִין לִמְחִיצָה כִּמְחִיצָה הֵן.

רַבִּי יִצְחָק בִּי רַבִּי לְעָזָר מְפַקֵּד לְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה בִּי רַבִּי שַׁמַּי דַּהֲוָה פָּרִישׁ מֵעֵבֶד לֵיהּ סַל פָּחוּת:

הֲלָכָה ו׳ מתני׳ הַזּוֹרֵק, וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא תֵּצֵא מִיָּדוֹ, קִלְקָטָהּ אַחֵר קִלְקָטָהּ כֻּלָּהּ אוֹ שֶׁנִּשְׁרְפָה – פָּטוּר.

זָרַק לַעֲשׂוֹת חַבּוּרָה בֵּין בָּאָדָם בֵּין בִּבְהֵמָה, וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית הַחַבּוּרָה – פָּטוּר.

זֶה הַכְּלָל: כָּל חַיָּבֵי חַטָּאוֹת אֵינָן חַיָּבִין עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. תְּחִלָּתָן שְׁגָגָן וְסוֹפָן זָדוֹן, תְּחִלָּתָן זָדוֹן וְסוֹפָן שְׁגָגָה – פְּטוּרִין עַד שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה:

גמרא בֵּינִי מַתְנִיתִין, וְהֵזִיד. וְקַשְׁיָא אִילּוּ יָרָה חֵין לְהָרוֹג בּוֹ אֶת הַנֶּפֶשׁ וְהִתְרוּ בוֹ, וְחָזַר בּוֹ, שֶׁמָּא כְּלוּם הוּא? חַיָּיב סוֹפָךְ מֵימָר וְהֵזִיד.

רַבִּי יוֹסָה בֶּן חֲנִינָה אָמַר: בְּשׁוֹגֵג – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וּבְמֵזִיד – בְּלֹא תַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: בְּשׁוֹגֵג – בְּהִכָּרֵת. וּבְמֵזִיד – בְּהִכָּרֵת.

תָּנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי מְסַיֵּעַ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, (במדבר טו) **אֶת ה׳ הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה**. הַגַּע עַצְמְךָ, אֲפִילּוּ מֵזִיד בְּהִכָּרֵת, מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַשּׁוֹגֵג בְּחֵלֶב וּמֵזִיד בְּחַטָּאת – מַתְרִין בּוֹ וְלוֹקֶה וּמֵבִיא קָרְבָּן.

תָּנֵי: אֵין מִתְעַסְּקִין לֹא בַּחֲלָבִים וְלֹא בַּעֲרָיוֹת.

[דף ס"ח ע"א]

הַמִּתְעַפֵּק בְּשַׁבָּת – פָּטוּר. בַּהֲלָכִים וּבַעֲרִיוֹת – חַיָּיב. הֵיזֵּק עֲבִידָא? חֲרֵי אֲנִי קוֹצֵר חֲצִי גְּרוֹגָרוֹת וְקָצַר כְּגְרוֹגֶרֶת – פָּטוּר. חֲרֵי אֲנִי אוֹכֵל חֲצִי זַיִת וְאָכַל כְּזַיִת – חַיָּיב. חֲרֵי אֲנִי מִתְחַמֵּם בָּהּ וְהֶעֱרָה בָּהּ – חַיָּיב:

הַדָּרָן עָלָךְ פֶּרֶק הַזּוֹרֵק

פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר

הֲלָכָה א מתני' הַבּוֹנֶה כַּמָּה יִבְנֶה וְיִהֵא חַיָּיב? הַבּוֹנֶה כָּל שֶׁהוּא. הַמְסַתֵּת, וְהַמַּכֶּה בְּפַטִּישׁ וּבַמַּעֲצָד, הַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא – חַיָּיב.

זֶה הַכְּלָל כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת – חַיָּיב. רַשְׁבָּ"ג [אוֹמֵר] אַף הַמַּכֶּה בַּקּוּרְנָס עַל הַסַּפָּן בְּשָׁעַת מְלָאכָה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתַקֵּן מְלָאכָה:

גְּמָרָא מַה בִּנְיָן הָיָה בַּמִּשְׁכָּן? שֶׁהָיוּ נוֹתְנִים קְרָשִׁים עַל גַּבֵּי אֲדָנִים. וְלֹא לְשָׁעָה הָיְתָה. אָמַר רַבִּי יוֹסָה מִכְּיוָן שֶׁהָיוּ נוֹסְעִים וְחוֹנִים ע"פ הַדִּבּוּר כְּמִי שֶׁהוּא לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן מִכְּיוָן שֶׁהִבְטִיחָן הַקָּבָ"ה שֶׁהוּא מַכְנִיסָן לָאָרֶץ כְּמִי שֶׁהוּא לְעוֹלָם. הֲדָא אָמְרָה אֲפִילוּ מִן הַצַּד. הֲדָא אָמְרָה אֲפִילוּ נָתוּץ ע"ג דְּבָר אַחֵר. הֲדָא אָמְרָה בִּנְיָן ע"ג כֵּלִים בָּנִים. אֲדָנִים כְּקַרְקַע הֵן.

תָּנֵי: אֶחָד מֵבִיא אֶת הָאֶבֶן וְאֶחָד מֵבִיא אֶת הַטִּיט הַמֵּבִיא אֶת הַטִּיט חַיָּיב. רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר שְׁנֵיהֶן חַיָּיבִין. סָבַר רַבִּי יוֹסָה אֶבֶן בְּלֹא טִיט בִּנְיָן. הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאִם נָתַן אֶת הַטִּיט תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ נָתַן אֶת הָאֶבֶן שֶׁהוּא חַיָּיב.

הַבַּנַּאי שֶׁיִּשֵּׁב אֶת הָאֶבֶן בְּרֹאשׁ הַדִּימוֹס חַיָּיב. לְמִי נִצְרְכָה לְרַבָּנָן.

וְהֶהָן דְּעָבַד דַּפִּין דְּעָבַד סַפָּיָין חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה. וְהֶהָן דְּנָקַר בְּפִּין בְּפִּין עַמּוּדִין רַחַיִין מְקַטֵּעַ פְּסָפֶס מְקַטֵּעַ כּוּלְהֶן חַיָּיב מִשּׁוּם מְסַתֵּת.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב הַמַּרְכִּיב מוֹטָה שֶׁל גִּילָה חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא אֵינוֹ אֶלָּא כְּנוֹטֵל מַלְבֵּן וְנוֹתְנוֹ ע"ג לְבֵנִים בְּשַׁבָּת.

רַב הַמְנוּנָא הוֹרֵי לְרֵישׁ גָּלוּתָא לְהַתִּיר שֵׁלְחָן שֶׁל פְּרָקִים בְּשַׁבָּת. אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִייָה הָוָה עָמֵיהּ שָׁמַע רַב יְהוּדָה וְאָמַר מַאן דְּהוֹרֵי לֵיהּ לֹא יָלִיף וְלֹא שָׁמַשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמֵי מֵאַן דְּהוֹרֵי לֵיהּ כְּרַשְׁבָּ"ג הוֹרֵי לֵיהּ. דְּתָנֵי לְווּחִים שֶׁבַּסְּפִינָה וְשֶׁבָּעֲרִיסָה וְנַקְלִיטֵי הַמִּיטָה וְרֶגֶל הַשֻּׁלְחָן וְיַד הַסַּכִּין שֶׁבְּרֹאשׁוֹ חֲבֵרוֹ זֶה לֹא יַחְזִיר. אִם הֶחְזִיר חֲבֵרוֹ זֶה פָּטוּר וְאִם תָּקַע חֲבֵרוֹ זֶה חַיָּיב. רַשְׁבָּ"ג אוֹמֵר אִם חָיוּ

[דף ס"ח ע"ב]

רָפִים נוֹטֵל וּמַחֲזִיר.

תָּנֵי: תִּקּוּעִים חִבּוּר לַטַּמְאָה וּלְהַזָּיָיה. קְבוּעִים חִבּוּר לַטַּמְאָה וְאֵינוֹ חִבּוּר לְהַזָּאָה. הַנּוֹטְלִין וְהַנּוֹתְנִין אֵינָן חִבּוּר לֹא לַטַּמְאָה וְלֹא לְהַזָּיָיה. וְהָכָא אָת אָמַר הָכֵין. תַּמָּן דַּרְכָּן לְקִבּעַ לֹא לְקִבּעַ אֵינָן חִבּוּר. בְּרַם הָכָא תְּקִיעָתָן הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן.

תָּנֵי: רַבִּי סִימַּיי אוֹמֵר הַמַּרְכִּיב קֶרֶן עֲגוּלָה חַיָּיב. קֶרֶן פְּשׁוּטָה פָּטוּר.

רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי ר"ש אוֹמֵר קְנֵי מְנוֹרָה חַיָּיב. קָנָה שֶׁל צַיְידִין פָּטוּר. קְנֵי מְנוֹרָה לָמָּה הוּא חַיָּיב. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן וְרַב הוּנָא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין מִשּׁוּם בּוֹנֶה. קָנָה שֶׁל צַיְידִין לָמָּה הוּא פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא

מִלְּמַעְלָן לְמַטָּן. הֲתִיבוּן חֲבֶרֵי הַחוֹלוֹת חֲבֶרֵי מִלְּמַעְלָן לְמַטָּן הוּא. וְאַתְּ אָמַר חַיָּיב. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יוּדָן בָּאן לְשָׁעָה בָּאן לְשָׁהוֹת.

שְׁמוּאֵל אוֹמֵר הַמַּלְחִים אֶת הַתִּירְצִין חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה. וְקַשְׁיָא דָּבָר שֶׁאֵלּוּ עָשָׂאוּהּ בְּשַׁבָּת חַיָּיב חַטָּאת בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין אַף לְהַחְזִיר. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הִתִּירוּ סוֹפוֹ מִפְּנֵי תְחִלָּתוֹ שֶׁאִם אָמַר אַתְּ שֶׁלֹּא יַחְזִיר אַף הוּא אֵינוֹ פּוֹתֵחַ. וְלֹא יִפְתַּח אַף הוּא מְמַעֵט בְּשִׁמְחַת י״ט. אָמַר רַבִּי אַחָא מַחְזִיר בִּלְבַד שֶׁלֹּא יַחְזִיר כָּל צָרְכּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר בּוֹן כְּשֶׁאֵין שָׁם פֶּתַח אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם פֶּתַח מִשְׁתַּמֵּשׁ כְּנֶגֶד הַפֶּתַח.

מַתְנִיתִין דר״ש דְּתָנֵי הַגּוֹרֵד הַקּוֹדֵחַ הַקּוֹצֵץ כָּל שֶׁהוּא בְּשַׁבָּת חַיָּיב. ר״ש אוֹמֵר הַגּוֹרֵד עַד שֶׁיְּגוֹר כָּל צוֹרְכּוֹ. הַקּוֹדֵחַ עַד שֶׁיְּקַדֵּחַ כָּל צוֹרְכּוֹ. הַקּוֹצֵץ עַד שֶׁיְּקַצֵּץ כָּל צוֹרְכּוֹ. הָעוֹבֵד אֶת הָעוֹר עַד שֶׁיְּעַבֵּד כָּל צוֹרְכּוֹ.

[דף ס״ט ע״א]

וְאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא לֹא אָתְיָא אֶלָּא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לֹא עָבַד מִקְצָת מְלָאכָה כְּכֻלָּהּ. וְרַבָּנָן עָבְדִין מִקְצָת מְלָאכָה כְּכֻלָּהּ.

וְקַשְׁיָא עַל דְּרַשְׁבָּ״ג אִילּוּ נָטַל לִקְצוֹר וְלֹא קָצַר שָׁמָּא בְּלוּם הוּא. אָמַר רַבִּי אָדָא אָתְיָא דְּרַשְׁבָּ״ג כְּרַבִּי יְהוּדָה. דְּתָנֵי הַשּׁוֹטֶה וְהַמְקַטְקֵט עַל הָאָרִיג חֲבֶרֵי זֶה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמְיַישֵּׁב בְּיָדוֹ. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמְיַישֵּׁב בְּיָדוֹ:

הֲלָכָה ב' מתני׳ הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא הַמְּנַכֵּשׁ וְהַמְקַרְסֵם וְהַמְזָרֵד כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב, הַמְּלַקֵּט עֵצִים לְתַקֵּן כָּל שֶׁהֵן אִם לְהַסְּפִיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה הַמְּלַקֵּט עֲשָׂבִים לְתַקֵּן כָּל שֶׁהֵן אִם לְהַכְנִיס כְּמְלֹא פִּי גְדִי:

פֶּרֶק יב הֲלָכָה ב גְּמָרָא מַה חֲרִישָׁה הָיְתָה בְּמַשְׁקָן. שֶׁהָיוּ חוֹרְשִׁין לִיטַע סַמְמָנִין. וְכַמָּה יַחֲרוֹשׁ וְיִהְיֶה חַיָּיב רַבִּי מַתַּנְיָה אָמַר כְּדֵי לִיטַע כְּרִישָׁה. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב כְּדֵי לִיטַע זַכְרוּתָהּ שֶׁל חִטָּה. תַּמָּן תָּנִינַן זֶרַע קִשּׁוּאִין שְׁנַיִם זֶרַע דִּילוּעִין שְׁנַיִם. תָּנֵי: חִטִּים מָדִיּוֹת שְׁתַּיִם. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא חִטִּין ע״י שֶׁהֵן חֲבִיבוֹת עָשׂוּ אוֹתָן כְּשֶׁאָר זֶרְעוֹנֵי גִּנָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין.

לְמָה לִי לְתַקֵּן כָּל שֶׁהוּא לָמָּה לִי כְּמְלֹא פִּי גְדִי:

הֲלָכָה ג' מתני׳ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד בֵּין מִשְּׁנֵי שֵׁמוֹת בֵּין מִשְּׁנֵי סִימָנִיּוֹת בְּכָל לָשׁוֹן חַיָּיב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לֹא נִתְחַיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רוֹשֶׁם שֶׁכָּךְ הָיוּ רוֹשְׁמִין עַל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לֵידַע אִי זֶהוּ בֶּן זוּגוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל שֵׁם מִשְׁמְעוֹן וּמִשְׁמוּאֵל נַחַ מִנָּחוֹר דָּן מִדָּנִיֵּאל גָּד מִגַּדִּיאֵל:

גְּמָרָא מַאן תַּנָּא סִימָנִית? רַבִּי יוֹסֵי. מַהוּ בְּכָל לָשׁוֹן אֲפִילּוּ אֶלֶף אַלְפָּא. וְחָשׁ לוֹמַר שָׁמָּא יִתֵּן שֶׁלְּמַטָּן לְמַעְלָן שֶׁלְּמַעְלָן לְמַטָּן. כְּמִין קַלְמוֹסִין הָיוּ עֲשׂוּיִין.

[דף ס"ט ע"ב]

וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא יִתֵּן שֶׁבִּפְנִים בַּחוּץ וְשֶׁבַּחוּץ בִּפְנִים. טַבְעוֹת הָיוּ מוֹכִיחוֹת וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא יַחְלִיף. אָמַר רַבִּי אַחָא לוֹכָן הָיוּ כְּתוּבִ עֲלֵיהֶן. וַיַּחֲלִיף. אָמַר רַבִּי אֵימִי (שמות כו) **וְהַקֵּמוֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ**. וְכִי יֵשׁ מִשְׁפָּט לָעֲצִים. אֶלָּא אִי אֶזְהוּ קֶרֶשׁ זָכָה לְהִנָּתֵן בַּצָּפוֹן יִנָּתֵן בַּצָּפוֹן בַּדָּרוֹם יִנָּתֵן בַּדָּרוֹם.

אִילֵּין דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וְדָבָר פָּזִי חָוון שָׁאלִין בְּשֶׁלֶמְיָה דְּנָשִׁיא בְּכָל יוֹם. וְהוֹן אִילֵּין דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה עָלִין קַדְמָאי וְנָפְקִין קַדְמָאי. אָזְלִין אִילֵּין דָּבָר פָּזִי וְאִיתְחַתְנוּת בִּנְשֵׁיאוּתָא. אָתוּן בָּעִין מֵעַל קַדְמָאי. אִישְׁתְּאַלַת לְרַשְׁבָּ"ל. אִישְׁתְּאַלַת לָרַשְׁבָּ"ל. אֶלָּא אִי אֶזְהוּ קֶרֶשׁ זָכָה לְהִנָּתֵן בַּצָּפוֹן יִנָּתֵן בַּצָּפוֹן. בַּדָּרוֹם יִנָּתֵן בַּדָּרוֹם.

תְּרֵין זַרְעַיָּין חָוון בְּצִיפְּרִין בּוֹלוֹטָיא וּפַגְנָיָא חָוון שָׁאלִין בְּשֶׁלֶמְיָה דְּנָשִׂיא בְּכָל יוֹם. וְהוֹן בּוֹלוֹטָיָה עָלִין קַדְמֵי וְנָפְקִין קַדְמֵי, אָזְלִין פַּגְנַיָא וְזָכוּן בְּאוֹרַיְתָא. אַתּוּן בָּעֵי מֵעַל קַדְמֵי. אִישְׁתְּאַלַת לָרַשְׁבָּ"ל. שְׁאָלָה רַשְׁבָּ"ל לְרַבִּי יוֹחָנָן עָאַל רַבִּי יוֹחָנָן וּדְרָשָׁה בִּבֵי מִדְרָשָׁא דְּרַבִּי בַּנָיֵיהּ אֲפִילּוּ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם וְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ. סַבְרִין מֵימַר לִפְדוֹת וּלְכָסוֹת וּלְהַחֲיוֹת. הָא לִישִׁיבָה לֹא. אָמַר רַבִּי אַף לִישִׁיבָה. מַה טַּעֲמָא. (משלי ג) **יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים.** אֲפִילּוּ מִזֶּה שֶׁהוּא נִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים.

תָּנֵי: וְגַד מִגָּדִיאֵל. מְתִיבִין לְרַבִּי יְהוּדָה וַהֲלֹא אֵלּוּ פְּשׁוּטִים וְאֵלּוּ כְּפוּפִים.

תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה כָּתַב שְׁנֵי אוֹתוֹת שָׁוִים וְהֵן שֵׁם חַיָּיב כְּגוֹן שֵׁשׁ תֵּת גַּג רֵד חָת. וְרַבָּנָן אָמְרֵי ב' אוֹתִיּוֹת בְּכָל מָקוֹם. אַשְׁכְּחַת אָמַר קַלַּת וְחַמֻּרַת. עַל דְּרַבִּי יְהוּדָה קַלַּת וְחַמֻּרַת. עַל דְּרַבָּנָן קַלַּת עַל דְּרַבִּי יְהוּדָה כָּתַב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שָׁוִין וְהֵן שָׁם עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה חַיָּיב. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנָן פָּטוּר. קַלָּחַת עַל דְּרַבָּנָן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת מִכָּל מָקוֹם אע"פ שֶׁאֵין שָׁם. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנָן חַיָּיב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה פָּטוּר.

[דף ע' ע"א]

מֵחֲלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה. דְּתָנֵי יָכוֹל עַד שֶׁיִּכְתֹּב אֶת כָּל הַשֵּׁם. עַד שֶׁיְּאָרֵג אֶת כָּל הַבֶּגֶד. עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אֶת כָּל הַנָּפָה. תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא ד) **מֵאַחַת**. אִי מֵאַחַת יָכוֹל אֲפִילּוּ כָּתַב אוֹת אַחַת. אֲפִילּוּ אָרַג חוּט אֶחָד. אֲפִילּוּ עָשָׂה בַּיִת אֶחָד בְּנָפָה וּבִכְבָרָה תַּלְמוּד לוֹמַר וְעָשָׂה אַחַת. הָא כֵיצַד עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מְלָאכָה שֶׁמַּיּוֹצֵא בָּהּ מִתְקַיֶּמֶת. וְהָכָא הוּא אָמַר הַשּׁוֹבֵט וְהַמְקַטְקֵט עַל הָאָרִיג חֲרִי זֶה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְיַישֵּׁב בְּיָדוֹ:

הֲלָכָה ד' מתני' הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעְלֵם אֶחָד חַיָּיב כָּתַב בִּדְיוֹ בְּסַם בְּסִקְרָא בְּקוֹמוֹת וְקַנְקַנְתּוּם וּבִכְלָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם עַל שְׁנֵי כוֹתְלֵי הַבַּיִת וְעַל שְׁנֵי דַפֵּי פִּנְקָס וְהֵן נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה חַיָּיב. הַכּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ חַיָּיב. וְהַמְסָרֵט עַל בְּשָׂרוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטַּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

גְּמָרָא כָּתַב בִּדְיוֹ עַל עֲלֵי יָרָקוֹת בְּמַשְׁקִין וּבְמֵי פֵּרוֹת עַל הַלּוּחַ פָּטוּר. עַד שֶׁיִּכְתֹּב דָּבָר שֶׁל קַיָּימָא עַל

דָּבָר שֶׁל קַיָּמָא

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יֶבָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלִיעֶזֶר כָּתַב אוֹת אַחַת בְּטִיבֶּרְיָא וְאוֹת אַחַת בְּצִיפֹּרִין חַיָּיב. וְהָא תְּנִינַן אִם אֵינָן נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה פָּטוּר. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּסֹרֶרָה [בַּסַּדְרָה].

עֵדִים שֶׁאֵינָן יוֹדְעִים לַהְוֹתֵם. רַשְׁבָּ״ל אָמַר רוֹשֵׁם לִפְנֵיהֶן בִּדְיוֹ וְהֵן חוֹתְמִין בְּסִקְרָא בְּסִקְרָא וְהֵן חוֹתְמִין בִּדְיוֹ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי שֶׁאָנוּ עֲסוּקִין בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת אָנוּ מַתִּירִין אִשֶּׁת אִישׁ. אֶלָּא מֵבִיא נְיָיר חָלָק וּמְקָרֵעַ לִפְנֵיהֶן וְהֵן חוֹתְמִין. וְלֹא כָּתַב יָדוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן הוּא מַרְחִיב לִפְנֵיהֶן אֶת הַקֶּרַע. רַבִּי מְנָא בָּעֵי וְלָמָּה לֵינָן אָמְרִין רוֹשֵׁם לִפְנֵיהֶן בְּמַיִם. אִם בָּא וְעָרְעֵר עָרְרוֹ בָּטֵל.

הַקּוֹרֵעַ עַל הָעִוֵּר כְּתַבְנִית כְּתָב חַיָּיב. הָרוֹשֵׁם עַל הָעִוֵּר כְּתַבְנִית כְּתָב פָּטוּר. אָמַר לָהֶן רַבִּי אֶלִיעֶזֶר וַהֲלֹא בֶּן סְטָדָא

[דף ע' ע״ב]

לֹא הֵבִיא כְשָׁפִים מִמִּצְרַיִם אֶלָּא בְּכָךְ. אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי שׁוֹטֶה אֶחָד אָנוּ מְאַבְּדִין כַּמָּה פִּקְחִין.

כְּתָב לֹא חוֹקֵק. וְכָתַב לֹא הַמַּטְוִיף. כְּתָב לֹא הַשּׁוֹפֵךְ. וְכָתַב לֹא חוֹקֵק. אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: אֲפִילּוּ חוֹקֵק. אָמַר רַב חִסְדָּא מַאן דְּאָמַר לֹא חוֹקֵק בְּבוֹלֵט מָקוֹם הַכְּתָב בְּגוֹן הַדִּין דִּינָרָא. מָאן דְּאָמַר אֲפִילּוּ חוֹקֵק בְּגוֹן הָהֵן פִּינְקָסָה. וְכָתַב לֹא הַמַּטְוִיף. רַבִּי יוּדָן בִּי רַבִּי שָׁלוֹם וְרַבִּי מַתַּנְיָה. חַד אָמַר בְּשֶׁלֹּא עֵרֵב נְקוּדּוֹת. וְחוֹרָנָה אָמַר אֲפִילּוּ עֵרֵב נְקוּדּוֹת.

וְכָתַב לֹא הַשּׁוֹפֵךְ. אָמַר רַבִּי חִייָא בַּר בָּא אִילֵּין בְּנֵי מַדִּינְחָא עָרְמִין סַגִּין. כַּד חַד מִינְּהוֹן בָּעֵי מְשַׁלְּחָהּ מִילָּה מַסְטְרִיקִין לְחַבְרֵיהּ הוּא כָּתַב בְּמֵי מִילִּין וְהָהֵן דְּמְקַבֵּל כְּתָבְיָא הוּא שׁוֹפֵךְ דְּיוֹ שֶׁאֵין בָּהּ עִפְּיָן וְהוּא קוֹלֵט מָקוֹם הַכְּתָב.

עָשָׂה בֵּן בְּשַׁבָּת מַהוּ. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַשְׁבָּ״ל תַּרְוֵוייהוֹן אָמְרִין וְהוּא שֶׁכָּתַב דְּיוֹ ע״ג דְּיוֹ. וְסִקְרָא ע״ג סִיקְרָא. אֲבָל אִם כָּתַב דְּיוֹ ע״ג סִיקְרָא. וְסִקְרָא ע״ג דְּיוֹ חַיָּיב. רַבִּי יִצְחָק בַּר מְשַׁרְשְׁיָא בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן חַיָּיב שְׁתַּיִם מְשׁוּם מוֹחֵק וּמְשׁוּם כּוֹתֵב:

הֲלָכָה ה' מתני׳ כָּתַב בְּמֵי מַשְׁקִין בְּמֵי פֵּרוֹת בַּאֲבַק דְּרָכִים בַּאֲבַק סוֹפְרִים וּבְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם פָּטוּר לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפְּקוֹ.

כָּתַב אוֹת אַחַת סָמוּךְ לִכְתַב כָּתָב כָּתָב ע״ג כָּתָב נִתְכַּוֵּון לִכְתּוֹב ח׳ וְכָתַב ב׳ זִינִין א׳ בְּאֶרֶץ וְאַחַת בְּקוֹרָה עַל ב׳ כּוֹתְלֵי הַבַּיִת עַל ב׳ דַּפֵּי פִּנְקָס וְאֵין נֶהֱגִין זֶה עִם זֶה פָּטוּר כָּתַב אוֹת א׳ נוֹטָרִיקוֹן רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

גְּמָרָא הָיָה צָרִיךְ לִכְתּוֹב אֶת הַשֵּׁם וְנִתְכַּוֵּון לִכְתּוֹב יְהוּדָה וְשָׁכַח וְלֹא כָּתַב דָּלֶת חֲרֵי הַשֵּׁם בְּמְקוֹמוֹ הוּא מוֹחֲקוֹ וּמְקַיְּימוֹ הוּא בְּקְדֻשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מַעֲבִיר אֶת הַקְּלְמוֹס עָלָיו וּמְקַיְּימוֹ. אָמְרוּ לוֹ אַף הוּא אֵינוֹ מִן הַמֻּבְחָר. מֻחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר אֵינוֹ כָּתָב. וְהָכָא הוּא אוֹמֵר כָּתָב. הוּא

[דף ע"א ע"א]

בְּשִׁיטָתוֹ הֵשִׁיבוּהוּ. בְּשִׁיטָתְךָ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר כְּתָב הוּא אֵינוֹ מִן הַמֻּבְחָר.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא מֻחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר אֵינוֹ מִן הַמֻּבְחָר הָא כָּתַב כְּתָב הִיא. וְהָכָא הוּא אָמַר כְּתָב ע"ג כְּתָב אֵינוֹ כְּתָב. מַהוּ כְּתַב ע"ג כְּתַב. חַד לְעֵיל מִן חַד.

מַאי טַעֲמָא דריב"ב מֵאוֹת אַחַת אַתְּ לָמֵד בַּמָּה אוֹתִיּוֹת:

הֲלָכָה ו' מתני' הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת א' בְּשַׁחֲרִית וא' בֵּין הָעַרְבַּיִם רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

גְּמָרָא וְקַשְׁיָא עַל דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל אִילּוּ קָצַר בִּגְרוֹגֶרֶת בְּשַׁחֲרִית. וְכִגְרוֹגֶרֶת בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּהֶעְלֵם אֶחָד שַׁמָּא אֵינוֹ חַיָּיב. בְּשֵׁם שֶׁאֵין הַעֲלָמוֹת חוֹלְקוֹת כָּךְ לֹא יְצָרְפוּ.

רַבִּי מְנָא אָמַר לָהּ סְתָם, רַבִּי אָבוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן טַעֲמָא דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל תַּמָּן אֵין יְדִיעָה לְחַצִּי מְלָאכָה. וּדְכְוָותָהּ אֵין זָדוֹן לַחֲצִי זַיִת. אֲבָל חֲצִי זַיִת בְּזָדוֹן וַחֲצִי זַיִת בִּשְׁגָגָה מַהוּ שֶׁיִּצְטָרְפוּ:

הַדָּרָן עָלָךְ הַכּוֹתֵב

פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

הֲלָכָה א' מתני' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הָאוֹרֵג ג' חוּטִין בַּתְּחִלָּה וְאֶחָד עַל הָאֲרִיג חַיָּיב וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף שִׁיעוּרוֹ שְׁנֵי חוּטִין:

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי עוּלָּא טַעֲמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר עַל יְדֵי שְׁלִישִׁי מְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּימֶת. מַה רַבִּי לִיעֶזֶר כְּרַבִּי יוּדָה. דְּתָנִינַן תַּמָּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּשַׁלֵּשׁ. וְהַשַּׁק וְהַקַּפָּה מִצְטָרְפִין בְּכִלְאַיִם. אָמַר רַבִּי סִימוֹן טַעֲמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּמָּן עַל יְדֵי שְׁלִישִׁי מְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּימֶת. בְּרַם הָכָא פָּחוֹת מִכֵּן

[דף ע"א ע"ב]

מִסְתַּתֵּר הוּא.

אַשְׁכְּחַת אָמַר עַל דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה בַּתְּחִלָּה. פְּעָמִים שְׁנַיִם עַל גַּבֵּי אֶחָד אֲרוּגִים מֵאֲתָמוֹל. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּעֵי מַהוּ אֶחָד עַל הָאֲרִיג אֶחָד עַל גַּבֵּי שְׁנַיִם אֶחָד עַל גַּבֵּי ג'. רַבָּנָן דְּהָכָא אָמְרֵי אֶחָד עַל גַּבֵּי שְׁנַיִם.

הָיְתָה טַלִּית אַחַת גְּדוֹלָה בַּתְּחִלָּה עַד שֶׁיֶּאֱרֹג בָּהּ שְׁנַיִם חוּטִין וּבְסוֹף אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין עַל גַּבֵּי הַגֵּב עַל גַּבֵּי אִיטְרָא אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב. לָמָּה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְצִלְצוּל קָטָן שֶׁאָרַג בּוֹ שְׁנֵי חוּטִים עַל רֹחַב ג' בְּתִים חַיָּיב. וּבְנָפָשׁ מַסֶּכֶת כְּמַאן דְּהוּא בַּתְּחִלָּה. וְהֶהָן בָּדָא אֲפִילּוּ בְּסוֹף כְּאָרִיג הוּא וְהֶהָן לְסוֹטָה אֲפִילּוּ בְּסוֹף כְּאָרִיג הוּא.

הַכֹּל מוֹדִין בְּכוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם עַד שֶׁעָה שֶׁיִּשְׁלִים. כָּתַב אוֹת אַחַת לְהַשְׁלִים אֶת הַשֵּׁם וְאוֹת אַחַת לְהַשְׁלִים אֶת הַפֶּפֶר חַיָּיב. כָּתַב אוֹת אַחַת בַּחוֹל וְאוֹת א׳ בְּשַׁבָּת רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. לָמָּה אוֹ מִשּׁוּם קִיּוּם מְלָאכָה אוֹ מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהִצְטָרֵף עִמּוֹ. אִיתָא חֲמֵי אִילּוּ אוֹרֶג חוּט אֶחָד בַּחוֹל וְחוּט אֶחָד בְּשַׁבָּת שֶׁמָּא אֵינוֹ פָּטוּר. שֶׁמָּא אֵינוֹ רָאוּי לְהִצְטָרֵף עִמּוֹ. אֶלָּא מִשּׁוּם קִיּוּם מְלָאכָה. כְּהִיא דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר כָּתַב אוֹת אַחַת בְּטָבֶרְיָא וְאוֹת אַחַת בְּצִיפֹּרִין חַיָּיב. דִּילְמָא בֵּן כַּרְבִּי אֶלְעָזָר. כָּתַב אוֹת אַחַת בְּשַׁבָּת זוֹ וְאוֹת אַחַת בְּשַׁבָּת הַבָּאָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

[דף ע״ב ע״א]

אֶתָּא חֲמֵי אִילּוּ כָּתַב אוֹת אַחַת בַּחוֹל וְאוֹת אַחַת בְּשַׁבָּת רַבִּי אֶלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חַטָּאת בֵּין בְּשַׁבָּת זוֹ בֵּין בְּשַׁבָּת הַבָּאָה לֹא כָּל שֶׁכֵּן מִפְּנֵי חֲכָמִים שֶׁהֵן פְּטוּרִין׃

הֲלָכָה ב׳ מתני׳ הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בִּתֵּי נִירִין בְּנִירִין וּבְקִירוֹם וּבְנָפָה וּבִכְבָרָה וּבַסַּל חַיָּיב.

הַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת וְקוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת׃

גְּמָרָא בְּנִירִין. נִירְיָא. בְּקִירוֹם. קִירוּמָה. רַבִּי בָּא רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב הַמְמַתֵּחַ צְדָדָיו בְּשַׁבָּת חַיָּיב מִשּׁוּם תּוֹפֵר. נִימֵּר מִשּׁוּם תּוֹפֵר וּמִשּׁוּם קוֹשֵׁר׃

הֲלָכָה ג׳ מתני׳ הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ וְעַל מֵתוֹ כָּל הַמְקַלְקְלִין פְּטוּרִין וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנָת לְתַקֵּן שִׁיעוּרוֹ בְּמִתַּקֵּן׃

גְּמָרָא בְּעוֹן קוּמִי רַבִּי בָּא הֵיךְ דַּאֲתְּ אָמַר תַּמָּן הַשּׁוֹחֵט חַטָּאתוֹ בְּשַׁבָּת כְּפֵר וּמֵבִיא אַחֶרֶת וְאָמַר אוֹף הָכָא לֹא יָצָא יְדֵי קוֹרְעוֹ. אֶלָּא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ צוֹרֶךְ בְּגוּפוֹ שֶׁל דָּבָר. אָמַר לוֹן תַּמָּן הוּא גָּרַם לְעַצְמוֹ. בְּרַם הָכָא אַתְּ גוֹרֶמֶת לוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַאֲפִילּוּ תַּמָּן אַתְּ גוֹרֶמֶת לוֹ שֶׁאִלּוּ לֹא שֶׁאָמַרְתְּ לוֹ שֶׁיָּבֹא הֵיאַךְ הָיָה מִתְכַּפֵּר לוֹ. הֲוֵי צוֹרֶךְ מֵימָר דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא.

חֶבְרַיָּא בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי יוֹסָה לֹא כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק

[דף ע״ב ע״ב]

מַצָּה גְּזוּלָה אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח. אָמַר לוֹן תַּמָּן גּוּפָהּ עֲבֵרָה. בְּרַם הָכָא הוּא עָבַר עֲבֵרָה. כְּהָדָא אֲנִי אוֹמֵר הוֹצִיא מַצָּה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח.

תָּנֵי׃ מַצָּה גְּזוּלָה אָסוּר לְבָרֵךְ עָלֶיהָ. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה עַל שֵׁם (תהלים י) **וּבוֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ ה׳**. אָמַר רַבִּי יוֹנָה הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר בַּתְּחִלָּה אֲבָל בַּסּוֹף לֹא דָּמִים הוּא חַיָּיב לוֹ.

רַבִּי יוֹנָה אָמַר׃ אֵין עֲבֵרָה מִצְוָה. רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר אֵין מִצְוָה עֲבֵרָה. אָמַר רַבִּי אֵילָא (ויקרא כג) **אֵלֶּה הַמּוֹעֲדוֹת** אִם עֲשִׂיתֶן כְּמִצְוָתָן הֵן מִצְוֹת וְאִם לָאו אֵין מִצְוֹת׃

הֲלָכָה ד' מתני' שִׁיעוּר הַמְלַבֵּן וְהַמְנַפֵּם הַצּוֹבֵעַ וְהַטְוָוֶה שִׁיעוּרוֹ כְּמִלֹּא רֹחַב הַפִּיט כָּפוּל. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין – שִׁיעוּרוֹ כְּמִלֹּא הַפִּיט:

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ד גְּמָרָא תַּמָּן תְּנֵינָא הַמּוֹצִיא עֵצִים כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. תַּמָּן בְּמוֹצִיא לִצְבּוֹעַ. בְּרַם הָכָא בְּצוֹבֵעַ:

[דף ע"ג ע"א]

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ה מתני' רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַצָּד צִפּוֹר לְמִגְדַּל וּצְבִי לַבָּיִת חַיָּיב וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צִפּוֹר לְמִגְדַּל וּצְבִי לַגִּנָּה וְלֶחָצֵר וּלְבִיפָרִין רַשְׁבָּ"ג אוֹמֵר לֹא כָּל הַבִּיפָרִין שָׁוִין וְזֶה כְּלָל כָּל הַמְּחֻסָּר צֵידָה פָּטוּר וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה חַיָּיב:

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ה גְּמָרָא אָמַר רַבִּי חִינְנָא מַתְנִיתִין דְּלֹא כְרַבִּי יְהוּדָה. דְּתָנֵינַן הַצָּד צִפּוֹר לְמִגְדַּל וּצְבִי לַבַּיִת חַיָּיב. הָא לַגִּנָּה וּלְבִיפָרִין פָּטוּר. מֵחָלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבִּיפָרִין וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. הָא לַגִּנָּה וּלְבִיפָרִין פָּטוּר. מֵחָלְפָה שִׁיטָתִין דְּרַבָּנָן. דְּתָנֵינַן וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צִפּוֹר לְמִגְדַּל וּצְבִי לַגִּנָּה וְלֶחָצֵר וּלְבִיפָרִין. וּתְנֵינַן תַּמָּן אֲבָל צָדִין חַיָּה וְעוֹף מִן הַבִּיפָרִין וְנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. הָא לַגִּנָּה וְלֶחָצֵר לֹא. כָּאן בְּחָצֵר מְקוּרָה. כָּאן בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְקוּרָה. וְהָא תָּנֵינַן גִּנָּה. אִית לְךָ מֵימַר גִּנָּה מְקוּרָה. אֶלָּא כָּאן בִּגְדוֹלָה כָּאן בִּקְטַנָּה. רַבִּי עוּלָּא אָמַר בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי אַחָא מַה נִיתְנֵי כָּל הַמְּחֻסָּר צֵידָה חַיָּיב וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה פָּטוּר. אָמַר לוֹן וְלֹא בִּמְנַפֵּל לְתוֹכָהּ אֲנַן קַיְימִין. אֶלָּא כָּל הַמְּחֻסָּר צֵידָה אָסוּר וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה מֻתָּר. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחוּי דְּרַבִּי בֶּרֶכְיָה כָּל שֶׁהוּא מְחֻסָּר נְשָׁבִים מְחֻסָּר צֵידָה. וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר נְשָׁבִים אֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה. שׁוֹחֲטִין מִן הַנִּגָּרִין אֵין שׁוֹחֲטִין

[דף ע"ג ע"ב]

לֹא מִן הַמִּכְמָרוֹת וְלֹא מִן הַמְּצוּדוֹת. רַבִּי יוֹסֵי בַּר בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אַמִּי מְצַדְתָּא דְשִׁיתָא. שְׁמוּאֵל צַד הוּא בְּפִיתֹם. רַב אָמַר סכרא דְּנַהֲרָא שָׁרֵי. אָמַר רַבִּי יוּדָן כְּהַהִיא דְּטָמִיס:

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ו מתני' צְבִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵית נָעַל אֶחָד בְּפָנָיו חַיָּיב אִם נָעֲלוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לִנְעֹל וְנָעֲלוּ שְׁנַיִם חַיָּיבִין וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר:

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ו גְּמָרָא בַּעֲשׂוֹתָהּ הַיְחִיד שֶׁעָשָׂה חַיָּיב. שְׁנַיִם ג' שֶׁעָשׂוּ פְּטוּרִין. רַב חִנָּא אָמַר הָיָה אֶחָד בָּרִיא וְאַחַד תַּשׁ נָעַל הַחוֹלֶה כָּל צוֹרְכּוֹ וְלֹא נָעַל הַבָּרִיא כָּל צוֹרְכּוֹ הַחוֹלֶה חַיָּיב וְהַבְּרִיא פָּטוּר. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חִנָּא הָיָה צִבְי רָץ כִּדְרָכָו וְנִתְפַּוֵּון לִנְעֹל בַּעֲדוֹ וְנָעַל בַּעֲדוֹ וּבָעַד הַצִּבְי מֻתָּר. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חוֹנָה רָאָה תִּינוֹק מְבַעְבֵּעַ בַּנָּהָר וְנִתְפַּוֵּון לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְהַעֲלוֹת נְחִיל שֶׁל דָּגִים עִמּוֹ מֻתָּר. רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חוּנָא הָיָה מְפַקֵּחַ בְּגַל וְנִתְפַּוֵּון לְהַעֲלוֹת צְרוֹר שֶׁל זְהוּבִים עִמּוֹ מֻתָּר:

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ז מתני' יָשַׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִילְאָהוּ וְיָשַׁב הַשֵּׁנִי וּמִילְאָהוּ הַשֵּׁנִי חַיָּיב יָשַׁב הָרִאשׁוֹן

עַל הַפָּתַח וּמִילָּאהוּ וּבָא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב לוֹ בְּצִידּוֹ אע״פ שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ הָרִאשׁוֹן חַיָּיב וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר לְמָה זֶה דּוֹמֶה לַנּוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ׃

פֶּרֶק יג הֲלָכָה ז גְּמָרָא רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי מַהוּ לִתֵּן לִפְנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. יִבָּא כְּהַהִיא דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְּבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבַּשּׂוֹבָךְ שֶׁאֵין עוֹשִׂין תַּקָּנָה לְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. וְהָכָא בֵּן. רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי מַהוּ לִכְפּוֹת עָלָיו כְּלִי. יִבָּא כְּהִיא דְּאָמַר ר״ש בִּי רַבִּי יַנַּאי אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא אֲחוֹתִי אָמְרָה לִי מִשְׁמוֹ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב סוֹמְכִין לָהּ כְּלִי בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תִּתְגַּלְגֵּל. אֲבָל אֵין כּוֹפִין עָלֶיהָ כְּלִי. שְׁמוּאֵל אָמַר אַף כּוֹפִין עָלֶיהָ הַכֶּלִי. רַבִּי שְׁמִי בְּעֵי

[דף ע״ד ע״א]

מַהוּ לְקוֹשְׁרוֹ בְּחֶבֶל. יִבָּא כְּהִיא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה בְּשַׁבָּת. הֵיא צִידֵּי בְּהֵמָה הֵיא צִידֵּי אִילָן כָּל שֶׁמֻּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה מֻתָּר לְקוֹשְׁרוֹ. כָּל שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִידֵּי בְּהֵמָה אָסוּר לְקוֹשְׁרוֹ׃

מַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק יד

פֶּרֶק יָד הֲלָכָה א מתני׳ שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים הָאֲמוּרִין בַּתּוֹרָה הַצָּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים הַחוֹבֵל בָּהֶן פָּטוּר הַצָּדָן לְצוֹרְךְ חַיָּיב וְשֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ פָּטוּר חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ הַצָּדָן פָּטוּר וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב׃

פֶּרֶק יד הֲלָכָה א גְּמָרָא רַבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אִימֵי אִיתְפַּלְגִין רַבִּי יוֹחָנָן וְרַשְׁבָּ״ל חַד אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. וְחוֹרָנָה אָמַר בְּמַחֲלֹקֶת. וְלֹא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא וּמַאן אָמַר דָּא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא נְפָרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנָן מִן מִילֵּיהוֹן דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵלּוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן בִּכְשָׁרָן עוֹר הָאָדָם וְעוֹר חֲזִיר שֶׁל יִשּׁוּב. רַבִּי יוֹסֶה אוֹמֵר אַף עוֹר חֲזִיר שֶׁל בַּר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאִסּוּר וּלְטַמְאָה. אֲבָל לִלְקוֹת עוֹר הוּא וְאֵין לוֹקִים עָלָיו מִשּׁוּם נְבֵלָה. רַשְׁבָּ״ל אָמַר מִשְׁנָה תְּמִימָה שָׁנָה רַבִּי בֵּין לְאֶסּוֹר בֵּין לִלְקוֹת בֵּין לְטַמְאָה. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתִין מְסַיְיעָא לְרַבִּי יוֹחָנָן שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרַשְׁבָּ״ל הַחוֹבֵל בִּשְׁרָצִים אֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶן עוֹרוֹת חַיָּיב. וְאֶת שֶׁאֵין לָהֶן עוֹרוֹת פָּטוּר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר לְפִיכָךְ אוֹמֵר אֲנִי כָּל הַשְּׁרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת. רַבִּי יוֹסֶה בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב עוֹר הוּא וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נְבֵלָה. וְאָתְיָא כְּהַהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַצָּד יְזִיזִין וְבוּבִין הַגְּזִין יַתּוּשִׁין חַיָּיב. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִיצּוֹד. הַצָּד חֲגָבִים בְּטַל פָּטוּר בַּשָּׁרָב חַיָּיב. אֶלְעָזָר בֶּן אַחְבָּאי אוֹמֵר אַף בַּשָּׁרָב

[דף ע״ד ע״ב]

בְּשָׁעָה שְׁמֻקְלְחִין פָּטוּר. הַצָּד צְבִי חִגֵּר סוּמָא חוֹלֶה קָטָן פָּטוּר. יָשַׁן חַיָּיב דּוּ קְמִין חֲדָא וּפָצַח חֲדָא אָמַר

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אָמְרוּ לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל - ׳הוֹאִיל וַאֲרוּסָה אִשְׁתּוֹ, וּנְשׂוּאָה אִשְׁתּוֹ, מַה זּוֹ - מִכְרָה בְּטֵל, אַף זוֹ - מִכְרָה בְּטֵל׳. אָמַר לָהֶם: ׳עַל חֲדָשִׁים אָנוּ בוֹשִׁים אֶלָּא שֶׁאַתֶּם מְגַלְגְּלִין עֲלֵיהֶם אֶת הַיְשָׁנִים׳? אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַבְיָא: לֹא כְּךְ הַשִּׁיבָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל לַחֲכָמִים, אֶלָּא כְּךְ הֵשִׁיבָם: - ׳לֹא אִם אֲמַרְתֶּם בְּנִשּׂוּאָה, שֶׁכֵּן הוּא זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, תֹּאמְרוּ בַּאֲרוּסָה שֶׁאֵין זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ׳?

ב. אָמְרוּ לוֹ: ׳הֲרֵי שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים עַד שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת, וְנִשֵּׂאת, מַהוּ׳? אָמַר לָהֶם: ׳אַף זוֹ לֹא תִּמְכֹּר, וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה קַיָּם׳. אָמְרוּ לוֹ: ׳הוֹאִיל וְזָכָה בָּאִשָּׁה - לֹא יִזְכֶּה בַּנְּכָסִים׳. אָמַר לָהֶם: ׳עַל חֲדָשִׁים אָנוּ בוֹשִׁים, אֶלָּא שֶׁאַתֶּם מְגַלְגְּלִין לְהָבִיא עֲלֵינוּ אֶת הַיְשָׁנִים׳; רַבּוֹתֵינוּ חָזְרוּ וְנִמְנוּ בִּנְכָסִים שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ עַד שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת, וְנִשֵּׂאת, שֶׁאִם מָכְרָה וְנָתְנָה - בְּטֵל. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן חוֹלֵק בֵּין נְכָסִין לִנְכָסִין. נְכָסִין הַיְדוּעִין לַבַּעַל - לֹא תִּמְכֹּר, וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה - מִכְרָהּ בְּטֵל, שֶׁעַל מְנָת כֵּן נִשְׂאָהּ, וְשֶׁאֵין יְדוּעִין לַבַּעַל - לֹא תִּמְכֹּר, וְאִם מָכְרָה וְנָתְנָה - מִכְרָהּ קַיָּם. אֵלּוּ הֵן שֶׁאֵינָם יְדוּעִים: כָּל שֶׁיּוֹשֶׁבֶת כָּאן, וְנָפְלוּ לָהּ נְכָסִים בִּמְדִינַת הַיָּם.

ג. הַיּוֹרֵד לִנְכְסֵי אִשְׁתּוֹ, וְנָתַן עֵינָיו לְגָרְשָׁהּ, אִם קֹדֶם וְתָלַשׁ מִן הַקַּרְקַע כָּל שֶׁהוּא - הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר. הַיּוֹרֵד לִנְכְסֵי שָׁבוּי - אֵין מוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִיָּדוֹ, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ שָׁמַע שֶׁהֵן מְמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין, וְקֹדֶם וְתָלַשׁ וְאָכַל - הֲרֵי זֶה זָרִיז וְנִשְׂכָּר. וְאֵלּוּ נִכְסֵי שְׁבוּיִן: כָּל שֶׁהָלַךְ אֲבִיו אוֹ אָחִיו, אוֹ אֶחָד מִן הַמּוּרָשִׁין לְמְדִינַת הַיָּם, וְשָׁמַע בָּהֶן שֶׁמֵּתוּ, וְיָרַד לְנַחֲלָה, הַיּוֹרֵד לִנְכְסֵי נְטוּשִׁין - מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ. אֵלּוּ הֵן נִכְסֵי נְטוּשִׁין: כָּל שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ שֶׁמֵּתוּ, וְיָרַד לְנַחֲלָה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: שָׁמַעְתִּי שֶׁהַנְּטוּשִׁים כִּשְׁבוּיִן. הַיּוֹרֵד לִנְכְסֵי רְטוּשִׁין

הַשָּׁלֵם

- מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיָּדוֹ. וְאֵלּוּ הֵן נִכְסֵי רְטוּשִׁין: כָּל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהֵיכָן הָלְכוּ, וְכָלָם שָׁמִין לָהֶם כְּאָרִיס.

ד. וְכָלָן שָׁמִין לָהֶם בְּעִידִית. אֵלּוּ הֵן רְטוּשִׁין: כָּל שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן הֵן.

ה. הַגַּנָּב שֶׁנָּטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה, מַה שֶּׁנָּטַל - נָטַל, וּמַה שֶּׁנָּתַן - נָתַן. הַגָּזְלָן שֶׁנָּטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה - מַה שֶּׁנָּטַל - נָטַל, וּמַה שֶּׁנָּתַן - נָתַן. הַיֹּרְדִין שֶׁנָּטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה - מַה שֶּׁנָּטַל - נָטַל וּמַה שֶּׁנָּתַן - נָתַן. שָׁטַף נָהָר עֵצִים וַאֲבָנִים וְקוֹרוֹת, נָטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה, אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. וְאִם הָיוּ בְּעָלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בְּעָלִים.

ו. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לִבְנוֹ - צָרִיךְ שֶׁיִּכְתֹּב מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, מִפְּנֵי שֶׁזְּמַנּוֹ שֶׁל שְׁטָר מוֹכִיחַ עָלָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא אֵין זְמַנּוֹ שֶׁל שְׁטָר מוֹכִיחַ עָלָיו אֶלָּא מִשָּׁעָה שֶׁנִּכְתַּב, אַף הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לִבְנוֹ, וְחָזַר וְקָנָה נְכָסִים אֲחֵרִים, כָּל שֶׁלֹּא הָיָה בִּכְלָל מַתָּנָה רִאשׁוֹנָה - הֲרֵי הוּא שֶׁל יוֹרְשִׁים.

ז. מָכַר הַבֵּן, אוֹ שֶׁמֵּת הָאָב, אִם יֵשׁ שָׁם נְכָסִים מְחֻבָּרִים בַּקַּרְקַע - שָׁמִין לוֹ. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ, וְהִיא בֵּית הַשַּׁלְחִין, אוֹ בֵּית הָאֵילָן. אִם יֵשׁ שָׁם מְחֻבָּרִים בַּקַּרְקַע - שָׁמִין לוֹ. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ, וְהִגִּיעַ שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה, אִם יֵשׁ שָׁם מְחֻבָּרִין בַּקַּרְקַע - שָׁמִין לוֹ. וְכָלָן שָׁמִין לוֹ כְּאָרִיס.

ח. הַיּוֹרֵד לְחוּרְבָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּבְנָאָהּ שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת, כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא אוֹמֵר: ׳תֵּן לִי עֵצַי וַאֲבָנַי׳ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, וְיָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. כֵּיצַד ׳יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה׳? אִם הִשְׁבַּח יֶתֶר עַל הַהוֹצָאָה - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַהוֹצָאָה, וְאִם הַהוֹצָאָה יֶתֶר עַל הַשֶּׁבַח - נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשֶּׁבַח.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. מִי שֶׁמֵּת, וְהִנִּיחַ אִשְׁתּוֹ שׁוֹמֶרֶת יָבָם, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ נְכָסִים שֶׁל מֵאָה מָנֶה – אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְמַכּוֹר, מִפְּנֵי שֶׁכָּל נְכָסִים אַחֲרָאִין לִכְתֻבָּתָהּ. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? כּוֹנְסָהּ וּמְגָרְשָׁהּ, וְשׁוֹבֶרֶת לוֹ עַל כְּתֻבָּתָהּ. הִנִּיחַ אָחִיו מָעוֹת, אוֹ שֶׁהָיָה יָבָמָהּ חַיָּב לְבַעֲלָהּ מָעוֹת, לֹא יֹאמַר: ׳הוֹאִיל שֶׁאֲנִי יוֹרֵשׁ הֶחֱזַקְתִּי׳. אֶלָּא מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ, וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פֵּרוֹת.

ב. הָרוֹצֶה שֶׁתַּבְרִיחַ נְכָסִים מִבַּעֲלָהּ – כּוֹתְבִין שְׁטַר פַּסִּים לַחֲבֵרוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְצַחֵק הוּא בָּהּ, אֶלָּא עַד שֶׁתִּכְתֹּב בְּמַתָּנָה מֵהַיּוֹם וּלְכְשֶׁאֶרְצֶה.

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם הוּא אוֹכֵל פֵּירֵי פֵּרוֹת. הִכְנִיסָהּ לוֹ קַרְקַע, וְעָשְׂתָה פֵּרוֹת – הֲרֵי הוּא פֵּרוֹת. מָכַר פֵּרוֹת וְלָקַח מֵהֶן קַרְקַע וְעָשְׂתָה פֵּרוֹת – הֲרֵי הֵן פֵּרֵי פֵּרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמְרִים: אִם מֵתָה יֵרָשֶׁנָּה, שֶׁהִתְנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְכָל הַמַּתָּנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה – תְּנָאוֹ בָּטֵל.

ד. מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ נְכָסִים וּמִטַּלְטְלִין, עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּשְׁטָרוֹת, וְיָצְתָה עָלָיו כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב, כָּל הַקֹּדֶם בָּהֶם – זָכָה, וְהוּא נִקְבָּר מִן הַצְּדָקָה.

ה. אֵלּוּ הֵן יוֹרְשִׁין הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ: כָּל שֶׁמִּכָּרָהּ לָהֶן, אוֹ שֶׁנִּתְּנָה לָהֶן בְּמַתָּנָה, כָּתַב לָהּ: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ׳ – אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהַשְׁבִּיעָהּ בְּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׁה בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָלְכָה מִקֶּבֶר בַּעְלָהּ לְבֵית אָבִיהָ, אֲבָל אִם הָלְכָה מִקֶּבֶר בַּעְלָהּ לְבֵית חָמִיהָ, אֲפִלּוּ כָּתַב לָהּ: ׳נֶדֶר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלַיִךְ׳ – הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהַשְׁבִּיעָהּ בְּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׁה בָּהֶם לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ.

ו. אֵין הָאִישׁ מַשְׁבִּיעַ אֶת אִשְׁתּוֹ עַד שֶׁיּוֹשִׁיבֶנָּה חֲנֻנִית, אוֹ עַד שֶׁיַּעֲשֶׂנָּה

הַשָּׁלֵם

אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא. הָאִשָּׁה, כָּל זְמַן שֶׁתּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ – אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְהַשְׁבִּיעָהּ בְּדְבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׁה בָּהֶן לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ.

ז. אָרִיס, כָּל זְמַן שֶׁהוּא אָרִיס וְיָצָא מֵאֲרִיסוּתּוֹ – הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם. שָׁתַף, כָּל זְמַן שֶׁהוּא שָׁתַף, יָצָא מִשָּׁתָפוּתוֹ – הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם. אַפּוֹטְרוֹפּוֹס, כָּל זְמַן שֶׁהוּא אַפּוֹטְרוֹפּוֹס – יָצָא מֵאַפּוֹטְרוֹפְּסוּתוֹ – הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

ח. ׳בֶּן בַּיִת׳ שֶׁאָמְרוּ, לֹא זֶה הוּא שֶׁנִּכְנַס וְיוֹצֵא, אֶלָּא מַכְנִיס פֵּרוֹת וּמוֹצִיא פֵּרוֹת. שׂוֹכֵר פּוֹעֲלִין וּפוֹטֵר פּוֹעֲלִין, לָוָה מִמְּנוּ בְּעֶרֶב שְׁבִיעִית וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, וּבַשְּׁבִיעִית נַעֲשָׂה לוֹ שָׁתַף, אוֹ אָרִיס – פָּטוּר. אֲבָל נַעֲשָׂה לוֹ שָׁתַף אוֹ אָרִיס בְּעֶרֶב שְׁבִיעִית, וְלַשְּׁבִיעִית וּלְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, חַזָּר וְלָוָה הֵימֶנּוּ – מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל.

ט. הַפּוֹחֶתֶת כְּתֻבָּה – נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. כֵּיצַד? הָיְתָה כְּתֻבָּתָהּ אֶלֶף זוּז, אָמַר לָהּ: ׳הִתְקַבַּלְתִּ כְּתֻבָּתִיךְ׳, וְהִיא אוֹמֶרֶת: ׳לֹא הִתְקַבַּלְתִּי, וְאֵינָהּ אֶלָּא מָנֶה׳ – נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה. נְכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין, אֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ מִנְכְּסֵי יְתוֹמִים – אֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִן הַגְּדוֹלִים, אֶלָּא אֲפִלּוּ מִן הַקְּטַנִּים.

י. הוֹצִיאָה גֵּט וְאֵין עִמָּהּ כְּתֻבָּה, בְּתוּלָה גּוֹבָה מָאתַיִם וְאַלְמָנָה מָנֶה. כְּתֻבָּה וְאֵין עִמָּהּ גֵּט – אֵין גּוֹבָה כְּלוּם, מִפְּנֵי שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת: ׳אָבַד גִּיטִי׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳אָבַד שׁוֹבָרִי׳; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: ׳הַמּוֹצִיא הַכְּתֻבָּה – צָרִיכָה שֶׁתּוֹצִיא עִמָּהּ גֵּט׳. מִן הַסַּכָּנָה וְאֵילָךְ, הִתְקִינוּ: שֶׁתְּהֵא מְקֻרַעַתּוֹ בְּבֵית דִּין וְגוֹבָה בּוֹ.

תּוֹסֶפְתָּא

יא. שְׁתֵּי כְתֻבוֹת וְגֵט וּמִיתָה – גּוֹבֶה שְׁתֵּי כְתֻבוֹת. גֵּט וּכְתֻבָּה וּמִיתָה, אִם הַגֵּט קֹדֶם אֶת הַמִּיתָה – גּוֹבֶה שְׁתֵּי כְתֻבוֹת, אִם הַכְתֻבָּה קֹדֶמֶת אֶת הַגֵּט – אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא כְתֻבָּה אַחַת, שֶׁהַמְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה וּמַחְזִירָהּ, עַל מְנָת כְתֻבָּה הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. אִם חִדֵּשׁ – נוֹטֵל מַה שֶּׁחִדֵּשׁ.

יב. קָטָן שֶׁהִשִּׂיאוֹ אָבִיו – כְתֻבָּתוֹ קַיֶּמֶת. מֵת, נוֹטֶלֶת כְתֻבָּתָהּ מָנֶה. אִם חִדֵּשׁ – נוֹטֵל מַה שֶּׁחִדֵּשׁ. וְכֵן גֵּר שֶׁנִּתְגַּיְּרָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ – כְתֻבָּתָהּ קַיֶּמֶת, שֶׁעַל מְנָת כֵּן קִיְּמָהּ. וְאִם חִדֵּשׁ – נוֹטֵל מַה שֶּׁחִדֵּשׁ.

מַסֶּכֶת כְּתֻבוֹת פֶּרֶק עֶשְׂרִי

א. מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וָמֵת – הָרִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה, וְיוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיוֹרְשֵׁי הַשְּׁנִיָּה. גֵּרֵשׁ אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְהֶחֱזִירָהּ אֵלָיו, וְחִדֵּשׁ לָהּ כְּתֻבָּה רִאשׁוֹנָה – שֶׁל רִאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת לַשְּׁנִיָּה. וְיוֹרְשֶׁיהָ קוֹדְמִין לִכְתֻבָּה שְׁנִיָּה שֶׁל רִאשׁוֹנָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּכְתֻבָּה! אֲבָל בְּמִזּוֹנוֹת – שְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת. הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת – שְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת.

ב. נָשָׂא אֶת הָרִאשׁוֹנָה וָמֵתָה, נָשָׂא אֶת הַשְּׁנִיָּה וָמֵת הוּא, וְהָיָה שָׁם יֶתֶר דִּינָר – אֵלּוּ נוֹטְלִין כִּתְבַת אִמָּן, וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כִּתְבַת אִמָּן, וּשְׁאָר – חוֹלְקִין. וְאִם אֵין שָׁם יֶתֶר דִּינָר – שְׁנִיָּה וְיוֹרְשֶׁיהָ נוֹטְלִין כִּתְבַת אִמָּן, וְהַשְּׁאָר – חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה.

ג. כָּתַב לָזוּז אֶת בַּת אִשְׁתּוֹ, וְאֶת בֶּן אִשְׁתּוֹ – הֲרֵי הֵן כְּבַעַל חוֹב, וְקוֹדְמִין לַכֹּל. לֹא יֹאמַר לָהֶן: ״צְאוּ וַעֲשׂוּ מְלַאכְתָּה וַאֲנִי אָזוּן אֶתְכֶם״, אֶלָּא יוֹשְׁבִין וּמַעֲלֶה לָהֶן מְזוֹנוֹת. כָּתַב לָזוּז אֶת בַּת אִשְׁתּוֹ, וְשָׁבְרָה לוֹ, לֹא כָּל הֵימֶנּוּ שֶׁזָּכִין לַקָּטָן וְאֵין חָבִין לוֹ.

ד. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה: ״מֵת בַּעְלִי״ – אוֹ נִזּוֹנֶת אוֹ נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ. ״גֵּרַשְׁנִי בַּעְלִי״ – נִזּוֹנֶת עַד כְּדֵי כְּתֻבָּתָהּ. מַה בֵּין מִיתָה לְגֵרוּשִׁין? בְּמִיתָה אֵין יְכוֹלָה לְהַכְחִישׁ, וּבְגֵרוּשִׁין יְכוֹלָה לְהַכְחִישׁ, וְשֶׁתֹּאמַר לוֹ ״גֵּרַשְׁתַּנִי״.

הַשָּׁלֵם

י,ה שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ לַכִּיס, וְנִגְנְבוּ מֵהֶן – מְבִיאִין הַשְּׁאָר לָאֶמְצַע, וְחוֹלְקִים. שְׁנַיִם שֶׁהִטִּילוּ לַכִּיס, זֶה מֵאָה וְזֶה מָאתַיִם, וְעָשׂוּ פְּרַקְמַטְיָא – שְׁכָרָן לָאֶמְצַע. לָקַח זֶה בְּשֶׁלּוֹ וְזֶה בְּשֶׁלּוֹ, וְנִתְעָרְבוּ – זֶה נוֹטֵל לְפִי שֶׁלּוֹ וְזֶה נוֹטֵל לְפִי שֶׁלּוֹ, יָצָא עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ שְׁטָרוֹת כְּאֶחָד, הָרִאשׁוֹן נִשְׁבַּע לַשֵּׁנִי וְהַשֵּׁנִי נִשְׁבַּע לַשְּׁלִישִׁי. רָצָה שֵׁנִי שֶׁלֹּא לְהַשְׁבִּיעַ אֶת הָרִאשׁוֹן – הַשְּׁלִישִׁי יָכוֹל לִמְחוֹת בְּיָדוֹ. לָוָה מֵאֶחָד וּמָכַר שָׂדֶהוּ לַשֵּׁנִי, וְכָתַב בַּעַל חוֹב לַשֵּׁנִי: ״דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עָלֶיךָ״ – אֵין הַשֵּׁנִי יָכוֹל לִגְבּוֹת מִן הָרִאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהִנִּיחַ לוֹ מָקוֹם לִגְבּוֹת מִמֶּנּוּ.

ו. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִזְּזוּ יִשְׂרְאֵל אֶת נְכָסָיו, וְיָצְתָה עָלָיו כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב – גּוֹבִין מִן הָאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶן. אֵין לָהֶן – גּוֹבִין מִשֶּׁלְּפָנָיו. אֵין לָהֶן – גּוֹבִין מִשֶּׁלְּפָנֵי פָנָיו.

מַסֶּכֶת כְּתֻבוֹת פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

א. אַלְמָנָה שֶׁתּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ, וְהַיּוֹרְשִׁים אוֹמְרִים לָהּ: ״הִתְקַבְּלִתְּ כְּתֻבָּתֵיךְ״, עַד שֶׁלֹּא נִשֵּׂאת – הִיא צְרִיכָה לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ. מְשֻׁנְּשֵׂאת – הֵם צְרִיכִים לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁנִּתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ. מָכְרָה כְּתֻבָּתָהּ, מִשֶּׁכְּנָה כְּתֻבָּתָהּ, עָשְׂתָה כְּתֻבָּתָהּ אַפּוֹתִיקִי – אָבְדָה מְזוֹנוֹתֶיהָ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ מָכְרָה מְקֻצָּת, אֲפִלּוּ מִשֶּׁכְּנָה מְקֻצָּת, אֲפִלּוּ עָשְׂתָה מְקֻצָּת כְּתֻבָּתָהּ אַפּוֹתִיקִי – אָבְדָה מְזוֹנוֹתֶיהָ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְאַחַר מִיתַת בַּעְלָהּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, וְכוֹתֶבֶת: ״אִלּוּ לִכְתֻבָּה מָכַרְתִּי, וְאִלּוּ לִמְזוֹנוֹת מָכַרְתִּי״; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מוֹכֶרֶת סְתָם, לְכָךְ כֹּחַךְ יָפֶה.

ב. כְּשֵׁם שֶׁאַלְמָנָה מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין, כָּךְ יוֹרְשֶׁיהָ הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ מוֹכְרִין שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַלְמָנָה מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין, וְאֵין יוֹרְשֶׁיהָ הַבָּאִין בִּרְשׁוּתָהּ מוֹכְרִין שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ אַלְמָנָה מוֹכֶרֶת שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין? לְיַפּוֹת כֹּחָן שֶׁל יְתוֹמִים שֶׁלֹּא תְּבַזְּבֵז אֶת נְכָסֵיהֶם. יָרְדָה לְשָׂדֶה

תּוֹסֶפְתָּא

הָעֲשׂוּיָה אַפּוֹתִיקִי, וְאָכְלָה וְהוֹצִיאָה הוֹצָאוֹת – שָׁמַיִן לָהּ מַה שֶּׁאָכְלָה, וְשָׁמַיִן לָזוֹ מַה שֶּׁהוֹצִיאָה. אִם שָׁמוּ לָהּ בֵּית דִּין – מַה שֶּׁשָּׁמוּ שָׁמוּ.

ג. שְׁלֹשָׁה שֶׁיָּרְדוּ לָשׂוּם, אֶחָד אוֹמֵר בְּמָנֶה וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּמָאתַיִם, אֶחָד אוֹמֵר בְּמָאתַיִם וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּמָנֶה – בָּטֵל יָחִיד בְּמִעוּטוֹ. אֶחָד אוֹמֵר בְּמָנֶה, וְאֶחָד אוֹמֵר בְּעֶשְׂרִים, וְאֶחָד אוֹמֵר בִּשְׁלֹשִׁים – שָׁמַיִן אוֹתָהּ בְּמָנֶה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: שָׁמַיִן אוֹתוֹ תִּשְׁעִים דִּינָר. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: עוֹשִׂין אוֹתוֹ שׁוּמָא בֵּינֵיהֶן, וְשָׁמַיִן אוֹתוֹ שְׁלִישׁ.

ד. אֵיזוֹ הִיא אִגֶּרֶת בְּקֹרֶת? שׁוּם הַיְתוֹמִים שְׁלֹשִׁים יוֹם וְשׁוּם הַהֶקְדֵּשׁ שִׁשִּׁים יוֹם, אֲפִלּוּ מָכְרָה שָׁוֶה מָנֶה בְּמָאתַיִם, אוֹ שָׁוֶה מָאתַיִם בְּמָנֶה – מִכְרָהּ קַיָּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שׁוּם הַדַּיָּנִים שֶׁפִּחֲתוּ שְׁתוּת אוֹ הוֹתִירוּ שְׁתוּת – מִכְרָן קַיָּם.

ה. הִיא שֶׁמָּכְרָה שָׁוֶה מָנֶה וְדִינָר בְּמָנֶה, אֲפִלּוּ אוֹמֶרֶת: ׳אֲנִי אֶחֱזִיר אֶת הַדִּינָר לַיּוֹרְשִׁין׳ – מִכְרָהּ בָּטֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִכְרָהּ קַיָּם, וְתַחְזִיר אֶת הַדִּינָר לַיּוֹרְשִׁים, וּבִלְבַד שֶׁתִּשַּׁיֵּר מִקְצָת, לְפִיכָךְ אִם פָּחֲתָה אוֹ הוֹתִירָה – אֵין לָהּ כִּשְׁעוּר שֶׁמָּכְרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יְתוֹמָה יֵשׁ לָהּ פֵּרוֹת.

ו. בֶּן שֶׁמֵּת אָבִיו, וְאִמּוֹ אוֹמֶרֶת: ׳יְתַגְּדֵל אֶצְלִי׳, הַיּוֹרְשִׁים אוֹמְרִים: ׳יְתַגְּדֵל אֶצֶל מִי שֶׁרָאוּ לְיוֹרְשׁוֹ. מַעֲשֶׂה הָיָה בְּאֶחָד וּשְׁחָטוּהוּ בְּעֶרֶב הָרִאשׁוֹן.

ז. הָאִשָּׁה שֶׁמֵּת בַּעְלָהּ – יוֹשֶׁבֶת בַּבָּתִּים כְּדַרְכָּהּ שֶׁיּשְׁבָה בָּהֶן בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, מְשַׁתַּמֶּשֶׁת בַּעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, בִּכְלֵי כֶסֶף בִּכְלֵי זָהָב, כְּדַרְכָּהּ שֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׁה בָּהֶן בְּחַיֵּי בַּעְלָהּ, שֶׁכָּךְ

הַשָּׁלֵם

כּוֹתֵב לָהּ: ׳תְּהֵא יָתְבָא בְּבֵיתִי, וּמִתַּזְנֵי מִנְּכָסַי, כָּל יוֹמֵי מִגָּר אַרְמְלוּתִיךְ בְּבֵיתִי׳[1].

ח. הָאוֹמֵר: ׳תְּנוּ בַּיִת אַרְמְלוּת לְבִתִּי׳ – ׳בַּיִת לְפִלּוֹנִי לֵישֵׁב בּוֹ׳ וְנָפַל – הַיּוֹרְשִׁים חַיָּבִין לְבָנוֹתוֹ. ׳בַּיִת זֶה בַּיִת אַרְמְלוּת לְבִתִּי׳ – ׳בַּיִת זֶה לְפִלּוֹנִי לֵישֵׁב בּוֹ׳ וְנָפַל – אֵין הַיּוֹרְשִׁים חַיָּבִין לְבָנוֹתוֹ. הָאוֹמֵר: ׳תְּנוּ בַּיִת אַרְמְלוּת לְבִתִּי׳ – אֵין נוֹתְנִין לָהּ אֶלָּא אִם כֵּן קִבְּלָה עָלֶיהָ לֵישֵׁב בְּתוֹכוֹ, וְיכוֹלִין הַיּוֹרְשִׁין לֵעָבֵב עַל יָדָהּ, שֶׁמָּא תַּשְׁכִּירֶנּוּ לְאַחֵר, לְפִיכָךְ אִם מֵתָה – הֵן יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ.

ט. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל גַּבֵּי חֲבִילָה, וְאָבְדָה חֲבִילָה – גּוֹבֶה מִשָּׁאָר נְכָסִים. אִם אָמַר לָהּ ׳עַל מְנָת׳, שֶׁאֵין לְךָ פֵּרָעוֹן אֶלָּא מִזֶּה, אֵין גּוֹבִין מִשָּׁאָר נְכָסִים. הָעוֹשֶׂה שָׂדֶה אֲפוֹתִיקִי לְכֹתֶבֶת אִשָּׁה וּשְׁטָפָהּ נָהָר – גּוֹבֶה מִשָּׁאָר נְכָסִים, אִם אָמַר לָהּ ׳עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ פֵּרָעוֹן אֶלָּא מִזֶּה׳ – אֵין גּוֹבֶה מִשָּׁאָר נְכָסִים.

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. בְּרִאשׁוֹנָה כְּשֶׁהָיְתָה כְתֻבָּתָהּ אֵצֶל אָבִיהָ – הָיְתָה קַלָּה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ, הִתְקִין שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח: שֶׁתְּהֵא כְתֻבָּתָהּ אֵצֶל בַּעְלָהּ, וְכוֹתֵב לָהּ: ׳כָּל נְכָסִים דְּאִית לִי אֲחֲרָאִין וְעַרְבָאִין לִכְתֻבָּתֵיךְ דְּא׳[2]. אֵין עוֹשִׂין כְּתֻבַּת אִשָּׁה מִן הַמַּטַּלְטְלִין, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְכִי מֵה תִּקּוּן הָעוֹלָם יֵשׁ בָּזוֹ? אֶלָּא לְפִי שֶׁאֵין לָהּ קְצָבָה.

ב. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ הַנִּזָּקִין שָׁמִין לָהֶם בְּעִדִּית? מִפְּנֵי הַגַּזְלָנִין וּמִפְּנֵי הַחַמְסָנִין, שֶׁיְּהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אֲנִי גּוֹזֵל? מִפְּנֵי מַה אֲנִי חוֹמֵס? שֶׁלְּמָחָר הֲרֵי בֵּית דִּין שָׁמִין לוֹ שָׂדֶה יָפֶה

---

[1] תְּהֵא יוֹשֶׁבֶת בְּבֵיתִי וְתִהְיֶה נִזּוֹנִית מִנְּכָסַי, כָּל יְמֵי מְגוּרֵי אַלְמְנוּתַיִךְ בְּבֵיתִי.

[2] כָּל הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לִי אַחֲרָאִים וַעֲרֵבִים לַנְּכָסִים שֶׁל כְּתֻבָּתֵךְ זוֹ.

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁלִּי, וְסָמְכוּ עַל הַמִּקְרָא (שְׁמוֹת כב, ד): ״מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם״.

ג. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ ׳בַּעַל חוֹב בְּבֵינוֹנִית׳? מִפְּנֵי הָרַמָּאִין, שֶׁלֹּא יְהֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן עֵינוֹ בְּשִׂדֵּה חֲבֵרוֹ הַיָּפָה, בְּתוֹךְ חֲצַר חֲבֵרוֹ הַיָּפָה, וּמַלְוֶה אוֹתוֹ עָלֶיהָ וְקוֹפֵץ וְנוֹטְלָהּ. אִם כֵּן יָשְׁמוּ לוֹ בְּזִבּוּרִית? שֶׁלֹּא לְגַדֵּר דֶּרֶךְ בִּפְנֵי לוֹיִן, שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם מְבַקֵּשׁ לִלְווֹת וְאֵין אָדָם מַלְוֶהוּ.

ד. כְּתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: ׳כְּתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית׳? יֶתֶר מִמַּה שֶּׁהָאִישׁ רוֹצֶה לִישָּׂא אִשָּׁה רוֹצֶה לִינָּשֵׂא. וְעוֹד, בִּשְׁתָּהּ שֶׁל אִשָּׁה מְרֻבָּה יוֹתֵר מִן הָאִישׁ. אִם כֵּן לֹא תְהֵא לָהּ כְּתֻבָּה? אֶלָּא שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאת לְרְצוֹנָהּ וְשֶׁלֹּא לְרְצוֹנָהּ, וְהָאִישׁ אֵין מוֹצִיא אֶלָּא לְרְצוֹנוֹ.

ה. אֵין שָׁם אֶלָּא עִידִית - כֻּלָּן גּוֹבִין מִן הָעִידִית. בֵּינוֹנִית - כֻּלָּן גּוֹבִין מִן הַבֵּינוֹנִית. זִבּוּרִית - כֻּלָּן גּוֹבִין מִן הַזִּבּוּרִית, עִידִית וּבֵינוֹנִית - הַנִּזָּקִין שָׁמִין לָהֶן בְּעִידִית. בַּעַל חוֹב וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בְּבֵינוֹנִית, עִידִית וְזִבּוּרִית - הַנִּזָּקִין שָׁמִין לָהֶן בְּעִידִית וּבַעַל חוֹב וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. בֵּינוֹנִית וְזִבּוּרִית - הַנִּזָּקִין שָׁמִין לָהֶן בְּבֵינוֹנִית וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. מְכָרָן לְאֶחָד אוֹ לִשְׁלֹשָׁה כְּאֶחָד, נִכְנְסוּ תַּחַת הַבְּעָלִים. הַנִּזָּקִין שָׁמִין לָהֶם בְּעִידִית, בַּעַל חוֹב בְּבֵינוֹנִית וּכְתֻבַּת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. מְכָרָן לִשְׁלֹשָׁה, זֶה אַחַר זֶה, אֲפִלּוּ נִזָּקִין מִזִּבּוּרִית, וּכְתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב מִן הָעִידִית - גּוֹבִין מִן הָאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶן. אֵין בָּהֶן - גּוֹבִין מִשֶּׁלִּפְנֵיו. אֵין בָּהֶן - גּוֹבִין מִשֶּׁלְּפָנָיו. אֵין בָּהֶן - גּוֹבִין מִשֶּׁלִּפְנֵי פָּנָיו.

ו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה שָׂדֵהוּ אַפּוֹתִיקִי לִכְתֻבַּת כַּלָּתוֹ - יָדָהּ עַל הָעֶלְיוֹנָה. רוֹצָה - גּוֹבָה מִמֶּנּוּ. רוֹצָה - גּוֹבָה מִשְּׁאָר נְכָסִים.

ז. אַלְמָנָה שֶׁאָמְרָה: ׳אִי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית בַּעְלִי׳ - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יְכוֹלִין לְעַכֵּב עַל יָדָהּ,

הַשָּׁלֵם

שֶׁכָּךְ הוּא כְּבוֹדוֹ שֶׁל בַּעְלָהּ. אָמְרָה: ׳אִי אֶפְשִׁי לָזוּז מִבֵּית אַבָּא׳ - יְכוֹלִין הַיּוֹרְשִׁין לְעַכֵּב עַל יָדָהּ, שֶׁכָּךְ הִיא בִּרְכַּת הַבַּיִת מֻרְבָּה.

ח. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ לְעוֹלָם, וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, שֵׁשׁ בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד כְּתֻבָּתָהּ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: שִׁלְשִׁים שָׁנָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ לְעוֹלָם. וְכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. וְכֵן יוֹרְשִׁים הַבָּאִים בִּרְשׁוּתָהּ - מוֹכְרִים כְּתֻבָּתָהּ עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים. בַּעֲלֵי חוֹב גּוֹבִין לְעוֹלָם, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מַשְׁכִּירִין.

ט. מִי שֶׁהָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם וּבָא, וְאִשְׁתּוֹ תּוֹבַעַת מְזוֹנוֹת, אִם אָמַר: ׳הוֹצִיא לָהּ מֵעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְמְזוֹנוֹתֶיהָ׳ - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְאִם פָּסְקוּ לָהּ בֵּית דִּין, מַה שֶּׁפָּסְקוּ - פָּסְקוּ.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ אַדְמוֹן וַחֲכָמִים, עַל מַה שֶּׁפָּסַק לָהּ אָבִיהָ, שֶׁהִיא יְכוֹלָה לוֹמַר: ׳אַבָּא פָּסַק עָלַי, מַה אֲנִי יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת? אוֹ כְּנֹס אוֹ פְּטוֹר׳. עַל מַה נֶחְלְקוּ? עַל שֶׁפָּסְקָה הִיא לְעַצְמָהּ, שֶׁאַדְמוֹן אוֹמֵר: יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר: ׳סְבוּרָה הָיִיתִי שֶׁאַבָּא נוֹתֵן לִי, עַכְשָׁו שֶׁאֵין אַבָּא נוֹתֵן לִי, מַה אֲנִי יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת? אוֹ כְּנֹס אוֹ פְּטוֹר׳. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן. הַפּוֹסֵק מָעוֹת לְבִתּוֹ הַקְּטַנָּה, וּפָשַׁט אֶת הָרֶגֶל - כּוֹפִין אוֹתוֹ לִתֵּן, שֶׁזְּכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו.

יא. שֵׁשׁ אֲרָצוֹת לַנְּשׂוּאִין - יְהוּדָה וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגָּלִיל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיָה מִיהוּדָה וְאֵרֵס אִשָּׁה מִיהוּדָה, מִגָּלִיל וְאֵרֵס אִשָּׁה מִגָּלִיל אֲבָל אִם הָיָה מִיהוּדָה, וְאֵרֵס אִשָּׁה מִגָּלִיל - כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת, שֶׁעַל מְנָת כֵּן נְשָׂאָהּ. אִם אָמַר פְּלוֹנִי

תּוֹסֶפְתָּא

מיהודה: ׳נָשָׂאתִי אִשָּׁה מִגָּלִיל׳ – אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. ׳מִגָּלִיל׳ – כּוֹפִין אוֹתוֹ לָצֵאת.

יב. מוֹצִיאִין מֵעִיר שֶׁרִבָּהּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְעִיר שֶׁרִבָּהּ יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מוֹצִיאִין מֵעִיר שֶׁרִבָּהּ יִשְׂרָאֵל לְעִיר שֶׁרִבָּהּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. הוּא רוֹצֶה לָבֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה לָבֹא – כּוֹפִין אוֹתָהּ לָבֹא. הִיא רוֹצָה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה – כּוֹפִין אוֹתוֹ לָבֹא. הוּא רוֹצֶה לָצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה – אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לָצֵאת. הִיא רוֹצָה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה – כּוֹפִין אוֹתוֹ לָצֵאת.

יג. הַמּוֹצִיא שֵׁטַר בָּטֵל – גּוֹבִין עָלָיו כֶּסֶף בָּטֵל. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – גּוֹבִין עָלָיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָיָה כָּתוּב סְתָם, אִם מוֹצִיאוֹ בְּבָבֶל – גּוֹבֶה עָלָיו כֶּסֶף בָּטֵל, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – גּוֹבֶה עָלָיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָיָה כָּתוּב עָלָיו כֶּסֶף סְתָם – הֲרֵי זֶה גּוֹבֶה. כָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּכְתֻבַּת אִשָּׁה.

יד. נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְשָׁהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְשָׁהּ בְּבָבֶל – נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּבָבֶל וְגֵרְשָׁהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – נוֹתֵן לָהּ כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב כְּמָקוֹם הַנִּשּׂוּאִין. חֲמִשָּׁה סְלָעִים שֶׁל בֶּן, שִׁלְשִׁים שֶׁל עֶבֶד, חֲמִשִּׁים שֶׁל אוֹנֶס וְשֶׁל מְפַתֶּה, וּמֵאָה שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רָע – כֻּלָּם, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּבָבֶל – גּוֹבֶה עֲלֵיהֶן כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כֶּסֶף שֶׁדִּבְּרָה בּוֹ תּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם – זֶה כֶּסֶף צוּרִי. אֵיזֶה כֶּסֶף צוּרִי? זֶה כֶּסֶף יְרוּשַׁלְמִי.

מַסֶּכֶת גִּטִּין פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הַמֵּבִיא גֵּט מִסּוּרְיָא – כְּמֵבִיא מִחוּצָה לָאָרֶץ. צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳, מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כְּמֵבִיא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳.

הַשָּׁלֵם

ב. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְנָתְנוּ לָהּ, וְלֹא אָמְרוּ לָהּ: בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, אִם נִתְקַיֵּם בְּחוֹתָמָיו – כָּשֵׁר. וְאִם לָאו – פָּסוּל. הָיוּ, לֹא הֶצְרִכוּ לוֹמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳ לְהַחְמִיר עָלֶיהָ, אֶלָּא לְהָקֵל עָלֶיהָ.

ג. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְלֹא נִכְתַּב בְּפָנָיו וְלֹא נֶחְתַּם בְּפָנָיו – הֲרֵי זֶה מַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ, וְעוֹשֶׂה לוֹ בֵּית דִּין, וּמְקַיְּמוֹ בְּחוֹתָמָיו, וּמְבִיאוֹ, וְאֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳, אֶלָּא אוֹמֵר: שְׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ בְּגִטִּין.

ד. בְּרַאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים מִמְּדִינָה לִמְדִינָה, חָזְרוּ לוֹמַר מִשְּׁכוּנָה לִשְׁכוּנָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף מֵהֶגְמוֹנְיָא לְהֶגְמוֹנְיָא.

ה. חָמֵר בִּמְדִינַת הַיָּם שֶׁאֵין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין בִּמְדִינַת הַיָּם, שֶׁהַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם, צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳, אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרְרִין – יִתְקַיֵּם בְּחוֹתָמָיו. הַמֵּבִיא גֵּט מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין יָכוֹל לוֹמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳, אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים – יִתְקַיֵּם בְּחוֹתָמָיו.

ו. כֵּיצַד אָמְרוּ: ׳יִתְקַיֵּם בְּחוֹתָמָיו׳? עֵדִים שֶׁאָמְרוּ: כְּתָב יָדֵינוּ הוּא זֶה, אֲבָל אֵין אָנוּ מַכִּירִין לֹא אֶת הָאִישׁ וְלֹא אֶת הָאִשָּׁה – כָּשֵׁר. ׳אֵין כְּתַב יָדֵינוּ זֶה׳, אֲבָל אֲחֵרִים מְעִידִין בָּהֶם שֶׁהוּא כְּתַב יָדָן, אוֹ שֶׁהָיָה כְּתַב יָדָן יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר – כָּשֵׁר.

ז. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: עַכּוֹ וּתְחוּמֶיהָ כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לַגִּטִּין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַכּוֹ וּתְחוּמֶיהָ כְּחוּץ לָאָרֶץ לַגִּטִּין. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִכְּפַר סַסְיֹ שֶׁהֵבִיא גֵּט לִפְנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אָמַר לוֹ: אַף אַתָּה צָרִיךְ לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, שֶׁלֹּא תְּזַקֵּק לְעֵדִים. לְאַחַר שֶׁיָּצָא, נִכְנַס לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָאי, אָמַר לוֹ: וַהֲלֹא כְּפַר סוֹסַאי מִבְּלַעַת בִּתְחוּם אֶרֶץ

יִשְׂרָאֵל, וּקְרוֹבָה לְצִפּוֹרִי יוֹתֵר מֵעַכּוֹ. אָמַר לוֹ: שְׁתֹק בְּנִי, שְׁתֹק! הוֹאִיל וְיָצָא הַדָּבָר בְּהֶתֵּר – יָצָא.

ח. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵי עֵדִים כּוּתִים – כָּשֵׁר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה שֶׁהֵבִיא לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בִּכְפַר עוֹתְנַאי גֵּט אִשָּׁה, וְהָיוּ עֵדָיו כּוּתִים וְהִכְשִׁירוּ.

ט. כָּל שְׁטָרוֹת הָעוֹלִים בְּעַרְכָּאוֹת שֶׁלָּהֶם, אַף עַל פִּי שֶׁחוֹתְמֵיהֶן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. רַבִּי עֲקִיבָא מַכְשִׁיר בְּכֻלָּן, וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין בְּגִטֵּי נָשִׁים וּבְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים. אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי: כָּךְ אָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן לַחֲכָמִים בְּצִידָן, לֹא נֶחְלְקוּ רַבִּי עֲקִיבָא וַחֲכָמִים עַל כָּל הַשְּׁטָרוֹת הָעוֹלִים בְּעַרְכָּאוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אַף עַל פִּי שֶׁחוֹתְמֵיהֶן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שֶׁהֵם כְּשֵׁרִים, וַאֲפִילוּ גִּטֵּי נָשִׁים וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים, לֹא נֶחְלְקוּ, אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּהֶדְיוֹט, שֶׁרַבִּי עֲקִיבָה מַכְשִׁיר בְּכֻלָּן, וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין, חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף אֵלּוּ כְּשֵׁרִים, בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל חוֹתְמִין.

י. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמַרְנוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר, מִפְּנֵי מָה זָכִין לַעֲבָדִים שֶׁלֹּא בְּפָנָיו? וַהֲלֹא זְכוּת הוּא לְעֶבֶד שֶׁיָּצָא מִתַּחַת יַד רַבּוֹ לְחֵרוּת! אָמַר לָנוּ: אֵינוֹ אֶלָּא חוֹב הוּא לוֹ, שֶׁאִם הָיָה עֶבֶד כֹּהֵן – נִמְצָא פּוֹסְלוֹ מִן הַתְּרוּמָה. אָמַרְנוּ לוֹ: וּמַה אִם יִרְצֶה שֶׁלֹּא לְזוּנוֹ וְשֶׁלֹּא לְפַרְנְסוֹ – הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. אָמַר לָנוּ: וּמַה אִם אֵלּוּ עֶבֶד כֹּהֵן שֶׁבָּרַח, וְאֵשֶׁת כֹּהֵן שֶׁמָּרְדָה עַל בַּעְלָהּ, הֲלֹא אוֹכְלִין בִּתְרוּמָה, וְזֶה אֵינוֹ אוֹכֵל, אֲבָל אִשָּׁה אֵינָהּ כֵּן, אֶלָּא חוֹב הוּא לָהּ, שֶׁכֵּן פְּסָלָהּ מִן הַתְּרוּמָה וּמַפְסִידָהּ מִן הַמְּזוֹנוֹת.

יא. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: 'הוֹלֵךְ מָנֶה לִפְלוֹנִי שֶׁאֲנִי חַיָּב לוֹ, תֵּן מָנֶה זוֹ לִפְלוֹנִי, פִּקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיָדִי, הוֹלֵךְ מָנֶה זוֹ לִפְלוֹנִי, פִּקָּדוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיָדִי' – חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ, אִם בָּא לַחֲזֹר – לֹא יַחֲזֹר, וְחַיָּב. הוֹלֵךְ מָנֶה זוֹ לִפְלוֹנִי – תֵּן מָנֶה זֶה לִפְלוֹנִי, הוֹלֵךְ מָנֶה זוֹ לִפְלוֹנִי, הוֹלֵךְ שְׁטַר מַתָּנָה זֶה לִפְלוֹנִי, תֵּן שְׁטַר מַתָּנָה זֶה לִפְלוֹנִי, אִם רָצָה לְהַחֲזִיר – לֹא יַחֲזִיר. הָלַךְ וּמְצָאוֹ שֶׁמֵּת – יַחֲזֹר לַמְּשַׁלֵּחַ, וְאִם מֵת – יִתֵּן לַיּוֹרְשִׁים. זְכֵה מָנֶה זֶה לִפְלוֹנִי, קַבֵּל מָנֶה זוֹ לִפְלוֹנִי, זְכֵה שְׁטַר מַתָּנָה זֶה לִפְלוֹנִי, קַבֵּל שְׁטַר מַתָּנָה זֶה לִפְלוֹנִי, אִם רָצָה לַחֲזֹר – לֹא יַחֲזֹר. הָלַךְ וּמְצָאוֹ שֶׁמֵּת – יִתֵּן לְיוֹרְשָׁיו. וְאִם לְאַחַר מִיתָה זָכָה – יַחֲזִיר לַמְּשַׁלֵּחַ, שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֶה, שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֶה בִּכְתָב לְאַחַר מִיתָה. מִי שֶׁאָמַר: 'שָׂא מָנֶה זֶה לִפְלוֹנִי, טוֹל מָנֶה זֶה לִפְלוֹנִי, יְהֵא מָנֶה זֶה לִפְלוֹנִי בְּיָדְךָ', וָמֵת, אִם רָצָה לְהַחֲזִיר – לֹא יַחֲזִיר, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר, בְּאוֹמֵר: – זְכֵה לוֹ. וּבְאוֹמֵר: – הִתְקַבֵּל לוֹ.

מַסֶּכֶת גִּיטִין פֶּרֶק שֵׁנִי

א. הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם, וּנְתָנוֹ לָהּ, וְלֹא אָמַר לָהּ: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם' – הֲרֵי זֶה מְקַבְּלוֹ הֵימֶנָּה, אֲפִלּוּ לְאַחַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיַחֲזֹר וְיִתְּנֵנּוּ לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם'.

ב. נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה שֶׁתֹּאמַר: 'זֶהוּ גֵּט שֶׁנָּתַתָּ לִי'. נִקְרַע – כָּשֵׁר, נִתְקָרַע – פָּסוּל, נִקְרַע בּוֹ קֶרַע שֶׁל בֵּית דִּין – פָּסוּל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְדַבֵּק אֶת הַקְּרָעִים וְנוֹתֵן לָהּ, וְאוֹמֵר לָהּ: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם'.

ג. אֶחָד אוֹמֵר 'בְּפָנַי נִכְתַּב וְאֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי נֶחְתַּם' – פָּסוּל. שְׁנַיִם אוֹמְרִים: 'בְּפָנַי נִכְתַּב', וְאֶחָד אוֹמֵר: 'בְּפָנַי נֶחְתַּם' – פָּסוּל. רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר בָּזֶה.

ד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כְּתָבוּ הַיּוֹם וַחֲתָמוּ לְמָחָר – כָּשֵׁר. כְּתָבוֹ בְּעִיר זוֹ – לֹא יַחְתְּמֶנּוּ בְּעִיר אַחֶרֶת. וְאִם חֲתָמוֹ – כָּשֵׁר. כְּתָבוֹ בָּאָרֶץ וַחֲתָמוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ – צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם'. כְּתָבוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ וַחֲתָמוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם'.

ה. כְּתָבוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹזִים, בִּקְלִיפֵּי רִמּוֹנִים, בְּדַם הַקָּרוֹשׁ, וּבְחֵלֶב הַקָּרוֹשׁ, עַל עֲלֵי זַיִת,

תּוֹסֶפְתָּא

עַל עֲלֵי דְּלַעַת, עַל עֲלֵי חָרוּב, עַל כָּל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קַיְמָא – כָּשֵׁר. עַל עֲלֵי חַזְרִין, עַל עֲלֵי כְּרִשִׁין, עַל עֲלֵי בְּצָלִים, עַל עֲלֵי יְרָקוֹת וּוְרָדִין, עַל כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא – פָּסוּל. זֶה הַכְּלָל: כָּתַב דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קַיְמָא עַל גַּבֵּי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא, אוֹ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא עַל גַּבֵּי דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קַיְמָא – פָּסוּל, עַד שֶׁיִּכְתֹּב בְּדָבָר שֶׁהוּא שֶׁל קַיְמָא, וְעַל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קַיְמָא.

ו. הַמְקָרֵעַ עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כָּתַב – פָּסוּל. הָרוֹשֵׁם עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כָּתַב – כָּשֵׁר. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מַה סֵּפֶר מְיֻחָד שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, יָצָא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר: מַה סֵּפֶר מְיֻחָד שֶׁהוּא תְּלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע, יָצָא דָּבָר הַמְחֻבָּר לַקַּרְקַע. כָּתַב עַל קֶרֶן הַצְּבִי, וַחֲתָכוֹ, וְחִתְּמוֹ, וּנְתָנוֹ לָהּ – פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד): ״וְכָתַב וְנָתַן״ – ׳מַה נִּתְּנָה בְּתָלוּשׁ, אַף כְּתִיבָה בְּתָלוּשׁ׳. כָּתַב עַל קֶרֶן פָּרָה, וְנָתַן לָהּ אֶת הַפָּרָה, עַל הַיָּד שֶׁל עֶבֶד, וְנָתַן לָהּ אֶת הָעֶבֶד – זָכְתָה בָּהֶן.

ז. אָמַר לָהּ: ׳הֲרֵי זֶה גִּיטֵּיךְ, וְהַשְׁאֶר כְּתָבַתִּיךְ׳. נִתְקַבְּלָה גִּטָּהּ וְנִתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ. ׳הֲרֵי זֶה גִּיטֵּיךְ, עַל מְנָת שֶׁתַּחֲזִיר לִי אֶת הַנֵּיר׳ – הֲרֵי זוֹ מְגֹרֶשֶׁת. ׳עַל מְנָת שֶׁהַנֵּיר שֶׁלִּי׳, אוֹ שֶׁנָּתְנוּ לָהּ הַנֵּיר עַצְמוֹ אוֹ שֶׁכָּתְבוּ עַל יָדָהּ – אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת.

ח. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְקַבֵּל אֶת גִּטָּהּ, חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, הַכֹּל נֶאֱמָנִים לְהָבִיא לָהּ אֶת גִּטָּהּ, אֲפִלּוּ בְּנָהּ, אֲפִלּוּ בִּתָּהּ, וַאֲפִלּוּ חֲמֵשׁ נָשִׁים שֶׁאֵין נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר ׳מֵת בַּעְלָהּ׳ – נֶאֱמָנוֹת לְהָבִיא גִּטָּהּ. חֲמוֹתָהּ, וּבַת חֲמוֹתָהּ, וְצָרָתָהּ, וְיִבְמְתָּהּ, וּבַת בַּעְלָהּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אִשָּׁה עַצְמָהּ נֶאֱמֶנֶת לְהָבִיא גִּטָּהּ, מִקַּל וָחֹמֶר, וּמַה צָּרָתָהּ שֶׁאֵין נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר ׳מֵת בַּעְלָהּ׳, נֶאֱמֶנֶת לְהָבִיא גִּטָּהּ, הִיא שֶׁנֶּאֱמֶנֶת לוֹמַר ׳מֵת בַּעְלָהּ׳ אֵינוֹ דִּין שֶׁנֶּאֱמֶנֶת לְהָבִיא גִּטָּהּ? דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כְּנִדּוֹן! מַה בְּאֵלּוּ צְרִיכוֹת שֶׁיֹּאמְרוּ: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳, אַף הִיא עַצְמָהּ שֶׁהֻבִיאָה, צְרִיכָה שֶׁתֹּאמַר: ׳בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם׳.

ט. גֵּט אִשָּׁה שֶׁכְּתָבוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד, א): ״וְכָתַב לָהּ״ – ׳לִשְׁמָהּ׳. שִׁחְרוּר עֶבֶד שֶׁכְּתָבוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ – פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, כ): ״אוֹ חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ״, וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר: ״וְכָתַב לָהּ״ – מַה ׳לָהּ׳ הָאֲמוּר לְהַלָּן לִשְׁמָהּ, אַף לָהּ הָאֲמוּר כָּאן לִשְׁמָהּ.

י. מְגִלַּת סוֹטָה שֶׁכְּתָבָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ – פְּסוּלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, ל): ״וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֶת כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת״ – ׳שֶׁיִּהְיוּ כָל מַעֲשֶׂיהָ לִשְׁמָהּ׳. כָּתַב סוֹפֵר לִשְׁמָהּ, וְחִתְּמוּ עֵדִים לִשְׁמָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁכְּתָבוּהוּ וַחֲתָמוּהוּ וּנְתָנוּ לָהּ – פָּסוּל, עַד שֶׁיֹּאמַר לַסּוֹפֵר ׳כְּתוֹב׳, וְלָעֵדִים ׳חֲתוֹמוּ׳. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ כָּתַב בִּכְתָב יָדוֹ לַסּוֹפֵר ׳כְּתוֹב׳ וְלָעֵדִים ׳חֲתוֹמוּ׳, אַף עַל פִּי שֶׁכְּתָבוּהוּ וַחֲתָמוּהוּ וּנְתָנוּ לָהּ – פָּסוּל, עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ, שֶׁיֹּאמַר הוּא לַסּוֹפֵר: ׳כְּתוֹב׳ וְלָעֵדִים ׳חֲתוֹמוּ׳.

יא. לָוָה מִמֶּנּוּ אֶלֶף דִּינָר בִּשְׁטָר, וּפָרַע לוֹ, וּמְבַקֵּשׁ לְלוֹוֹת מִמֶּנּוּ שֵׁנִיָּה – הֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר לוֹ שְׁטַר הָרִאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁמֵּרַע כֹּחַ הַלָּקוֹחוֹת. מִשְׁכֵּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכֵּן לוֹ שָׂדֶה, וּפָרַע לוֹ, וּמְבַקֵּשׁ לְלוֹוֹת מִמֶּנּוּ שֵׁנִיָּה – הֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר לוֹ שְׁטַר הָרִאשׁוֹן, מִפְּנֵי שֶׁמֵּרַע כֹּחַ הַבָּאִין אַחֲרָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּבֶן קְדֵרָה שֶׁהָיָה כוֹתֵב טְפוּסֵי גִּטִּין בָּעֶרֶב, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וּפָסְלוּ אֶת כֻּלָּן. רַבִּי אֶלְעָזָר מַכְשִׁיר בְּכֻלָּן, חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד, א): ״וְכָתַב לָהּ״ – ׳לִשְׁמָהּ׳.

יב. גֵּט שֶׁאָבַד מִמֶּנּוּ, וּמְצָאוֹ לְאַחַר זְמַן, אַף עַל פִּי שֶׁמַּכִּיר אֶת סִימָנוֹ – פָּסוּל, לְפִי שֶׁאֵין סִימָן לַגִּטִּין. אֵיזֶהוּ לְאַחַר זְמַן? כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ אַחַר לְאוֹתוֹ מָקוֹם, אֲבָל נָתְנוּ בְּשִׁדָּה וּבְתֵבָה וּבְמִגְדָּל, וְנָעַל בְּפָנָיו, אָבַד, אַף עַל פִּי שֶׁמְּצָאוֹ לְאַחַר זְמַן – כָּשֵׁר.

הַשָּׁלֵם

יג. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן: אֶת שֶׁגְּרָרָתוֹ חַיָּה, וְאֶת שֶׁשְּׁטָפוֹ נָהָר, וְאֶת שֶׁנָּפַל עָלָיו מַפֹּלֶת - נוֹתְנִין עֲלֵיהֶן חוּמְרֵי חַיִּים וְחוּמְרֵי מֵתִים. בַּת כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל וּבַת יִשְׂרָאֵל לְכֹהֵן - לֹא תֹאכַל בִּתְרוּמָה. עֶבֶד כֹּהֵן שֶׁבָּרַח, וְאֵשֶׁת כֹּהֵן שֶׁמֵּרְדָה - הֲרֵי אֵלּוּ אוֹכְלִין בִּתְרוּמָה. לֹא יֵצֵא הָרוֹצֵחַ חוּץ לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ, בְּחֶזְקַת שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל קַיָּם.

יד. הוֹלֵךְ גֵּט לְאִשְׁתִּי, עַל מְנָת שֶׁתִּתֶּן לְאַבָּא וּלְאָחִי מָאתַיִם זוּז - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ, עַל מְנָת שֶׁתִּתֶּן לְךָ מָאתַיִם זוּז - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ, שֶׁלֹּא הֶאֱמִין לְכָל אָדָם אֶלָּא לוֹ. אָמַר לוֹ: הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ. אַתְּ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי[3] - אֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁלִיחַ, שֶׁלֹּא הֶאֱמִין לְכָל אָדָם אֶלָּא לוֹ.

---

[3] שֶׁהַבַּעַל מַקְפִּיד שֶׁדַּוְקָא הוּא בְּעַצְמוֹ יִמְסֹר לָהּ אֶת הַגֵּט וְלֹא אַחֵר.

עמוס פרק ב

א כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי מוֹאָב וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־שָׂרְפּוֹ עַצְמוֹת מֶלֶךְ־
אֱדוֹם לַשִּׂיד: **ב** וְשִׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמוֹאָב וְאָכְלָה
אַרְמְנוֹת הַקְּרִיּוֹת וּמֵת בְּשָׁאוֹן מוֹאָב בִּתְרוּעָה
בְּקוֹל שׁוֹפָר: **ג** וְהִכְרַתִּי שׁוֹפֵט מִקִּרְבָּהּ וְכָל־
שָׂרֶיהָ אֶהֱרֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה: {פ}
ד כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יְהוּדָה וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־מָאָסָם אֶת־תּוֹרַת יְהוָה
וְחֻקָּיו לֹא שָׁמָרוּ וַיַּתְעוּם כִּזְבִיהֶם אֲשֶׁר־הָלְכוּ
אֲבוֹתָם אַחֲרֵיהֶם: **ה** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בִּיהוּדָה
וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלִָם: {פ}
ו כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק
וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם: **ז** הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ
בְּרֹאשׁ דַּלִּים וְדֶרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ וְאִישׁ וְאָבִיו יֵלְכוּ
אֶל־הַנַּעֲרָה לְמַעַן חַלֵּל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי: **ח** וְעַל־
בְּגָדִים חֲבֻלִים יַטּוּ אֵצֶל כָּל־מִזְבֵּחַ וְיֵין עֲנוּשִׁים
יִשְׁתּוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם: **ט** וְאָנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת־
הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהֹו וְחָסֹן
הוּא כָּאַלוֹנִים וָאַשְׁמִיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל וְשָׁרָשָׁיו
מִתָּחַת: **י** וְאָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה לָרֶשֶׁת אֶת־
אֶרֶץ הָאֱמֹרִי: **יא** וָאָקִים מִבְּנֵיכֶם לִנְבִיאִים
וּמִבַּחוּרֵיכֶם לִנְזִרִים הַאַף אֵין־זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם־יְהוָה: **יב** וַתַּשְׁקוּ אֶת־הַנְּזִרִים יָיִן וְעַל־
הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר לֹא תִנָּבְאוּ: **יג** הִנֵּה אָנֹכִי
מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה הַמְלֵאָה לָהּ
עָמִיר: **יד** וְאָבַד מָנוֹס מִקָּל וְחָזָק לֹא־יְאַמֵּץ כֹּחוֹ
וְגִבּוֹר לֹא־יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: **טו** וְתֹפֵשׂ הַקָּשֶׁת לֹא
יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יְמַלֵּט וְרֹכֵב הַסּוּס לֹא יְמַלֵּט
נַפְשׁוֹ: **טז** וְאַמִּיץ לִבּוֹ בַּגִּבּוֹרִים עָרוֹם יָנוּס בַּיּוֹם־
הַהוּא נְאֻם־יְהוָה: {פ}

עמוס פרק ג

א שִׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: **ב** רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכֹּל
מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל־
עֲוֹנֹתֵיכֶם: **ג** הֵיִלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם־
נוֹעָדוּ: **ד** הֵיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף אֵין לוֹ הֵיִתֵּן
כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעֹנָתוֹ בִּלְתִּי אִם־לָכָד: **ה** הֲתִפֹּל
צִפּוֹר עַל־פַּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה־פַּח
מִן־הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא יִלְכֹּוד: **ו** אִם־יִתָּקַע שׁוֹפָר
בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ אִם־תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיהוָה
לֹא עָשָׂה: **ז** כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יְהוִה דָּבָר כִּי אִם־
גָּלָה סוֹדוֹ אֶל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: **ח** אַרְיֵה שָׁאָג מִי
לֹא יִירָא אֲדֹנָי יְהוִה דִּבֶּר מִי לֹא
יִנָּבֵא: **ט** הַשְׁמִיעוּ עַל־אַרְמְנוֹת בְּאַשְׁדּוֹד וְעַל־
אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְאִמְרוּ הֵאָסְפוּ עַל־הָרֵי
שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ וַעֲשׁוּקִים
בְּקִרְבָּהּ: **י** וְלֹא־יָדְעוּ עֲשׂוֹת־נְכֹחָה נְאֻם־יְהוָה
הָאוֹצְרִים חָמָס וָשֹׁד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם: {פ}
יא לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צַר וּסְבִיב הָאָרֶץ
וְהוֹרִיד מִמֵּךְ עֻזֵּךְ וְנָבְזוּ אַרְמְנוֹתָיִךְ: **יב** כֹּה׀ אָמַר
יְהוָה כַּאֲשֶׁר׀ יַצִּיל הָרֹעֶה מִפִּי הָאַרְיֵ שְׁתֵּי כְרָעַיִם
אוֹ בְדַל־אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בְּפִאַת מִטָּה וּבְדִמֶּשֶׂק עָרֶשׂ: **יג** שִׁמְעוּ
וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי

הַצְּבָאוֹת: **יד** כִּי בְּיוֹם פָּקְדִי פִּשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל עָלָיו
וּפָקַדְתִּי עַל־מִזְבְּחוֹת בֵּית־אֵל וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ לָאָרֶץ: **טו** וְהִכֵּיתִי בֵית־הַחֹרֶף עַל־
בֵּית הַקָּיִץ וְאָבְדּוּ בָתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ בָּתִּים רַבִּים
נְאֻם־יְהוָה: {ס}

עמוס פרק ד

א שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר
שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים
הָאֹמְרֹת לַאֲדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה: **ב** נִשְׁבַּע
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם
וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת
דּוּגָה: **ג** וּפְרָצִים תֵּצֶאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה
הַהַרְמוֹנָה נְאֻם־יְהוָה: **ד** בֹּאוּ בֵית־אֵל וּפִשְׁעוּ
הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפַשֵּׁעַ וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם
לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם: **ה** וְקַטֵּר מֻחְמֵץ
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **ו** וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
נְקִיּוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל־עָרֵיכֶם וְחֹסֶר לֶחֶם בְּכָל
מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **ז** וְגַם
אָנֹכִי מָנַעְתִּי מִכֶּם אֶת־הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לַקָּצִיר וְהִמְטַרְתִּי עַל־עִיר אֶחָת וְעַל־עִיר
אַחַת לֹא אַמְטִיר חֶלְקָה אַחַת תִּמָּטֵר וְחֶלְקָה
אֲשֶׁר־לֹא־תַמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבָשׁ: **ח** וְנָעוּ שְׁתַּיִם
שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עִיר אַחַת לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא
יִשְׂבָּעוּ וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **ט** הִכֵּיתִי
אֶתְכֶם בַּשְּׁדָפוֹן וּבִיֵּרָקוֹן הַרְבּוֹת גַּנּוֹתֵיכֶם
וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל הַגָּזָם וְלֹא־
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: {ס} **י** שִׁלַּחְתִּי בָכֶם דֶּבֶר
בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הָרַגְתִּי בַחֶרֶב בַּחוּרֵיכֶם עִם שִׁבְיַ
סוּסֵיכֶם וָאַעֲלֶה בְּאַשׁ מַחֲנֵיכֶם וּבְאַפְּכֶם וְלֹא־
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **יא** הָפַכְתִּי בָכֶם
כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה וַתִּהְיוּ
כְּאוּד מֻצָּל מִשְׂרֵפָה וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־
יְהוָה: **יב** לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה־לְּךָ יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי־
זֹאת אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ
יִשְׂרָאֵל: **יג** כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד
לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה וְדֹרֵךְ עַל־
בָּמֳתֵי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי־צְבָאוֹת שְׁמוֹ: {פ}

עמוס פרק ה

א שִׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם
קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל: **ב** נָפְלָה לֹא־תוֹסִיף קוּם
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל־אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָהּ: **ג** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָעִיר הַיֹּצֵאת
אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה וְהַיּוֹצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל: **ד** כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל
דִּרְשׁוּנִי וְחְיוּ: **ה** וְאַל־תִּדְרְשׁוּ בֵּית־אֵל וְהַגִּלְגָּל לֹא
תָבֹאוּ וּבְאֵר שֶׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל גָּלֹה יִגְלֶה
וּבֵית־אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן: **ו** דִּרְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְחְיוּ פֶּן־
יִצְלַח כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף וְאָכְלָה וְאֵין־מְכַבֶּה לְבֵית־
אֵל: **ז** הַהֹפְכִים לְלַעֲנָה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לָאָרֶץ
הִנִּיחוּ: **ח** עֹשֵׂה כִימָה וּכְסִיל וְהֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת
וְיוֹם לַיְלָה הֶחְשִׁיךְ הַקּוֹרֵא לְמֵי־הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל־
פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ: **ט** הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל־עָז וְשֹׁד
עַל־מִבְצָר יָבוֹא: **י** שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר מוֹכִיחַ וְדֹבֵר
תָּמִים יְתָעֵבוּ: **יא** לָכֵן יַעַן בּוֹשַׁסְּכֶם עַל־דָּל
וּמַשְׂאַת־בַּר תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ בָּתֵּי גָזִית בְּנִיתֶם וְלֹא־
תֵשְׁבוּ בָם כַּרְמֵי־חֶמֶד נְטַעְתֶּם וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת־
יֵינָם: **יב** כִּי יָדַעְתִּי רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וַעֲצֻמִים

חַטֹּאתֵיכֶם צָרְרֵי צַדִּיק לֹקְחֵי כֹּפֶר וְאֶבְיוֹנִים
בַּשַּׁעַר הִטּוּ: **יג** לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא יִדֹּם כִּי
עֵת רָעָה הִיא: **יד** דִּרְשׁוּ־טוֹב וְאַל־רָע לְמַעַן תִּחְיוּ
וְיהִי־כֵן יְהוָה אֱלֹהֵי־צְבָאוֹת אִתְּכֶם כַּאֲשֶׁר
אֲמַרְתֶּם: **טו** שִׂנְאוּ־רָע וְאֶהֱבוּ טוֹב וְהַצִּיגוּ בַשַּׁעַר
מִשְׁפָּט אוּלַי יֶחֱנַן יְהוָה אֱלֹהֵי־צְבָאוֹת שְׁאֵרִית
יוֹסֵף: {ס} **טז** לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
אֲדֹנָי בְּכָל־רְחֹבוֹת מִסְפֵּד וּבְכָל־חוּצוֹת יֹאמְרוּ
הוֹ־הוֹ וְקָרְאוּ אִכָּר אֶל־אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי
נֶהִי: **יז** וּבְכָל־כְּרָמִים מִסְפֵּד כִּי־אֶעֱבֹר בְּקִרְבֶּךָ
אָמַר יְהוָה: {פ} **יח** הוֹי הַמִּתְאַוִּים אֶת־יוֹם יְהוָה
לָמָּה־זֶּה לָכֶם יוֹם יְהוָה הוּא־חֹשֶׁךְ וְלֹא־
אוֹר: **יט** כַּאֲשֶׁר יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי וּפְגָעוֹ הַדֹּב
וּבָא הַבַּיִת וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־הַקִּיר וּנְשָׁכוֹ
הַנָּחָשׁ: **כ** הֲלֹא־חֹשֶׁךְ יוֹם יְהוָה וְלֹא־אוֹר וְאָפֵל
וְלֹא־נֹגַהּ לוֹ: **כא** שָׂנֵאתִי מָאַסְתִּי חַגֵּיכֶם וְלֹא
אָרִיחַ בְּעַצְרֹתֵיכֶם: **כב** כִּי אִם־תַּעֲלוּ־לִי עֹלוֹת
וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֶרְצֶה וְשֶׁלֶם מְרִיאֵיכֶם לֹא
אַבִּיט: **כג** הָסֵר מֵעָלַי הֲמוֹן שִׁרֶיךָ וְזִמְרַת נְבָלֶיךָ
לֹא אֶשְׁמָע: **כד** וְיִגַּל כַּמַּיִם מִשְׁפָּט וּצְדָקָה כְּנַחַל
אֵיתָן: **כה** הַזְּבָחִים וּמִנְחָה הִגַּשְׁתֶּם־לִי בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל: **כו** וּנְשָׂאתֶם אֶת
סִכּוּת מַלְכְּכֶם וְאֶת כִּיּוּן צַלְמֵיכֶם כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם: **כז** וְהִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מֵהָלְאָה
לְדַמֶּשֶׂק אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־צְבָאוֹת שְׁמוֹ: {פ}

עמוס פרק ו

א הוֹי הַשַּׁאֲנַנִּים בְּצִיּוֹן וְהַבֹּטְחִים בְּהַר שֹׁמְרוֹן
נְקֻבֵי רֵאשִׁית הַגּוֹיִם וּבָאוּ לָהֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל: **ב** עִבְרוּ כַלְנֵה וּרְאוּ וּלְכוּ מִשָּׁם חֲמַת
רַבָּה וּרְדוּ גַת־פְּלִשְׁתִּים הַטּוֹבִים מִן־הַמַּמְלָכוֹת
הָאֵלֶּה אִם־רַב גְּבוּלָם מִגְּבֻלְכֶם: **ג** הַמְנַדִּים לְיוֹם
רָע וַתַּגִּשׁוּן שֶׁבֶת חָמָס: **ד** הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן
וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂוֹתָם וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן
וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ מַרְבֵּק: **ה** הַפְּרְטִים עַל־פִּי הַנֵּבֶל
כְּדָוִיד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי־שִׁיר: **ו** הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי
יַיִן וְרֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נֶחְלוּ עַל־שֵׁבֶר
יוֹסֵף: **ז** לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים וְסָר מִרְזַח
סְרוּחִים: **ח** נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם־יְהוָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מְתָאֵב אָנֹכִי אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב
וְאַרְמְנֹתָיו שָׂנֵאתִי וְהִסְגַּרְתִּי עִיר וּמְלֹאָהּ: **ט** וְהָיָה
אִם־יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד
וָמֵתוּ: **י** וּנְשָׂאוֹ דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עֲצָמִים מִן־
הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי הַבַּיִת הַעוֹד עִמָּךְ
וְאָמַר אָפֵס וְאָמַר הָס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם יְהוָה:
{ס} **יא** כִּי־הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה הַבַּיִת הַגָּדוֹל
רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטֹן בְּקִעִים: **יב** הֲיָרֻצוּן בַּסֶּלַע
סוּסִים אִם־יַחֲרוֹשׁ בַּבְּקָרִים כִּי־הֲפַכְתֶּם לְרֹאשׁ
מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לְלַעֲנָה: **יג** הַשְּׂמֵחִים לְלֹא
דָבָר הָאֹמְרִים הֲלוֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ
קַרְנָיִם: **יד** כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל
נְאֻם־יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי וְלָחֲצוּ אֶתְכֶם
מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־נַחַל הָעֲרָבָה: {פ}

עמוס פרק ז

א כֹּה הִרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה יוֹצֵר גֹּבַי בִּתְחִלַּת
עֲלוֹת הַלֶּקֶשׁ וְהִנֵּה־לֶקֶשׁ אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ: **ב** וְהָיָה
אִם־כִּלָּה לֶאֱכוֹל אֶת־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וָאֹמַר אֲדֹנָי
יְהוִה סְלַח־נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא: **ג** נִחַם
יְהוָה עַל־זֹאת לֹא תִהְיֶה אָמַר יְהוָה: **ד** כֹּה הִרְאַנִי

אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה קֹרֵא לָרִב בָּאֵשׁ אֲדֹנָי יְהוִה
וַתֹּאכַל אֶת־תְּהוֹם רַבָּה וְאָכְלָה אֶת־
הַחֵלֶק: **ה** וָאֹמַר אֲדֹנָי יְהוִה חֲדַל־נָא מִי יָקוּם
יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא: **ו** נִחַם יְהוָה עַל־זֹאת גַּם־הִיא
לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
ז כֹּה הֶרְאַנִי וְהִנֵּה אֲדֹנָי נִצָּב עַל־חוֹמַת אֲנָךְ
וּבְיָדוֹ אֲנָךְ: **ח** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי מָה־אַתָּה רֹאֶה
עָמוֹס וָאֹמַר אֲנָךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִנְנִי שָׂם אֲנָךְ
בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא־אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר
לוֹ: **ט** וְנָשַׁמּוּ בָּמוֹת יִשְׂחָק וּמִקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל
יֶחֱרָבוּ וְקַמְתִּי עַל־בֵּית יָרָבְעָם בֶּחָרֶב:
{ס} **י** וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָהוּ כֹהֵן בֵּית־אֵל אֶל־יָרָבְעָם
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר קָשַׁר עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית
יִשְׂרָאֵל לֹא־תוּכַל הָאָרֶץ לְהָכִיל אֶת־כָּל־
דְּבָרָיו: **יא** כִּי־כֹה אָמַר עָמוֹס בַּחֶרֶב יָמוּת
יָרָבְעָם וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל אַדְמָתוֹ:
{ס} **יב** וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָהוּ אֶל־עָמוֹס חֹזֶה לֵךְ בְּרַח־
לְךָ אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה וֶאֱכָל־שָׁם לֶחֶם וְשָׁם
תִּנָּבֵא: **יג** וּבֵית־אֵל לֹא־תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא כִּי
מִקְדַּשׁ־מֶלֶךְ הוּא וּבֵית מַמְלָכָה הוּא: **יד** וַיַּעַן
עָמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל־אֲמַצְיָהוּ לֹא־נָבִיא אָנֹכִי וְלֹא בֶן־
נָבִיא אָנֹכִי כִּי־בוֹקֵר אָנֹכִי וּבוֹלֵס
שִׁקְמִים: **טו** וַיִּקָּחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן וַיֹּאמֶר
אֵלַי יְהוָה לֵךְ הִנָּבֵא אֶל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל: **טז** וְעַתָּה
שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה אַתָּה אֹמֵר לֹא תִנָּבֵא עַל־
יִשְׂרָאֵל וְלֹא תַטִּיף עַל־בֵּית יִשְׂחָק: **יז** לָכֵן כֹּה־
אָמַר יְהוָה אִשְׁתְּךָ בָּעִיר תִּזְנֶה וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְאַדְמָתְךָ בַּחֶבֶל תֵּחָלֵק וְאַתָּה עַל־
אַדְמָה טְמֵאָה תָּמוּת וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל
אַדְמָתוֹ: {פ}

עמוס פרק ח

א כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה כְּלוּב
קָיִץ: **ב** וַיֹּאמֶר מָה־אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס וָאֹמַר כְּלוּב
קָיִץ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בָּא הַקֵּץ אֶל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא־אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ: **ג** וְהֵילִילוּ שִׁירוֹת הֵיכָל
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה רַב הַפֶּגֶר בְּכָל־מָקוֹם
הִשְׁלִיךְ הָס: {פ} **ד** שִׁמְעוּ־זֹאת הַשֹּׁאֲפִים אֶבְיוֹן
וְלַשְׁבִּית עניו־ עֲנִיֵּי־ אָרֶץ: **ה** לֵאמֹר מָתַי יַעֲבָר
הַחֹדֶשׁ וְנַשְׁבִּירָה שֶׁבֶר וְהַשַּׁבָּת וְנִפְתְּחָה־בָּר
לְהַקְטִין אֵיפָה וּלְהַגְדִּיל שֶׁקֶל וּלְעַוֵּת מֹאזְנֵי
מִרְמָה: **ו** לִקְנוֹת בַּכֶּסֶף דַּלִּים וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר
נַעֲלָיִם וּמַפַּל בֹּר נַשְׁבִּיר: **ז** נִשְׁבַּע יְהוָה בִּגְאוֹן
יַעֲקֹב אִם־אֶשְׁכַּח לָנֶצַח כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: **ח** הַעַל
זֹאת לֹא־תִרְגַּז הָאָרֶץ וְאָבַל כָּל־יוֹשֵׁב בָּהּ וְעָלְתָה
כָאֹר כֻּלָּהּ וְנִגְרְשָׁה ונשקה וְנִשְׁקְעָה כִּיאוֹר
מִצְרָיִם: {פ} **ט** וְהָיָה | בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה וְהֵבֵאתִי הַשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרָיִם וְהַחְשַׁכְתִּי לָאָרֶץ
בְּיוֹם אוֹר: **י** וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל וְכָל־שִׁירֵיכֶם
לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל־כָּל־מָתְנַיִם שָׂק וְעַל־כָּל־רֹאשׁ
קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר:
{פ} **יא** הִנֵּה | יָמִים בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ לֹא־רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא־צָמָא
לַמַּיִם כִּי אִם־לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה: **יב** וְנָעוּ מַיָּם
עַד־יָם וּמִצָּפוֹן וְעַד־מִזְרָח יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת־
דְּבַר־יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ: **יג** בַּיּוֹם הַהוּא תִּתְעַלַּפְנָה
הַבְּתוּלֹת הַיָּפוֹת וְהַבַּחוּרִים בַּצָּמָא: **יד** הַנִּשְׁבָּעִים
בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן וְאָמְרוּ חֵי אֱלֹהֶיךָ דָּן וְחֵי דֶּרֶךְ
בְּאֵר־שָׁבַע וְנָפְלוּ וְלֹא־יָקוּמוּ עוֹד: {ס}

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת תצוה

יום **ראשון**	**ט** 18	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קח **ירושלמי:** שבת סז **תוספתא:** כתובות ח **נ"ך:** עמוס ב	עלות השחר (72 דק') ... 5:07 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:19 | שקיעה ..... 5:25 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 | צאת הכוכבים ..... 5:38 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:37
יום **שני**	**י** 19	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קט **ירושלמי:** שבת סח **תוספתא:** כתובות ט **נ"ך:** עמוס ג	עלות השחר (72 דק') ... 5:06 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:18 | שקיעה ..... 5:26 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 | צאת הכוכבים ..... 5:39 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:05 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:38
יום **שלישי**	**יא** 20	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קי **ירושלמי:** שבת סט **תוספתא:** כתובות י **נ"ך:** עמוס ד	עלות השחר (72 דק') ... 5:05 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:17 | שקיעה ..... 5:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 | צאת הכוכבים ..... 5:40 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:39
יום **רביעי**	**יב** 21	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיא **ירושלמי:** שבת ע **תוספתא:** כתובות יא **נ"ך:** עמוס ה	עלות השחר (72 דק') ... 5:04 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:16 | שקיעה ..... 5:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:30 | צאת הכוכבים ..... 5:41 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:39
יום **חמישי**	**יג** 22	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיב **ירושלמי:** שבת עא **תוספתא:** כתובות יב **נ"ך:** עמוס ו	עלות השחר (72 דק') ... 5:03 | חצות היום ..... 11:52 נץ החמה ..... 6:15 | שקיעה ..... 5:28 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:29 | צאת הכוכבים ..... 5:42 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:03 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:40
יום **ששי**	**יד** 23	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיג **ירושלמי:** שבת עב **תוספתא:** גטין א **נ"ך:** עמוס ז	**ערב שבת קודש, פורים קטן** עלות השחר (72 דק') ... 5:01 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:13 | שקיעה ..... 5:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:29 | צאת הכוכבים ..... 5:42 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:03 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:41 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:49 (20 דק'): 5:09
שב"ק	**טו** 24	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא קיד **ירושלמי:** שבת עג **תוספתא:** גטין ב **נ"ך:** עמוס ח	**שבת קודש פרשת תצוה, שושן פורים קטן** עלות השחר (72 דק') ... 5:00 | חצות היום ..... 11:51 נץ החמה ..... 6:12 | שקיעה ..... 5:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:28 | צאת הכוכבים ..... 5:43 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:02 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:42 **מוצש"ק לשיטת ר"ת:** 6:42

בְּשָׁלוֹם־בַּיִת מְכָרְחִים אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת, וּלְהֶזְהֵר שֶׁלֹּא תְּהֵא שׁוּם הִתְיַשְּׁנוּת חַס וְשָׁלוֹם,
וְאִם הָיְתָה אֵיזוֹ אִי-הֲבָנָה בֵּין בַּעַל לְאִשְׁתּוֹ, מְקַיְּמִים דִּבְרֵי רַבֵּנוּ (שִׂיחוֹת הָר"ן, סִימָן כו):
"בְּעֵינַי יֵשׁ בְּהַשִּׂכְחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה"; וּמַתְחִילִים מֵחָדָשׁ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)